

Översiktsplan Ulricehamn 2040

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

Ulricehamns kommun
Miljö och samhällsbyggnad

Innehåll

1	Inledning	4
1.1	Bakgrund	4
1.2	Samrådsprocessen	4
1.3	Hantering av yttranden	4
2	Inkomna yttranden.....	5
2.1	Statliga myndigheter och regioner	5
2.2	Allmänheten	39
2.3	Företag, organisationer och föreningar	94
2.4	Grannkommuner	105
2.5	Kommunal förvaltning i Ulricehamns kommun	111
2.6	Övriga synpunkter	114

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Miljö och samhällsbyggnad i Ulricehamns kommun har fått i uppdrag av kommunfullmäktige att ta fram en ny kommunövergripande översiktsplan. En översiktsplan tas fram enligt 3 kap. plan- och bygglagen (SFS 2010:900) (PBL). Enligt denna lag ska kommunen samråda ett första planförslag med länsstyrelsen, regionen och de kommuner som berörs. Kommunen ska också ge kommunens medlemmar, andra myndigheter, sammanslutningar och enskilda i övrigt som har ett väsentligt intresse av förslaget tillfälle att delta i samrådet. Samråd av Ulricehamns nya översiktsplan, Ulricehamn 2040, genomfördes under våren 2020. Läs mer om detta under rubriken *Samrådsprocessen*. Denna samrådsredogörelse görs enligt PBL 3 kap. 11 §.

Översiktsplanearbetet drivs och projektleds av planenheten på sektor miljö och samhällsbyggnad. Den viktigaste delen av projektorganisationen är en politisk referensgrupp bestående av kommunstyrelsens presidium, en representant och en ersättare från varje parti i kommunfullmäktige samt ordförande och vice ordförande i Miljö- och byggnämnden. Denna grupp lämnar politiska viljeriktningar för att säkerställa en politiskt förankrad produkt, stödjer uppdraget under processen samt följer och värderar löpande uppdragets utveckling.

Översiktsplanen är helt digital. Detta innebär att den inte finns att skriva ut i pappersformat och att hela planen hanteras i en interaktiv karta i en digital plattform.

1.2 Samrådsprocessen

9 mars – 20 april 2020 var det första förslaget till ny översiktsplan ute på samråd. Under samrådet fick allmänheten, Länsstyrelsen, grannkommuner med flera läsa och tycka till om förslaget. Totalt lämnades 104 synpunkter fördelade enligt nedan:

Statliga myndigheter och regioner	9
Allmänheten	78
Företag, organisationer och föreningar	9
Grannkommuner	6
Kommunal förvaltning i Ulricehamns kommun	2

Synpunkterna kunde lämnas in direkt i den digitala plattformen samt via e-post och brev. Samrådsmöten var inplanerade i fyra av kommunens tätorter. Under dessa skulle det finnas möjlighet att träffa politiker från den politiska referensgruppen för att diskutera och ställa frågor. Det skulle också finnas möjlighet att få hjälp att ta del av planförslaget och med att lämna sina synpunkter. På grund av coronapandemin ställdes dessa möten in och istället lades mer kraft på att informera om det pågående samrådet via olika informationskanaler.

1.3 Hantering av yttranden

De synpunkter som kommit in bemöts i denna samrådsredogörelse. Det framgår om, och i så fall hur, planen justeras eller ändras utifrån synpunkterna inför granskning. I de fall där ett yttrande inte innebär att ändringar görs strävar kommunen efter att i denna samrådsredogörelse förklara varför denna bedömning gjorts.

I de fall där Länsstyrelsen har en avvikande mening framgår detta även i granskningsversionen av översiktsplanen.

2 Inkomna yttranden

2.1 Statliga myndigheter och regioner

2.1.1 Länsstyrelsen

På grund av yttrandets längd har det av redaktionella skäl behövts kortas ner i samrådsredogörelsen. De delar som utgör synpunkter på översiktsplanen och mark- och vattenanvändning redogörs för nedan.

Översiktsplanens olika delar

På kommunens webbplats framgår det att gällande översiktsplan, förutom den nu integrerade vindkraftsplanen och kommuntäckande ÖP, består av två fördjupade översiktsplaner för Gällstad och Ulricehamns tätort. Länsstyrelsen kan inte se att dessa nämns i förslaget, vilket får betraktas som en brist. Länsstyrelsen uppfattar att kommunen avser att ändra exempelvis utvecklingsområdenas utbredning inom tätorten och yttrar sig över de avgränsningar som redovisas i planförslaget.

Kommentar: *Noteras. Det stämmer att de fördjupade översiktsplanerna ersätts med den nya översiktsplanen. Detta förtydligas i granskningsversionen.*

Samlad bedömning

Länsstyrelsen välkomnar att kommunen tagit fram ett förslag till ny översiktsplan och ser positivt på det webbaserade formatet. Den övergripande strategin för var i kommunen olika former av markanvändning bör lokaliseras kan antas medverka till en mer hållbar utveckling. Den lokala hänsynen till befintliga värden och därmed motstående intressen behöver däremot utvecklas. Vissa lokaliseringar är *inte lämpliga* och andra behöver *redovisas tydligare* för att nå en lämplig detaljeringsgrad för en översiktsplan. För en tredje grupp kan redan nu utläsas *behov av anpassningar* till motstående intressen, för att Länsstyrelsen ska betrakta lokaliseringsförslaget som lämpligt.

För de områden som Länsstyrelsen bedömer är olämpliga och bör utgå, redovisas en motivering. Vid sidan av motiveringen tas ibland även detaljsynpunkter upp, som kan vara av intresse för det fortsatta arbetet.

Länsstyrelsen anser att kartredovisningen är tydlig och ändamålsenligt utformad. Vissa data saknas ännu, exempelvis förorenade områden. De beskrivande texterna är ibland allmänna och ibland områdesspecifika, vilket gör läsningen mindre klar. Länsstyrelsens råd är att generella texter bör presenteras i marginalen och områdesspecifika texter göras klickbara, med hänvisningar mellan systemen där det behövs.

Översiktsplanen kan med viss komplettering ge en god vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Länsstyrelsen anser att planens miljöbedömning behöver redovisas tydligare.

Kommentar: *Noteras. Kommunen har i sina överväganden bedömt att det inte är lämpligt att dela upp översiktsplanen i marginaler och textutor såsom Länsstyrelsen föreslår. Bedömningen är att produkten blir onödigt svåröverskådlig och kräver att läsaren vet var den ska läsa.*

Delar av det som framkommer ovan hanteras i andra delar av yttrandet.

Länsstyrelsens synpunkter gällande ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Sammanfattning

- Länsstyrelsen bedömer att det inför granskningsfasen återstår att göra analyser av riksintressenas värdebeskrivningar och att beskriva vilka faktiska, lokala konsekvenser för riksintressenas värden en ändrad markanvändning enligt förslaget skulle medföra.

Kommunen har i samrådshandlingen valt att skjuta på denna utredning till kommande detaljplanering. Länsstyrelsen uppmanar Ulricehamns kommun att ändra detta angreppssätt enligt ovan, så att översiktsplanen inte bara blir kommunens avsiktsförklaring, utan även en överenskommelse med staten. Detta kommer samtidigt att stärka översiktsplanens vägledningskraft vid detaljplanering och bygglov och eventuella överklagande av dessa. För att hitta en lämplig avvägning mellan vilka frågor som bör besvaras i översiktsplan respektive detaljplan kan kommunen kontakta Länsstyrelsen för ett uppföljningsmöte. För de områden där kommunen inte föreslår någon ändrad markanvändning bedömer Länsstyrelsen liksom kommunen att riksintressena är tillgodosedda.

Kommentar: *Planen kompletteras med tydligare beskrivningar av konsekvenserna för berörda riksintressen där ändrad markanvändning föreslås.*

- Länsstyrelsen bedömer att redovisningen är otillräcklig för att avgöra om MKN enligt 5 kap. MB följs.

Kommentar: *Noteras. Detta behandlas i avsnittet "Miljökvalitetsnormer" nedan.*

- Länsstyrelsen bedömer att den landsbygdsutveckling i strandnära läge som föreslås i översiktsplanen till stora delar är eller kan vara lämplig, men att det även finns områden som inte är lämpliga för LIS.

Kommentar: *Noteras. Detta behandlas i avsnittet "Strandskydd och landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)" nedan.*

- Frågor som berör mark- och vattenområden och som angår angränsande kommuner samordnas på ett lämpligt sätt.

Kommentar: *Noteras.*

- Vi bedömer inte att planen medför några sådana problem avseende människors hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion att det i ett senare planeringsskede ska ge Länsstyrelsen anledning att ingripa enligt 11 kap. PBL. Det förutsätter att kommunen gör vissa justeringar och följer de rekommendationer som

översiktsplanen lyfter fram.

Kommentar: *Noteras.*

Riksintressen

Av PBL framgår att en översiktsplan behöver återge hur ett riksintresse är utpekat. Denna redovisning är fullgod i planförslaget.

Länsstyrelsen anser utöver detta att om riksintresset berörs eller kan beröras av en exploatering ska kommunen ge sin syn på vilka uttryck riksintressets värdebeskrivning har inom området. Kommunens ska sedan beskriva hur man i sin lokala analys anpassat förslaget till dessa värden. Till sist ska kommunen redovisa vilka positiva och negativa effekter förslaget har för riksintresset. Detta är underlaget för Länsstyrelsens bedömning av om förslaget är tillräckligt väl beskrivet och om konsekvenserna är godtagbara ur statens samlade synvinkel. Kommunens redovisning kan bestå av direkta planåtgärder i översiktsplanen, exempelvis genom exploateringsområdets avgränsning. Den kan även ske genom anvisningar för hur detaljplan, förhandsbesked, bygglov och andra tillstånd ska hanteras i senare skeden. Centralt vid denna analys är att reda ut *vilka typer av påverkan* som kan skada riksintresset. En generell anvisning att hänsyn ska tas i ett senare skede är inte tillräckligt i en översiktsplan.

Kommentar: *Planen kompletteras med tydligare redogörelser för vad inom ett riksintresse som riskerar att skadas på grund av förslaget.*

Totalförsvaret (3 kap. 9 § miljöbalken)

Länsstyrelsen bedömer att förslaget tillgodoser riksintresse för totalförsvaret. Försvarsmakten har meddelat Länsstyrelsen att man inte har något att erinra mot planförslaget, men lämnar inget skriftligt yttrande.

Kommentar: *Noteras.*

Naturvård (3 kap. 6 § MB)

Länsstyrelsen bedömer att det finns en risk för påtaglig skada utifrån samrådsförslaget. Påverkan på riksintresset är allmänt otillräckligt beskriven. Länsstyrelsen tar under områdessynpunkter upp var förändringar av förslaget behövs och var en bättre redovisning kan vara tillräcklig. De s.k. *riksvärden* som ligger till grund för utpekandet av riksintresset för naturvård utgörs huvudsakligen av de många ädellövskogarna. De s.k. *huvudkriterier* som ligger till grund för utpekandet av riksintresset för naturvård utgörs huvudsakligen av de områden som bjuder på berikande friluftaktiviteter.

NRO 14129 Ätradalen

Planförslaget berör framför allt det riksvärde som utgörs av naturbetesmarker och ängar. Skada på riksintresset kan uppstå i Timmele vid planläggning för tätortsutveckling på betesmark med indikationer på skyddade stenmurar och åkerholmar (bostäder vid *Lena*). Skada kan uppstå i Blidsberg vid utvidgning av industriområdet söder om Alarpsvägen. Utvidgningen berör betesmark som kan innehålla biotopskyddsområden. Risk för skada på riksintresset föreligger även för planerna på ett nytt verksamhetsområde i norra Blidsberg med stöd av en byggnadsplan från 1950 (verksamhetsområde *Norr om Skattegården*). Området berör till större del betesmark som utifrån analyser av tidigare inventeringsunderlag bildar en värdekärna för gräsmarker. Området kan antas ha höga biologiska värden.

Kommentar: *Planen kompletteras med en tydligare redogörelse för vad inom riksintresset som riskerar att skadas på grund av förslaget. Dessa redogörelser*

återfinns i de områdesspecifika beskrivningarna för de exploateringsområden som Länsstyrelsen nämner ovan.

NRO 14160 Åsunden-Torpasjöområdet

Planförslaget berör framför allt det riksvärde som utgörs av ädellövskog. Översiktsplanen berör framförallt riksintresset kring Åsundens norra del. Där planläggs riksintresseområden för bostäder och för verksamheter som syftar till att främja landsbygdens utveckling. Risk för skada på riksintresset förutses särskilt vid en bostadsexploatering i LIS-området kring Brunnsnäs Herrgård. Området hyser en naturvårdsintressant hagmark, flertalet särskilt skyddsvärda träd samt alléer med höga värden. Risk för skada på riksintresset finns vid en bostadsexploatering vid Sjögunnarsbo, framförallt i de delområden där ädellövträd är beståndsbildande eller sätter tydlig prägel på området.

Kommentar: *Planen kompletteras med en tydligare redogörelse för vad inom riksintresset som riskerar att skadas på grund av förslaget. Denna redogörelse återfinns i den områdesspecifika beskrivningen för det exploateringsområde som Länsstyrelsen nämner ovan.*

Kulturmiljövård (3 kap. 6 § MB)

Länsstyrelsen bedömer att riksintresset och förslagets påverkan på detta behöver redovisas tydligare. Flera av utvecklingsområdena ligger inom riksintresse för kulturmiljövården och berör fornlämningar. Detta bör framgå tydligt av områdesbeskrivningarna. Kommunen behöver ange hur riksintresset ska tillgodoses.

Förslaget innehåller generella beskrivningar och är inte tydligt kopplat till ändrad markanvändning. Med ambitionen att förtäta mer intensivt i centrala Ulricehamn och i kommunens övriga tätorter bör även kumulativ påverkan redovisas.

Kommentar: *Planen kompletteras med en tydligare beskrivning av riksintresset för kulturmiljövård. Därtill redogörs för vilka kumulativa effekter som kommunen bedömer att den föreslagna stadsutvecklingen kan få på riksintressets värden.*

Friluftsliv (3 kap. 6 § MB)

Länsstyrelsen bedömer att det finns en risk för påtaglig skada utifrån samrådsförslaget. Påverkan på riksintresset är allmänt otillräckligt beskriven. Länsstyrelsen tar under områdessynpunkter upp var förändringar av förslaget behövs och var en bättre redovisning kan vara tillräcklig.

Ätrans dalgång FO 48

Planförslaget berör framför allt riksintressets huvudkriterium att området har särskilt goda förutsättningar för berikande upplevelser i kulturmiljöer. Skada på riksintresset kan uppstå vid exploateringar inom fornlämningsområden och områden med andra kulturmiljölämningar. Sådana exploateringar föreslås i Timmele genom bostäder vid *Lena* och *Annestorp*, samt verksamhetsområde *Norra Timmele*. Sådana exploateringar föreslås även i Blidsberg genom bostäder vid *Västra Blidsberg* och verksamhetsområde *Norr om Skattegården*. En områdesrelaterad redovisning behövs för att avgöra frågorna på översiktsplanenivå.

Kommentar: *Planen kompletteras med en tydligare redogörelse för vad inom riksintresset som riskerar att skadas på grund av förslaget. Dessa redogörelser återfinns i de områdesspecifika beskrivningarna för de exploateringsområden som Länsstyrelsen nämner ovan.*

Åsunden, Hofsnäs, Torpasjöområdet FO 46

Planförslaget berör framför allt riksintressets huvudkriterium att området har särskilt goda förutsättningar för berikande upplevelser i natur- och kulturmiljöer, framförallt kring Åsundens norra del. Det gäller LIS för bostäder och verksamheter inom riksintresseområde. Risk för skada på riksintresset uppstår vid en bostadsexploatering i det friluftsinträsanta LIS-området kring Brunnsnäs Herrgård.

Detsamma gäller föreslagna bostadsexploateringar vid friluftsinträsanta och skogsrika höjdlägen mellan Skottek och Marbäck, LIS bostäder *Skottek södra*, *Bredgården 1:1* och *Sjögunnarsbo*. Även LIS bostäder *Marbäcksviken* kan medföra skada på riksintresse friluftsliv. Viken erbjuder ett skyddat läge för båtturet friluftsliv och angränsar till naturreservatet Korpeboberg

Kommentar: *Planen kompletteras med en tydligare redogörelse för vad inom riksintresset som riskerar att skadas på grund av förslaget. Dessa redogörelser återfinns i de områdesspecifika beskrivningarna för de exploateringsområden som Länsstyrelsen nämner ovan.*

Kommunikationer (3 kap. 8 § MB)

Länsstyrelsen bedömer att planförslaget tillgodoser riksintresse för kommunikationer. Detta under förutsättning att synpunkter om olämpliga utvecklingsområden beaktas och att riktlinjer för farligt gods tillämpas på ett godtagbart sätt. Redovisningen av riksintresset bör dock förtydligas. Endast nuvarande sträckning av väg 40 omfattas av riksintresse, kommunens utvecklingsvisioner bör tydligt redovisas på ett avvikande sätt.

Det som redovisas som "framtida riksintresse kommunikationer – järnväg" har ingen formell riksintressestatus och är därför olämpligt att redovisa i kartan som en form av riksintresse. Kommunen kan i stället redovisa sin syn på vilka eventuella markområden som kan vara lämpliga för en framtida järnväg, mark där man är restriktiv med annan användning. Riksintresse för kommunikationer kan komma att beslutas som en korridor eller som annat utpekat anspråk under planperiodens tidsrymd. Se även under *Infrastruktur* i denna fråga.

Kommentar: *Planen ändras i detta avseende. Avsnittet om Götalandsbanan hanteras i avsnittet "Markanvändning" i granskningsförslaget.*

Miljö kvalitetsnormer

Buller

Länsstyrelsen bedömer att det som föreslås medverkar till att MKN buller enligt 5 kap. MB kan följas.

Kommentar: *Noteras.*

Vatten

Länsstyrelsen bedömer att det som föreslås kan medverka till att MKN enligt 5 kap. MB följs, förutsatt att redovisningen kompletteras enligt nedan och förslaget anpassas efter resultaten. Den redovisning som finns är alltför generell för att helt utesluta att vissa lokaliseringar redan i ett översiktsplaneskede är olämpliga, eller att anpassningar behövs av förslaget. Redovisningen bör omfatta kommunens alla vattenförekomster, med tyngdpunkt på de vatten som har dålig kvalitet och som riskerar att påverkas ytterligare av förslaget. Med analysen av de vattenförekomster som inte når god status som grund kan föreslagna exploateringar värderas och rekommendationer för efterföljande planering jämföras med kommunens ÖP-strategi.

Kommentar: *Planen kompletteras i detta avseende med en redovisning av alla vattenförekomster med tyngdpunkt på de som inte uppnår god status.*

Kommunen har arbetat med förbättringar för fiskvandring. Detta bör redovisas, också med koppling till MKN vatten.

Kommentar: *Planen kompletteras med ett förtydligande i vägledningen för Ätran att vandringsvägar för fisk ska säkerställas.*

Flera av de föreslagna utbyggnadsområdena för bostäder i planen ligger vid vatten. Redovisningen av hur detta kommer att påverka behovet av ändrad användning även i vattenområdet bör utvecklas. Det är rimligt att anta att anspråken på bryggor och andra vattenanläggningar kommer att öka och då blir detta en konsekvens av planen som behöver beskrivas.

Kommentar: *Planen kompletteras med att det för varje LIS-område finns ett resonemang kring hur MKN vatten kan påverkas.*

Luft

Länsstyrelsen bedömer att kommunen inte redovisat att planförslaget medverkar till att MKN luft enligt 5 kap. MB kan följas.

Kommunen skriver att mätningar visar att alla miljö kvalitetsnormer klaras. Alla aktuella parametrar har dock inte mätts i Ulricehamn. De mätresultat som redovisas är kvävedioxid (NO₂) och bensen som årsmedelvärde. Dessutom finns resultat från spridningsberäkningar av kväveoxider (NO_x) och partiklar (PM₁₀) som årsmedelvärde.

Kommunen behöver revidera sin bedömning utifrån de undersökningar som faktiskt gjorts, respektive hur man bedömt de MKN som *inte* kontrollerats. I trafikerade miljöer är det för närvarande viktigast att bevaka MKN för NO₂ och PM₁₀ som dygns- respektive timvärden. Det är generellt avsevärt svårare att klara dygns- och timvärdena än årsmedelvärdena för NO₂ och PM₁₀.

Länsstyrelsen anser att luftkvalitetsfrågan i Ulricehamn, särskilt med målet ”tätt och blandat”, blir något otydlig. Den fördjupade översiktsplanen för tätorten har rätt skala för frågan om var en förtätning är önskvärd och kan genomföras utan att försämra luftkvaliteten. Förhållandet mellan ÖP och FÖP behöver som nämnts redovisas generellt, samt specifikt i denna fråga.

Kommentar: *Planen kompletteras med att förtydliganden kring MKN luft görs. Som nämnts ovan ersätter den nya översiktsplanen den fördjupade översiktsplanen för Ulricehamns centralort.*

Strandskydd och landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Kommunen pekar ut ett antal befintliga och ett antal nya LIS-områden i planförslaget. I ett senare skede ska kommunen, med stöd i plan- och bygglagen och miljöbalken, visa att det finns skäl för att ta i anspråk strandskyddat område. Länsstyrelsen anser att LIS-motiveringarna kan stärkas i översiktsplanen, så att den blir ett bättre stöd vid fortsatt planläggning och bygglovgivning, se punktlista nedan.

Länsstyrelsen bedömer att flera områden har en sådan närhet till Ulricehamns tätort, att någon utveckling av själva landsbygden knappast kan bli följden av en exploatering.

Länsstyrelsen bedömer områdena såsom de är avgränsade och beskrivna. I något fall föreslår Länsstyrelsen en anpassning av avgränsningen och i flera fall en utökad redovisning i syfte att stärka översiktsplanen.

- Det är bra att bostäder och verksamheter är särredovisade.
- Redovisningen av fri passage är otillräcklig i karta och beskrivning.
 - Det bör i karta och text framgå om fri passage är möjlig.

Kommentar: *Planen justeras så att det framgår i alla LIS-områden att fri passage ska säkerställas.*

- Redovisningen av alternativ till jordbruksmark och konsekvenser för jordbruket på platsen samt relevanta miljömål är svag.

Kommentar: *Planen kompletteras med ett resonemang kring alternativ lokalisering i varje föreslaget utvecklingsområde som innebär exploatering av jordbruksmark. Konsekvenser för relevanta miljömål bedöms för de områden där så anses lämpligt.*

- Redovisningen av förväntad utveckling för det enskilda området är otillräcklig, särskilt för tätortsnära områden.

Kommentar: *Planen kompletteras med resonemang kring vad utveckling inom varje LIS-område kan få för effekter på landsbygden.*

- Skyddade områden och områden med dokumenterat höga naturvärden inte lämpliga som LIS-områden.

Kommentar: *Planen kompletteras med noggrannare bedömningar och anpassningar till naturvärden inom de LIS-områden där så anses nödvändigt.*

- Länsstyrelsen bedömer att en stadigt positiv befolkningsutveckling i kommuncentra inte är förenligt med landsbygdsdefinitionen.
 - I stället kan tätortsutveckling undersökas som motiv.

Kommentar: *Planen justeras så att områden inom strandskydd som inte bedöms påverka landsbygdsutvecklingen tas bort som LIS-områden och istället föreslås som "nya bostäder".*

Uppgifter som bör redovisas i översiktsplanen är att hittills okända hänsynsobjekt kan begränsa möjligheterna att genomföra LIS-planen. Det gäller bland annat så kallade generella biotopskyddsområden (7 kap. 11 § miljöbalken) samt förekomst av arter som omfattas av artskyddsförordningen.

Kommentar: *Noteras. Detta förtydligas i vägledningen för varje LIS-område.*

LIS-områden bostad

Ovan redovisar Länsstyrelsen generella synpunkter på planens LIS-områden. Nedan redovisas synpunkter på de specifika områdena. Texten "ÖP 2015" anger att området är utpekat i gällande ÖP och accepterat av Länsstyrelsen där. "ÖP 2015, ej lämplig" anger på motsvarande sätt Länsstyrelsens bedömning i gällande ÖP att området inte är lämpligt.

Granhagen

ÖP 2015. Området ligger tätortsnära och det kan vid genomförande vara svårt att visa att en exploatering medför en utveckling för landsbygden. Om kommunen kan motivera området starkare, bör det redovisas i översiktsplanen.

Kommentar: *Planen justeras genom att området slås ihop med intilliggande område för nya bostäder. Därmed tas LIS-området bort och får markanvändningen "nya bostäder".*

Skottek norra

ÖP 2015. Området ligger tätortsnära och det kan vid genomförande vara svårt att visa att en exploatering medför en utveckling för landsbygden. Om kommunen kan motivera området starkare, bör det redovisas i översiktsplanen. De tänkta bostäderna behöver anpassas till förekommande ädellövträd och vägar för friluftslivet. Ligger i närheten av väg 157 men buller har inte behandlats.

Kommentar: *Planen justeras genom att området slås ihop med intilliggande område för nya bostäder. Därmed tas LIS-området bort och får markanvändningen "nya bostäder".*

Planen kompletteras med vägledningpunkter som tydliggör att buller ska beaktas, att området ska anpassas till ädellövträd och att vägar för friluftslivet ska värnas.

Skottek södra

ÖP 2015, ej lämplig. Bedömningen kvarstår. Motivering: Området utgörs av ett oexploaterat höjdläge nära tätorten Ulricehamn och inom ett område av riksintresse för friluftslivet. Att låta området förbli naturmark är av betydelse för att tillgodose riksintresset genom fortsatt användning som tätortsnära och strandnära rekreativområde. Ligger i närheten av väg 157 men buller har inte behandlats.

Kommentar: *Planen justeras genom att LIS-området tas bort ur översiktsplanen inför granskning.*

Bredgården 1:1

ÖP 2015, ej lämplig. Bedömningen kvarstår.

Motivering: Området utgörs av ett oexploaterat höjdläge nära tätorten Ulricehamn och är del av ett område av riksintresse för friluftslivet. Att låta området förbli naturmark är av betydelse för att tillgodose riksintresset genom fortsatt användning som tätortsnära och strandnära rekreativområde. Ligger i närheten av väg 157 men buller har inte behandlats.

Kommentar: *Planen justeras genom att LIS-området tas bort ur översiktsplanen inför granskning.*

Brunnsnäs

Området är inte lämpligt för LIS.

Motivering: Området utgörs av en herrgårdsmiljö med ett anslutande jordbrukslandskap med mycket höga naturvärden. Området behöver bevaras för att tillgodose riksintressena för naturvård och friluftsliv. Området har stora värden för strandskyddets syften. Områdets betydelse för allemansrättsligt tillgänglig rekreation kan antas öka i takt med att tätorten Ulricehamn växer. Utöver detta ligger området tätortsnära och kan inte antas medverka till en utveckling av den lokala landsbygden mer än marginellt i förhållande till nuvarande användning. Risk för översvämning vid skyfall.

Kommentar: *Planen justeras genom att området slås ihop med intilliggande område för nya bostäder. Därmed tas LIS-området bort och får markanvändningen ”nya bostäder”.*

Planen justeras vidare genom att området avgränsas så att herrgården inte ingår i det föreslagna området. Planen kompletteras med en tydligare motivering av ianspråktagande av jordbruksmarken i området. Vidare har planen kompletterats med vägledningspunkter som säkerställer att naturvärden inom området ska skyddas. Området har därutöver avgränsats efter lövskogen. Friluftslivet och den allemansrättsliga tillgängliga rekreationen säkerställs genom att fri passage ges vid sjökanten, att Åsundenleden dras närmare sjön och att ett nytt friluftsområde utvecklas intill Brunnsnäs. Risk för översvämning och skyfall hanteras i granskningsförslaget.

För att säkerställa ett helhetsgrepp av området framgår det i granskningsförslaget att detaljplanearbete ska föregås av ett planprogram.

Sjögunnarsbo

Området pekades ut under samrådet av ÖP 2015, men avstyrktes av Länsstyrelsen och togs bort. Området är inte lämpligt för LIS. Motivering: Den södra delen av det utpekade området ingår i en av kommunens största sammanhängande ädellövskogar. Den norra delen utgörs av mer trivial barrskog men ingår i ett större strandnära och oexploaterat skogsområde. Länsstyrelsen bedömer att en exploatering av den norra delen inte kan tillgodose riksintresset för friluftsliv. Området har sammantaget stor betydelse för strandskyddets syften.

Kommentar: *Planen justeras genom att området avgränsas väsentligt inför granskningen. De delar av området som justerats bort föreslås utgöra ett ”utredningsområde” i granskningsversionen. Ett utredningsområde innebär att området ska utredas för att öka kunskapen om det och vilka konsekvenser en utveckling skulle kunna innebära. I detta fall gäller det främst lokala och kumulativa konsekvenser för natur- och friluftsvärden.*

Vegby udden

ÖP 2015. Området är lämpligt för LIS.

Kommentar: *Noteras.*

Centrala Vegby 4:100

ÖP 2015. Området är lämpligt för LIS.

Kommentar: *Noteras.*

Centrala Vegby 4:74, 4:126

ÖP 2015. Området är lämpligt för LIS.

Kommentar: *Noteras.*

Vings-Torp

ÖP 2015. Området är lämpligt för LIS.

Kommentar: *Noteras.*

Mastunga

ÖP 2015. Området är lämpligt för LIS. Jordbruksmark berörs och utformningen kan därför komma att kräva anpassning till s.k. generella biotopskydd, såsom stenmurar, diken och åkerholmar.

Kommentar: *Planen justeras genom att området har avgränsats utefter jordbruksmarken och de generella biotopskydden i området.*

Vings sjögården

ÖP 2015. Området är lämpligt för LIS. Jordbruksmark berörs och utformningen kan därför komma att kräva anpassning till s.k. generella biotopskydd, såsom stenmurar, diken och åkerholmar.

Kommentar: *Planen kompletteras med ett förtydligande om jordbruksmarken och hur den får ianspråk tas. Vidare kompletteras planen med ett förtydligande om anpassning till generella biotopskydd i området.*

Mogdens fritidshusområde

ÖP 2015. Området är lämpligt för LIS. I gällande detaljplan är strandskyddet upphävt, det inträder dock om den nuvarande planen upphävs.

Kommentar: *Noteras. Detaljplaneläggning av området pågår i nuläget.*

Strängsered

ÖP 2015, ej lämplig. Bedömningen kvarstår delvis, området öster om genomfartsvägen kan vara lämpligt för LIS, observera eventuellt buller från täkt. Motivering: Området väster om vägen utgörs av en ca 800 meter lång och 30-150 meter bred, till större delen oexploaterad strandremsa, som på sikt kan komma att utveckla ett värdefullt växt- och djurliv. Länsstyrelsen bedömer att området väster om vägen inte är lämpligt för LIS utifrån strandskyddets syften.

Kommentar: *Planen justeras så att området väster om väg 1879 tas bort som LIS-område.*

Fästeredssund

ÖP 2015.

Kommentar: *Noteras.*

Rånnaväg 17:1

ÖP 2015.

Kommentar: *Noteras.*

Rånnaväg 12:1 m.fl

ÖP 2015.

Kommentar: *Noteras.*

Marbäcksviken

Området är inte lämpligt för LIS. Länsstyrelsen bedömer att en exploatering skulle motverka strandskyddets syften, bekräftat av bland annat riksintresset för friluftsliv. Motivering: Strandnära åker som ingår i ett omväxlande jordbrukslandskap. I omgivningen finns en sträcka med kantzoner och bryn med åker-lövskog, en normalt viktig livsmiljö för många av odlingslandskapets arter. Området angränsar även till naturreservatet Korpeboberg, samt

Natura 2000-området med samma namn. Marbäcksviken och angränsande strandområden erbjuder ett skyddat läge för bland annat båtturet friluftsliv.

Kommentar: *Planen justeras genom att området tas bort inför granskningen.*

Hökerum udden

Delområdet som idag utgörs av skogsmark är lämpligt för LIS. Strandskydd är delvis upphävt i gällande detaljplan. Eventuell förorenad mark från närliggande saneringsobjekt har inte behandlats i ÖP.

Det delområde om ca 7 ha som utgörs av åker torde emellertid inte vara lämpligt för LIS. Motivering: Att exploatera ett större skifte brukningsvärd jordbruksmark försämrar förutsättningarna för de aktiva jordbruksföretagarna att bedriva och utveckla sin verksamhet. En redovisning av dessa konsekvenser och av alternativa lokaliseringar saknas i förslaget.

Kommentar: *Planen justeras genom att området avgränsas utefter jordbruksmarken. Potentiellt förorenad mark uppmärksammas i vägledningen.*

LIS-områden verksamhet

Skottek 1:10

ÖP 2015.

Kommentar: *Noteras.*

Kyrkarp 3:1 m.fl

ÖP 2015.

Kommentar: *Noteras.*

Kyrkarp 1:2

ÖP 2015.

Kommentar: *Noteras.*

Viskan-Ågården

ÖP 2015.

Kommentar: *Noteras.*

Tolken Sjöbedarared

ÖP 2015.

Kommentar: *Noteras.*

Åsunden Tvärredslund

ÖP 2015.

Kommentar: *Noteras.*

Yttre Åsunden sjörred

ÖP 2015.

Kommentar: *Noteras.*

Åsastugan

ÖP 2015. I detta förslag i utvidgad form. Området närmast Åsastugan kan vara lämpligt för LIS. De delar som utgörs av lövskog är utifrån riksintresset för naturvård dock inte lämpligt för LIS.

Kommentar: *Planen justeras genom att området avgränsas gentemot lövskog och intilliggande naturreservat.*

Baggekulla

ÖP 2015. Området är utökat i förslaget, Länsstyrelsen bedömer att utökningen är lämplig.

Kommentar: *Noteras.*

Årås kvarn

ÖP 2015, ej lämplig. Länsstyrelsens nuvarande bedömning: Området kan vara lämpligt för en försiktig komplettering med LIS som grund. Området är med sin rika förekomst av grova ädellövträd en viktig spridningsväg för djur- och växtarter mellan det angränsande naturreservatets två delområden. Detta behöver beaktas vid planläggningen av de avsedda verksamheterna.

Kommentar: *Noteras.*

Kölingareds-Hökaberg

ÖP 2015.

Kommentar: *Noteras.*

Komosse Mörkö

ÖP 2015.

Kommentar: *Noteras.*

Roparebacken

Området kan vara lämpligt för LIS. En framtida verksamhet behöver styras att inte inskränka allmänhetens möjlighet till passage längs med strandlinjen eller den på kartan markerade vägen.

Kommentar: *Planen kompletteras med förtydliganden som säkerställer allmänhetens tillgång till strandkanten.*

Övrigt strandskydd

Några exploateringsområden berörs av strandskydd men är inte utpekade som LIS-områden. I översiktsplanen kan kommunen påtala dessa och göra utredningar av möjliga lokaliseringar utanför strandskydd, för att ringa in möjliga särskilda skäl för upphävande eller dispens i ett senare skede. Utan sådana utredningar medverkar ett utpekande i översiktsplanen i sig inte till förslaget genomförbarhet, vad gäller strandskyddsaspekten. Detta gäller även om Länsstyrelsen inte uppmärksammat frågan i granskningsyttrandet.

Kommentar: *Planen kompletteras genom förtydliganden i de områden där detta gäller.*

Mellankommunala frågor

Länsstyrelsen bedömer att den i planen föreslagna mark- och vattenanvändning som berör kommunerna Borås, Tranemo, Falköping och Herrljunga samordnas på lämpligt sätt.

I Jönköpings län berörs kommunerna Jönköping och Mullsjö. Länsstyrelsen i Jönköpings län har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter, men inte funnit någon fråga som i ett senare skede kan förväntas leda till brister i den mellankommunala samordning som länsstyrelserna har som uppgift att bevaka.

Kommentar: *Noteras.*

Hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion

Länsstyrelsen bedömer inte att planen medför några sådana problem avseende människors hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion att det i ett senare planeringsstadium ska ge Länsstyrelsen anledning att ingripa enligt 11 kap. PBL. Det förutsätter att kommunen följer Länsstyrelsens synpunkter angående planering för avloppsreningsverk och de rekommendationer som översiktsplanen lyfter fram.

Kommentar: *Noteras.*

Farligt gods

Kommunen tog 2018 fram en översiktlig riskanalys avseende transporter av farligt gods på vägnätet. Riskanalysen har rekommendationer för skyddsavstånd både till rekommenderade transportvägar för farligt gods och till andra vägar där transport av farligt gods kan ske. Av planen framgår att den översiktliga riskanalysen är vägledande när det gäller de rekommenderade vägarna för farligt gods. Det framgår dock inte i rekommendationerna hur hänsyn till transporter på övriga vägar ska hanteras. Kommunen har ett ansvar för att beakta risker kring vägar oavsett om de är klassade som farligt godsleder eller inte, så länge det inte råder ett förbud för sådana transporter på vägen.

Planens uppgifter om farligt gods är inte konsekventa och behöver ses över. Texten under *Farligt gods/Beskrivning* anger väg 40, väg 46 och väg 40.1. Uppgiften om väg 40.1 är oriktig. Av förslaget framgår att transporter med farligt gods medför konflikter i samhällena i Ätradalen. Denna viktiga planeringsförutsättning behöver redovisas, med uppgifter om hur problemen ser ut och vilka konsekvenser det får, samt om översiktsplanen har räckvidd att medverka till en lösning.

Kommentar: *Planen justeras genom att väg 40.1 tas bort ur vägledningen för farligt gods. Vidare kompletteras planen med ett förtydligande om farligt gods på andra leder än de som är klassade. Konflikten mellan farligt gods och bebyggelse i Ätradalen redogörs för i vägledningen för farligt gods.*

Översvämning och skyfall

Risken för översvämning behöver belysas både vad gäller påverkan av höga flöden från sjöar och vattendrag och från skyfall.

Det är utmärkt att kommunen har låtit ta fram en skyfallskartering för ett större område kring Ulricehamns tätort. Av beskrivningen framgår att de största översvämningssområdena i huvudsak finns längs stora och små vattendrag och att påverkan på befintlig bebyggelse är begränsad.

Länsstyrelsen kan inte se någon kartredovisning utöver avgränsningen för undersökningsområdet. En relevant redovisningsnivå i en översiktsplan är att redovisa särskilt utsatta områden, samt lokala förhållanden där ny bebyggelse föreslås i planen. För

det senare fallet behövs uppgifter även utanför kommunens undersökningsområde och dessa kan hämtas via Länsstyrelsen i Västra Götalands karta "Ytavrinning och lågpunkter". Det gäller Hökerum, Gällstad, Blidsberg, Vegby och Strängsered.

Det saknas en redogörelse för översvänningsrisker i stort och till exempel vad "Översvänningskartering utmed Ätran" (MSB 2015) visar för områden som kan beröras av höga flöden. Det behöver även framgå om det till stora delar överensstämmer med de områden som kan påverkas av ett skyfall. Länsstyrelsen redovisar sin preliminära bedömning av utvecklingsområden med högre risk för översvämning under respektive delområde ovan och nedan.

Kommentar: *Planen kompletteras genom att peka ut "översvänningsområden" i tätorter där kommunen bedömer det vara relevant. Detta görs utifrån kommunens skyfallskartering samt Länsstyrelsen i Västra Götalands karta "Ytavrinning och lågpunkter".*

Geoteknik

Statens geotekniska institut, SGI, har yttrat sig över förslaget. Ätrans dalgång ingår i ett prioriterat arbete med skredriskkarteringar som SGI kommer att arbeta med. Länsstyrelsen uppmanar kommunen att ta vara på eventuella resultat av detta arbete, om dessa blir tillgängliga under det fortsatta arbetet med planen. Yttrandet bifogas.

Kommentar: *Planen justeras i vägledningen för ras skred och erosion med att stranderosion ska beaktas i samband med exploatering i anslutning till vatten.*

Farliga verksamheter

Inom Ulricehamns kommun finns en Sevesoverksamhet. Ingen ny exploatering är planerad i direkt närhet till denna men Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen på att det för Sevesoverksamheter finns särskilda krav på skyddsavstånd, vilket bör uppmärksammas i planen.

Kommentar: *Planen kompletteras genom att Sevesoverksamheten läggs till som "farlig verksamhet" i avsnittet "Hälsa, risk och säkerhet".*

Förorenade områden

Länsstyrelsen saknar ett kartsnitt över potentiellt och konstaterat förorenade områden i förslaget. Särskilt viktigt är det att uppmärksamma föroreningar inom områden som ska bebyggas eller där markanvändningen på annat sätt ska ändras i framtiden. För vissa av de områden som planeras för exploatering har förorenad mark tagits upp som en aspekt som man måste ta hänsyn till, exempelvis LIS-område Centrala Vegby 4:74 och 4:126 där det skrivs att markundersökningar måste utföras. För Backen-Linnekärr däremot, har inte närhet till befintlig industri och eventuella markföroreningar beskrivits. En karta över konstaterat och potentiellt förorenade områden hade kunnat identifiera detta och med en rekommendation om hur förorenade områden ska hanteras blir översiktsplanen en praktisk vägledning för detaljplanearbete. Kända föroreningar och tidigare respektive pågående industri är viktiga utgångspunkter i detta arbete.

Kommentar: *Planen kompletteras genom att potentiellt förorenade områden läggs till i avsnittet "Hälsa, risk och säkerhet".*

Länsstyrelsens rådgivande synpunkter - övriga allmänna intressen

Planens utvecklingsstrategi

Under flik 2 redovisar kommunen sin övergripande bild av viktiga strukturer inom och utom planområdet. Utifrån dessa förutsättningar, främst väg, järnväg och tätorten, bygger

kommunen sin idé om framtida markanvändning. Redovisningen är tydlig och en bra grund för förslagen. Länsstyrelsen lämnar synpunkter med koppling till strategin under övriga rubriker i yttrandet.

Kommentar: *Noteras.*

Sociala mål

I inledningen redovisar kommunen sina lokala mål med planen. De omfattar *befolkningsmål, färdiga bostadstomter, färdig industrimark och tillgång till bredband*. Det framgår inte i detta sammanhang vilka sociala mål kommunen själv formulerat med planeringen av den bebyggda miljön.

Utan sådana mål i översiktsplanen kan det vara svårt att värdera planens konsekvenser, exempelvis trygghet för olika grupper. Länsstyrelsen anser att kommunens sociala mål bör formuleras på ett sådant sätt att planförslaget kan jämföras med dem.

Kommentar: *Noteras. Kommunen har i nuläget inga sociala mål kopplade till mark- och vattenanvändningen. Vidare bedömer kommunen inte att översiktsplanen är det forum där sådana mål ska formuleras. Istället ska ett visionsarbete där dessa frågor hanteras genomföras utanför översiktsplanarbetet. Dessa kan sedan arbetas in i översiktsplanen i samband med en uppdatering. Översiktsplanen utgår i nuläget istället utifrån ett antal övergripande strategier.*

Nationella och regionala mål

I inledningen finns nationella och regionala mål redovisade, tillsammans med ytterligare måldokument som berör kommunen. Länsstyrelsen saknar kommunens sammanfattning av hur de föreslagna exploateringarna kan bidra till att de mål man anser vara viktigast lokalt kan uppfyllas. Delar av denna utvärdering kan hämtas ur miljöbedömningen när den är avslutad, andra delar utan betydande miljöpåverkan får hämtas ur konsekvensbeskrivningarna för de enskilda områdena, när dessa är klara.

Kommunen redovisar de mål man anser påverkas av planförslaget, Länsstyrelsen kan se en särskilt stark koppling mellan planen och följande mål:

- God bebyggd miljö
- Ett rikt odlingslandskap
- Ett rikt växt- och djurliv
- Levande sjöar och vattendrag
- Grundvatten av god kvalitet
- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft (högre krav än MKN luft).

Bland de regionala tilläggsmålen kan följande antas vara intressanta att undersöka planförslagets konsekvenser för:

- En ekonomi oberoende av fossila bränslen
- Ökad andel förnyad energianvändning
- Förstärkt biologisk mångfald
- Bevarad tätortsnära skog och brukningsvärd jordbruksmark

Länsstyrelsen illustrerar problembilden med detta exempel:

Ett rikt växt- och djurliv

Kommunen har föreslagit relativt omfattande exploateringar på mark som idag utgörs av tätortsnära natur. Miljökvalitetsmålets syfte är bland annat att människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd. Detta syfte kan motverkas när tätortsnära naturmiljöer exploateras – miljöer som erbjuder utblickar från höjdlägen, varierade odlingslandskap och områden nära sjöar och vattendrag. Det kan även gälla områden som är rika på ett intressant växt- och djurliv.

Kommentar: *Planen kompletteras genom att det i granskningsförslaget finns en sammanfattning som beskriver översiktsplanen i grova drag, och utvärderar den utifrån nationella, regionala och lokala mål, handlingsprogram och styrdokument. Denna finns i översiktsplanens inledning.*

Befolkning, bebyggelse och boende

Riktlinjer för bostadsförsörjning

Länsstyrelsen har den 3 december 2019 yttrat sig över kommunens förslag till riktlinjer för bostadsförsörjningen. Länsstyrelsen bedömde att förslaget lever upp till kraven i 2 § i lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Länsstyrelsen framförde dock synpunkter på hur vissa delar av programmet skulle kunna utvecklas ytterligare.

Kommentar: *Noteras.*

Bostadsförsörjning och översiktsplanering

När riktlinjerna antas av kommunfullmäktige blir de en bra grund inför det vidare arbetet med översiktsplanen. Länsstyrelsen bedömer att slutsatserna från riktlinjerna kring kommunens bostadsbehov inte kommer tillräckligt starkt till uttryck i förslaget till översiktsplan.

Ulricehamn har som mål att kommunen ska ha minst 27 000 invånare år 2022. I Ulricehamn, liksom i länet som helhet, beror befolkningsökningen i hög utsträckning på invandring. Invandringen bidrar också till en positiv demografi eftersom invandrare ofta är unga. En del av det utrikes flyttnettet består av nyanlända flyktingar. För att nyanlända och andra invandrare fortsatt ska kunna bidra till befolkningsutvecklingen behöver kommunen inkludera de varierande förutsättningar som olika målgrupper har, såsom avstånd till kollektivtrafik och annan service.

Kommentar: *Noteras. Kommunen vill göra en rättelse avseende stycket ovan, då befolkningsmålet som Länsstyrelsen hänvisar till gällde för perioden fram till 2025 och inte 2022.*

Kommunen bedömer att översiktsplanen möjliggör realisering av bostadsförsörjningsprogrammet. Översiktsplanen avser inte att redogöra för vilka människor bostäderna är till för.

Närhet till störande verksamheter

Vissa utpekade områden för bostäder ligger i anslutning till pågående och planerade verksamheter. Länsstyrelsen vill poängtera att om nya bostäder anläggs nära befintliga verksamheter kan detta begränsa verksamheternas möjligheter att expandera och de kan få restriktioner till följd av klagomål. Dessa konsekvenser bör beskrivas i översiktsplanen, som en inriktning för vilka verksamhetstyper som kan vara aktuella i bostadsnära områden.

Om det finns djurhållning i närheten av planerad exploatering för bostäder bör detta finnas med i beskrivningen av exploateringsområdena. Då finns behov av utredningar av lukt och allergener med mera, samt åtföljande hänsyn.

Kommentar: *Noteras. Detta hanteras i respektive exploateringsområde.*

Utvecklingsområden för bostäder - ej LIS

Fotåsen/Brunn

Länsstyrelsen anser att området med sin nuvarande avgränsning är olämpligt. Avgränsning och redovisning av planeringsförutsättningar enligt motstående intressen nedan behöver utvecklas. Motivering: Området är mycket fornlämningstätt, med lämningar i form av fossilåkrar med gravar. Området är avgränsat i direkt anslutning till omgivande vägar i norr och söder med påverkan av risker från transporter av farligt gods. Risk för översvämning vid skyfall. Närhet till befintligt och nytt industriområde har inte behandlats.

Kommentar: *Planen justeras genom att ett skyddsavstånd till riksväg 40 tillämpas i kartan. Vidare beskrivs förutsättningarna och hänsynskrav i vägledningen för området. Det framgår tydligt i text att området har väsentliga begränsningar för exploatering.*

Lena

Länsstyrelsen anser att området är olämpligt. Motivering: Området ligger inom riksintresse för kulturmiljövård. Inom området finns många fornlämningar i form av hällristningar (skålgropslokaler) och gravar.

Kommentar: *Planen justeras genom att området avgränsas så att kända fornlämningar inte längre ingår i området.*

Annestorp

Länsstyrelsen anser att området är olämpligt. Motivering: Området ligger inom riksintresse för kulturmiljövård med fornlämningar i form av hällristningar (skålgropslokaler).

Kommentar: *Planen justeras genom att området tas bort inför granskningen*

Granhagen 2

Risk för översvämning vid skyfall. Ligger i närheten av väg 157 men buller har inte behandlats.

Kommentar: *Planen kompletteras genom att skyfall och buller hanteras i vägledningen för området.*

Karlsnäs

Närhet till befintligt och nytt industriområde har inte behandlats. Omvandling av industrimark till bostäder kräver att eventuell förorenad mark utreds och hanteras, redovisas i ÖP.

Kommentar: *Planen kompletteras med att de förutsättningar som det intilliggande industriområde innebär hanteras i vägledningen. Bland annat kompletteras planen genom att potentiellt förorenad mark ska beaktas i samband med utveckling av området.*

Lövåsen

Närhet till befintligt industriområde har inte behandlats.

Kommentar: *Planen kompletteras genom att det i vägledningen tydliggörs att närhet till befintliga industriområden ska hanteras innan exploatering i området.*

Skottek-Granhagen

Ligger i närheten av väg 157 men buller har inte behandlats.

Kommentar: *Planen kompletteras genom att buller hanteras i vägledningen för området.*

Skattegården-Nolhagen

Närhet till befintligt industriområde har inte behandlats.

Kommentar: *Planen kompletteras genom att det i vägledningen tydliggörs att närhet till befintliga industriområden ska hanteras innan exploatering i området.*

Marbäck 20:3 m.fl.

Närhet till befintligt industriområde har inte behandlats. Kan krävas markavvattning.

Kommentar: *Planen kompletteras genom att det i vägledningen tydliggörs att närhet till befintliga industriområden ska hanteras innan exploatering i området. Markavvattning hanteras genom att det i vägledningen framgår att tillståndsmyndigheten ska kontaktas innan åtgärder vidtas.*

Gårdö 1:32 m.fl.

Närhet till Boråsvägen med avseende på buller har inte hanterats. Närhet till befintlig industri har inte hanterats.

Kommentar: *Planen kompletteras så att buller hanteras för området. Planen ändras inte rörande befintlig industri, då en sådan inte finns i närheten. I den verksamhetslokal som ligger i anslutning till området, söder om Boråsvägen, bedrivs sedan en tid tillbaka ingen industriverksamhet. Eftersom tillstånd om café/handel givits sedan dess är det bygglovspliktigt att åter ändra användningen till industri. I ett sådant fall används bland annat översiktsplanen som beslutsunderlag.*

Strängsered

Öster om Strängsered finns ett område som där samråd kring att starta täktverksamhet har hållits (2011). Då området kan vara intressant/aktuellt för bergtäkt bör detta uppmärksammas och eventuella konsekvenser för bostadsområdet och verksamheten behandlas.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Den potentiella tänkten ligger på tillräckligt avstånd för att det inte ska beröra området.*

Utvecklingsområden för verksamheter

Rönnåsen Norra

Norr om väg 40 finns ett utpekade område för verksamheter. Trafikverket noterar att översiktsplanen nämner följande: "Väg 40 riskerar att bli en barriär om centralorten fortsätter expandera norr om motorvägen." Hur förhåller sig kommunen till detta gällande

Rönnåsen Norra? Trafikverket anser att översiktsplanen behöver beakta barriäreffekten och tillgängligheten för oskyddade trafikanter kopplat till Rönnåsen Norra. Även möjligheterna att ta sig till området kollektivt behöver utredas.

Kommentar: *Planen kompletteras med tydligare beskrivning och resonemang kring barriäreffekterna som kan uppstå i området. Barriäreffekterna som riksväg 40 innebär hanteras i den områdesspecifika vägledningen i avsnittet "Hänsyn och avvägning".*

Ubbarp

Länsstyrelsen bedömer att området inte är lämpligt för den föreslagna användningen. Motivering: Många gravar och stora områden av fossilåker. Ingrepp i fornlämningsområden är svåra att undvika. Utöver detta föreligger risk för översvämning vid skyfall och påverkan av risker från transporter av farligt gods.

Kommentar: *Noteras. Kommunen har i dialog med Länsstyrelsen dragit slutsatsen att Länsstyrelsen tolkat översiktsplanen fel avseende fossilåkrarna.*

Planen justeras utefter gravar vid Ätran. Risk för översvämning vid skyfall samt påverkan av risker från farligt gods hanteras i vägledningen för området.

Karlsnäs

Risk för översvämning vid skyfall. Påverkan av risker från transporter av farligt gods. Buller från verksamhetsområdet till planerade bostäder i väst har inte behandlats.

Kommentar: *Planen kompletteras genom att risk för översvämning vid skyfall, farligt gods och buller hanteras i vägledningen för området.*

Nyboholm

Hänsynsnotering: Konflikt med ett stort område bestående av fossilåker.

Kommentar: *Noteras. Kommunen har i dialog med Länsstyrelsen dragit slutsatsen att Länsstyrelsen gjort en feltolkning då inga kända fossilåkrar finns i området.*

Hester-Rönnåsen etapp 2

Påverkan av risker från transporter av farligt gods.

Kommentar: *Planen kompletteras genom att risker från farligt gods hanteras i vägledningen för området.*

Rönnåsen Norra

Påverkan av risker från transporter av farligt gods.

Kommentar: *Planen kompletteras genom att risker från farligt gods hanteras i vägledningen för området.*

Hökerumsmotet

Påverkan av risker från transporter av farligt gods.

Kommentar: *Planen kompletteras genom att risker från farligt gods hanteras i vägledningen för området.*

Gällstad norra

Hänsynsnotering: Kulturmiljö – konflikt med två boplatser.

Kommentar: *Planen kompletteras genom att det i vägledningen för området tydliggörs att vid framtagande av ny eller vid ändring av befintlig detaljplan så ska objekt av betydelse för kulturmiljön i området skyddas.*

Norra Timmele

Hänsynsnotering: Kulturmiljö – konflikt med gravfält och hålvägssystem. Säkerhet – påverkan av risker från transporter av farligt gods. Risk för påverkan på grundvatten.

Kommentar: *Planen kompletteras genom att gravfält och hålvägssystem samt grundvatten hanteras i vägledningen för området. Området har avgränsats i kartan utefter hålvägen.*

Infrastruktur och transporter

I avsnittet om trafik och kommunikationer saknas underlag om hur resandet ser ut idag, vilken potential det hållbara resandet har och hur planen medverkar till ett ökat hållbart resande. Uppgifter om var goda förutsättningar för kollektivtrafik och cykel finns har inte använts att mäta förslaget mot.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. För närvarande saknar kommunen de underlag som krävs för att göra de analyser som efterfrågas i yttrandet.*

Västra Götalandsregionen är regional kollektivtrafikmyndighet och planupprättare för regional infrastruktur. Samverkan mellan kommunalförbunden är bra att synliggöra, men det är också viktigt att redovisa att besluten kopplat till kollektivtrafik och infrastruktur tas av Västra Götalandsregionen.

Kommentar: *Planen kompletteras med ett förtydligande i de delar av översiktsplanen som rör kollektivtrafik att Västra Götalandsregionen fattar de beslut som är kopplade till kollektivtrafik och infrastruktur.*

Det framgår i textfiken "Trafik och kommunikationer" hur planen medverkar till ökat hållbart resande.

Detta gäller väg 40, som behöver lyftas av Västra Götalandsregionen som en prioritering. Detsamma gäller för en östlig dragning av väg 157, som behöver lyftas som en brist i den regionala infrastrukturplanen. Också ett mer hållbart resande kopplat till kollektivtrafik bör adresseras till Västra Götalandsregionen och det arbete som pågår med ett nytt trafikförsörjningsprogram för kollektivtrafiken.

Kommentar: *Noteras.*

Det är svårt att i översiktsplanen få överblick över hur nya föreslagna bebyggelseområden harmonierar med ett ökat hållbart resande kopplat till kollektivtrafik och möjlighet att cykla. Västtrafik har tillsammans med Västra Götalandsregionen ett kunskapsmaterial som visar på både möjligheter och svårigheter med kollektivtrafikförsörjningen och att översiktsplaneringen har en viktig roll i att synliggöra möjligheter och begränsningar kopplat till busslinjer, turtäthet och effektivitet.

Kommentar: *Planen kompletteras med ett förtydligande kring hur kommunen i översiktsplanen har arbetat med ny föreslagen bostadsbebyggelse kopplat till kollektivtrafik och möjlighet att cykla.*

Planen omfattar flera större nybyggnadsområden för både bostäder och verksamheter i den möjliga sträckningen både öster och väster om önskat stationsläge. Även om planerna inte medför skada på riksintresse, då tydliga anspråk inte finns utpekade av Trafikverket, så kan exploatering i detta stråk påverka valen av framtida korridor, med konsekvenser för omgivningspåverkan och kostnader.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Kommunens bedömning är att järnvägen inte kommer passera ovan mark på sådana höjder som de föreslagna bostadsområdena öster och väster om stationsläget ligger på. Kommunen bedömer att järnvägen kommer dras genom tunnel i de delar närmast centralorten öster och väster om det föreslagna stationsläget.*

Trafikverket lämnar i sitt yttrande råd om hur kommunen kan stärka kopplingen mellan sina strategier och själva planförslaget, exempelvis genom en trafikstrategi med högre detaljeringsgrad. Yttrandet bifogas.

Kommentar: *Noteras.*

Kulturmiljövård

I förslaget nämns att kommunen genomför en kompletterande kulturmiljöinventering. Länsstyrelsen föreslår i samband med denna ett särskilt fördjupat material för centrala Ulricehamn. En stor del av de brister i redovisningen av påverkan på kulturmiljön som Länsstyrelsen tar upp i detta yttrande bör kunna hanteras med kommunens eget planeringsunderlag. Det är därför angeläget att kulturmiljövårdsprogrammet arbetas fram så att det kan utgöra underlag för färdigställandet av översiktsplanen.

Detta gäller särskilt för hantering av riksintresset och fornlämningsmiljöerna. De senare bör redovisas med kända uppgifter för vart och ett av planens exploateringsförslag, tillsammans med ett generellt angreppssätt som kan hämtas ur det kommande kulturmiljövårdsprogrammet. Kända fornlämningar finns i kartsiktet ”RAÄ Fornlämningar (KMR)” under rubriken Kulturmiljövård i Länsstyrelsens Informationskarta.

Kommentar: *Planen kompletteras med bebyggelsemiljöer i centrala Ulricehamns tätort och ett antal andra områden i kommunen. En inventering av de fornlämningsmiljöer som redovisades i samrådsförslaget har gjorts och därmed har områdena fått en gemensam vägledning. Ett kulturmiljöprogram ska tas fram men kommer inte hinna färdigställas så att det kan utgöra ett underlag för denna översiktsplan.*

I den regionala handlingsplanen för klimatanpassning uppmuntras kommunerna att ta fram kulturmiljöunderlag med analys för klimatförändringarnas påverkan på kulturarvet. Det finns en karttjänst (www.kulturarvklimat.se) som kan användas för att göra analysen. Länsstyrelsen kan även tillhandahålla ett PM där förutsättningarna för just Ulricehamn har sammanfattats.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Frågan om klimatförändringarnas påverkan på kulturmiljöer kan hanteras inom ramen för arbetet med kommunens nya kulturmiljöprogram.*

Länsstyrelsen ser det som mycket positivt att kommunen samarbetar med Svenljunga och Tranemo i kulturmiljöfrågor. Samlade natur- och kulturvärden ingår ofta i större sammanhang och sträcker sig över kommungränser.

Kommentar: *Noteras.*

- Västarvet har upphört som egennamn. Istället ska *Förvaltningen för kulturutveckling, Kulturmiljöenheten* användas. Det bör framgå att det är regionens förvaltning.

Kommentar: *Planen justeras i detta avseende. Västarvet tas bort som begrepp och ersätts med Förvaltningen för kulturutveckling, Kulturmiljöenheten.*

- ÖP:n använder begreppet kulturlämning. Detta kan bli missvisande. Istället bör fornlämning användas – det är dessa som är skyddade enligt Kulturmiljölagen.

Kommentar: *Planen justeras i detta avseende. Kulturlämning tas bort som begrepp och ersätts med fornlämning.*

- Kommunen nämner att Länsstyrelsen kan kontaktas vid exploatering som berör kulturmiljön. Här bör framgå att Länsstyrelsen endast kan bistå i frågor som rör fornlämningar, när det gäller *förhandsbesked* och *bygglov*. För övriga kulturmiljöfrågor hänvisas till det regionala museet.

Kommentar: *Planen justeras i detta avseende. Ett förtydligande görs att Länsstyrelsen endast bistår i frågor som rör fornlämningar i samband med förhandsbesked och bygglov som rör kulturmiljön.*

Bronäs, marknadsplatsen och entrén Ulricehamn

I kartan är *stadskärnan* redovisad i en brun ton. Norrut ligger området *Centrumutveckling Bronäs, marknadsplatsen och entrén Ulricehamn*. Stadskärnan motsvarar fornlämningen L1963:1037 (RAÄ-nr 65:1) som är stadslagret efter Bogesund, Ulricehamns medeltida föregångare. Stadslagrets utbredning norrut är inte klarlagd, den kan fortsätta in i det tänkta utvecklingsområdet. Det bör därför framgå av karta och beskrivning att utredning kan krävas vid förändringar, särskilt i utvecklingsområdets södra del. Denna synpunkt är ett även exempel på var koppling med FÖP Ulricehamn och kommunens nya kulturmiljöprogram behöver redovisas.

Kommentar: *Planen justeras så att fornlämningsområdet hanteras i vägledningen för Bronäs, Marknadsplatsen och entré Ulricehamn och framförallt i avsnittet "Hänsyn och avvägning". Det samma görs för fornlämningsområdet som utgörs av stadslagret i avsnittet "Värden och hänsyn".*

Naturmiljö och områdesskydd

En redovisning av biotopskyddsområden, naturvårdsavtal, nyckelbiotoper och naturvärdesobjekt som berörs av föreslagna exploateringar saknas. Länsstyrelsens synpunkter i övrigt återfinns under riksintresse, LIS och övriga områdeskommentarer.

Kommentar: *Planen justeras genom att biotopskyddsområden, naturvårdsavtal, nyckelbiotoper och naturvärdesobjekt läggs till som "Statliga hänsynsområden" i avsnittet "Värden och hänsyn". I de fall dessa återfinns i föreslagna exploateringsområden hanteras detta för respektive område.*

Areella näringar

Ett flertal av de exploateringar som kommunen föreslår kommer att medföra att brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk och därmed behöver hanteras i enlighet med 3 kap. 4 § i miljöbalken. De två huvudskäl som kommunen motiverar sina val med är väsentligt samhällsintresse av att utveckla tätort, samt att inga jämförda alternativ är rimliga. Länsstyrelsen bedömer att en redovisning av dessa lokaliseringsalternativ, med sina för- och nackdelar, är nödvändig för att lokaliseringsaspekten ska kunna anses vara utredd i översiktsplanen.

Kommentar: *Planen kompletteras genom tydligare motiveringar till ianspråktagande av jordbruksmark i de fall detta föreslås.*

Klimat

Länsstyrelsens synpunkter återfinns under LIS och övriga områdeskommentarer.

Kommentar: *Noteras.*

Luftkvalitet och MKN i senare skeden

En av översiktsplanens åtta utvecklingsstrategier är ”tätt och blandat”, bland annat att för att minska behovet av bilåkande inom tätorten. Länsstyrelsen instämmer i detta, men vill samtidigt nämna att det även finns utmaningar med att förtäta och luftkvalitet är en av dem.

Länsstyrelsen anser att det är positivt att Ulricehamn under avsnittet vägledning för luftkvalitet skriver att i de mest trafikerade lägena i centralorten Ulricehamn bör hänsyn tas till luftföroreningar. Vid ny tät detaljplanering i trafikutsatta lägen kan en spridningsberäkning av halterna i gaturummet behöva göras för att kontrollera om miljökvalitetsnormerna klaras.

Kommentar: *Planen kompletteras med ett förtydligande kring hantering av spridningsberäkning av halter i gaturummet i vägledningen för Ulricehamns tätort.*

Energi, material och teknisk försörjning

VA

Kommunen beräknar att ha en VA-plan klar i oktober 2020. En sådan plan är ett viktigt kommunalt underlag för översiktsplanen. Länsstyrelsen uppmanar kommunen att använda VA-planen för att beskriva konsekvenser för *vattenförsörjning*, *dagvattenhantering* och *VA-utbyggnad* i översiktsplanen. Dessa frågor kommer att vara betydande för miljö- och hälsoaspekter i efterföljande detaljplanering.

Kommentar: *Planen justeras genom att utbyggnadsområden för kommunalt VA läggs till under ”Teknisk försörjning – VA och avfall”. Konsekvenser framgår i vägledningarna för dessa områden.*

Kommunens verksamhetsområden för vatten och avlopp omfattar 18 orter och nuvarande reningsverk har ett tillstånd för 12 500 personequivaler. Av den senaste miljörapporten framgår att reningen för N-total är bristfällig och att belastningen är hög på reningsverket.

Kommentar: *Noteras. Kommunen planerar för ett nytt reningsverk.*

Kommunens detaljplan för ett nytt avloppsreningsverk är överklagad men inte avgjord. ÖP bör därför ge stöd från grunden för ett nytt verk, särskilt om detaljplanen inte går att genomföra. I förslaget är läget utpekade i punktform, men inte med den detaljeringsgrad som

Övriga verksamhetsområden har. Länsstyrelsen anser att frågan är av en sådan vikt att motstående intressen i området, framförallt riksintressen och lukt, behöver hanteras i planen för att undvika att en eventuell ny och nödvändig lokalisering står helt utan stöd i ÖP.

Kommentar: *Planen kompletteras genom att området för planerat reningsverk läggs till som "nytt verksamhetsområde" med namnet "Energi- och miljöcenter". Notera att berörd detaljplan vunnit laga kraft sedan samrådet av denna översiktsplan.*

Även VA-försörjningen utanför kommunens verksamhetsområde behöver beskrivas och utgöra grund för lämplighetsbedömningen av nya exploateringsområden. I granskningsversionen av planen bör alla förslag till nya utvecklingsområden värderas utifrån VA-aspekten, där även dricksvattenförsörjningen bör ingå.

Kommentar: *Planen kompletteras genom att VA-försörjningen hanteras i alla nya exploateringsområden.*

Avfallshantering

Kommunen har en återvinningscentral i Övreskog, kommunen anger att den har kapacitet och mark att möta det ökade behovet av avfallshantering som förutspås fram till 2040. Övreskogs återvinningscentral bör redovisas i karta.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Återvinningscentralen Övreskog redovisas i samrådsversionen.*

Vindbruk

Kommunen arbetar in sin vindkraftsplan i den kommuntäckande översiktsplanen, den förra är en TÖP, ett tillägg till översiktsplanen från 2010. I inledningen kan man uppfatta det som att vindbruksplanen fortfarande är ett tillägg, vilket bör justeras.

Kommentar: *Planen justeras genom att det i inledning framgår att vindkraftsplanen inte är ett tematiskt tillägg till översiktsplanen (TÖP).*

Miljökonsekvenser

I vindbruksdelen redovisas även den miljöbedömning som gjordes när kommunens TÖP togs fram. För övriga delar av planförslaget är miljöbedömningen redovisad punktvis i anslutning till förslagen i form av lokala konsekvenser. Länsstyrelsen anser att den samlade bild av översiktsplanens miljökonsekvenser som är avsikten i miljöbalken därmed blir mindre väl formulerad. Inför utställningen behöver en sådan redovisning tillföras, med uppgifter om alternativ och en beskrivning av vilka planåtgärder som vidtagits för att minska negativ miljöpåverkan.

När planen antas ska dessa uppgifter enligt miljöbalken 6 kap. 16 § p. 1-4, redovisas i en *särskild handling*. Det finns därför anledning att utnyttja uppgifterna redan vid planens granskning, för en ökad nytta av MKB.

Denna sammanfattande beskrivning behövs även för att redovisa om kommunens strategier medverkar till uppfyllnad av regionala och nationella miljömål, om den är neutral eller motverkar dessa.

Kommentar: *I samband med granskningen av översiktsplanen presenteras även en strategisk miljöbedömning, innehållande miljökonsekvensbeskrivning, i en särskild handling.*

Planformalia

Planhanteringen i landet befinner sig i en fas av omställning från pappershandlingar, via digitala statiska handlingar, till webbaserade dynamiska format. Den samlade lagstiftningen ställer krav på att en handling ska kunna arkiveras. Samrådsförslaget föreligger i ett format som inte går att arkivera. Länsstyrelsen utgår ifrån att den utveckling som kommunen bidrar till genom sitt val av format är nödvändig för att en ny lagstiftning ska kunna bygga på praktiska erfarenheter av en helt digital planprocess. Trots den brist på anpassning till det rådande regelverk som förslaget har, svarar Länsstyrelsen på traditionellt sätt, med förhoppningen att ett nytt regelverk för digitala planer kan finnas på plats vid planens antagande. Boverket har ett sådant uppdrag.

Kommentar: *Noteras.*

Övrigt

När planen granskats ska Länsstyrelsens granskningsyttrande läggas till den antagna planen och vara en del av densamma. Länsstyrelsens granskningsyttrande över FÖP för tätorten Ulricehamn är av så dålig teknisk kvalitet att den inte är läsbar, där den redovisas på kommunens webbplats.

Kommentar: *Noteras.*

2.1.2 Trafikverket

Synpunkter och upplysningar

Riksintressenas markanspråk och funktioner ska säkerställas i de planer som upprättas och beslut som tas enligt bland annat plan- och bygglagen och miljöbalken. I översiktsplanen ska kommunen visa hur den planerade markanvändningen tar hänsyn till Trafikverkets utpekade riksintressen. Det är viktigt att redovisa hur riksintressen för kommunikation påverkas vid en tänkt etablering och vilka faktorer som man bör beakta för att riksintressenas funktion inte ska påverkas negativt. Exploatering nära transportanläggningar får inte påverka möjligheterna till drift, underhåll och framtida utveckling av dessa.

Kommentar: *Noteras.*

Väg 40 är av riksintresse och ingår i det nationella stamvägnätet som riksdagen fastställt. Vägarna i det nationella stamvägnätet är av särskild nationell betydelse. Delen mellan Göteborg och Jönköping ingår även i det av EU utpekade Trans-European Transport Network, TEN-T. Vägarna som ingår i TEN-T är av särskild internationell betydelse. Väg 40 är en viktig tvärförbindelse i Götaland som förbinder norra Kalmar län med Jönköpingsregionen och västra Sverige.

Kommentar: *Noteras.*

Översiktsplanen föreslår en utbyggnad av riksväg 40 till motorväg öster om Ulricehamn till Jönköping. Trafikverket har även lyft den sträckan av väg 40 som ännu inte är motorväg som en brist gällande trafiksäkerhet. Trafikverket har inte fått något uppdrag att utreda denna sträckning då bristen inte finns med i nationell plan för infrastruktur. Här är även viktigt med fortsatt mellankommunal samverkan med Jönköpings kommun. Trafikverket anser att det tydlig behöver framgå i digitala översiktsplanen att utpekad korridor under flik 7. ”Utforska kartan” för väg 40 i dagsläget inte är utpekad riksintresse utan ett önskemål om framtida dragning. Trafikverket Region Väst har inte utpekad planerat/framtida riksintresse av redovisad dragning, utan endast befintlig väg är av riksintresse.

Kommentar: *Planen kompletteras med ett förtydligande om att den föreslagna sträckningen av väg 40 söder om Strängsered är kommunens egna förslag.*

Ulricehamn ligger inom utredningsområdet för framtida järnväg. Kommunen förespråkar fortsatt en dragning av järnvägen genom kommunen med stationsläge i centralorten. Detta illustreras på flera kartor i översiktsplanen genom en dragen linje, eller en avgränsning av korridor. Då läget gällande järnvägen fortfarande är mycket osäkert anser Trafikverket att kommunen bör beskriva järnvägen i text istället för att markera ut en sträcka på kartan. Trafikverket jobbar på uppdrag av regeringen och för närvarande finns inget uppdrag att utreda den nya stambanans sträckning mellan Borås och Jönköping. Ett stationsläge i Ulricehamn ser Trafikverket som osannolikt inom en nära framtid.

Kommentar: *Planen ändras i detta avseende. Avsnittet om Götalandsbanan hanteras i avsnittet ”Markanvändning” i granskningsförslaget.*

I översiktsplanen finns en korridor för förbifart öster om Ulricehamn mellan väg 40 och väg 157 som på sikt planeras för att minska störningar från befintlig sträckning genom Ulricehamns tätort. Kommunen behöver föra dialog gällande förbifart med kommunalförbundet och Västra Götalandsregionen.

Trafikverket uppmanar kommunen att inte enbart låsa sig fast vid en åtgärd utan genom fyrstegsprincipen överväga andra åtgärder som kan minska störning från väg 157 i tätorten.

Om en förbifart ändå väljs som åtgärd behöver översiktsplaneringen tillgodose att:

- den ger stöd åt ett väl fungerande lokalt trafiknät
- markanvändningen utefter förbifarten regleras
- förbifarten dras så långt från befintlig bebyggelse att det ger tillräckligt utrymme för tätortens utvidgning inom överskådlig tid
- så få avfarter och anslutningar som möjligt tillåts, eftersom varje anslutning utgör en komplikation i trafikmiljön.

Mer information gällande förbifarter i översiktsplaneringen finns i ”Transportsystemet i samhällsplaneringen” (Trafikverket, 2017) s.47.

Kommentar: *Planen kompletteras med ett förtydligande om den föreslagna sträckans innebörd.*

Framtida bebyggelseområden

Trafikverket ser positivt på att kommunen planerar för förtätning inom tätorter med närhet till service, skola, arbetsplatser och kollektivtrafik. Härigenom kan man minska bilberoendet och nå mål om en minskad klimatpåverkan. Trafikverket uppmanar kommunen att i tidigt skede ta kontakt med Västtrafik och Västra Götalandsregionen gällande kollektivtrafik i bebyggelseområden som i dagsläget saknar goda kollektivtrafikförbindelser.

Kommentar: *Noteras.*

Norr om väg 40 finns ett utpekad område för verksamheter. Trafikverket noterar att översiktsplanen nämner följande: ”Väg 40 riskerar att bli en barriär om centralorten fortsätter expandera norr om motorvägen.” Hur förhåller sig kommunen till detta gällande Rönnåsen Norra? Trafikverket anser att översiktsplanen behöver beakta barriäreffekten och tillgängligheten för oskyddade trafikanter kopplat till Rönnåsen Norra. Trafikverket anser även att möjligheterna att ta sig till området kollektivt behöver utredas.

Kommentar: *Planen kompletteras med ett resonemang kring barriäreffekterna som riskerar att medföras vid utveckling av Rönnåsen norra. Detta resonemang finns under rubriken "Konsekvenser" för det aktuella området.*

Området berör både väg 40 och väg 1704 som har statlig väghållning, och det är viktigt att ett helhetsgrepp tas gällande trafikfrågan i området, då det i dagsläget är relativt obebyggt.

Kommentar: *Noteras.*

Trafikverket ser positivt på att många av de utpekade LIS-områdena är i närhet till befintlig bebyggelse och infrastruktur.

Lokalisering av bebyggelse, verksamheter och service bör följa en långsiktig samhällsstruktur för hållbar utveckling där den fysiska tillgängligheten är god och transportsystemet kostnadseffektivt.

Kommentar: *Noteras.*

Farligt gods

I Översiktsplanen står följande: "I Ulricehamns kommun är väg 40 och 46 rekommenderade primära transportvägar för farligt gods. Det kvarstår konflikter mellan farligt godstransporter i samhällena i Ätradalen längs väg 46."

Trafikverket anser att kommunen bör utveckla vilka konflikterna är, och hur framtida planering hanterar detta.

Kommentar: *Planen kompletteras med ett resonemang kring konflikterna mellan farligt gods och annan utveckling i Ätradalen. Detta hanteras i vägledningen för farligt gods.*

Trafikstrategi

Trafikverket ser positivt på att kommunen lyfter arbete med säker och tillgänglig trafik i översiktsplanen och redogör för strategier för trafikarbetet. Trafikverket saknar dock konkreta tillvägagångssätt för hur kommunen kan arbeta med dessa strategier i den kommande planeringen. I kommunens övergripande planering är en trafikstrategi ett bra sätt att samordna trafikfrågor och samhällsplanering.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende, men ett förtydligande görs att kommunen avser att ta fram en gång- och cykelplan där detta ska hanteras.*

Ulricehamn är en expansiv kommun och växer åt flera håll vad gäller bland annat nya bostadsområden etc. Söder om väg 40 finns utpekade områden för bostadsutveckling samt verksamheter, och norr om väg 40 finns nya verksamhetsområden. Ulricehamn är även en kommun med mycket landsbygd vilket skapar utmaningar gällande utveckling av hållbara färdssätt utanför tätort.

En trafikstrategi är ett instrument för kommunen att ta ett helhetsgrepp kring tillgänglighets- och trafikfrågor och att knyta ihop översiktsplanen med andra framtagna dokument och målsättningar. Till exempel kan trafikstrategin hjälpa till att konkretisera kommunens strategi gällande premiering av hållbara resor. Det är mycket positivt att kommunen prioriterar transportslag där gång- och cykel samt kollektivtrafik prioriteras högre än bil, men frågan är hur det kan genomföras i praktiken. Här vill Trafikverket se en tydligare handlingsplan hur det kan genomföras i planeringen.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Kommunen bedömer inte att en sådan handlingsplan som avses ska göras inom ramen för översiktsplanen.*

Redaktionella synpunkter

Den digitala översiktsplanen är i det stora hela enkel att använda och tydlig. Det är dock svårigheter med att klicka på rätt lager i vissa kartor då de överlappar varandra. I kartan för Markanvändning – Trafik och kommunikationer är det svårt att se och skilja de olika lagren åt längs väg 40. Linjen för kollektivtrafikstråk kan misstas för järnväg då den är streckad. Slutligen är det viktigt att färgen i teckenförklaringen stämmer överens med färgen i lagret, t.ex. är skiljer sig nyansen för riksväg 40 i kartan och i teckenförklaringen.

Kommentar: *Noteras.*

2.1.3 Luftfartsverket

LFV vill i egenskap av sakägare för CNS-utrustning avge följande yttrande:

I den digitala interaktiva översiktsplanen förekommer ett allvarligt sakfel när det gäller civil luftfart. Det står att objekt högre än 20 m inom MSA-ytor för Jönköpings och Göteborg-Landvetter flygplatser skall remitteras till LFV. Detta är fel. Remisskyldighet föreligger för alla objekt högre än 20 meter över omgivande mark eller vattenytan på svenskt territorium eller territorialvatten, oavsett var. För att kontrollera att dessa anläggningar inte påverkas av en etablering av objekt högre än 20 meter över omgivande mark eller vattenytan finns remisskyldigheten för alla objekt högre än 20 meter över omgivande mark eller vattenytan, oavsett placering på svenskt territorium eller territorialvatten.

Kommentar: *Planen justeras i sin vägledning för MSA-ylor, så att det tydligt framgår att remisskyldigheten till LFV gäller för alla objekt över 20 meter över omgivande mark- eller vattenyta.*

Dessutom är definitionen av MSA-ytan inte den som LFV använder. LFV definierar influensområdet som ett område med 60 km radie utgående från Aerodrome Reference Point, ARP, på flygplatsen. Detta har att göra med att inflygningshjälpmedlens avstånd till flygplatsen varierar varför LFVs definition är tydligare. Denna definition är kommunicerad med tillsynsmyndigheten Transportstyrelsen. Den är tydligare för icke-fackfolk och tveksamheter undviks.

Kommentar: *Planen ändras så att definitionen av MSA-yta tas bort. Kommunen får olika information om definitionen av MSA-ylor och bedömer att den inte är av betydelse för översiktsplanen. Oavsett definition gäller samma vägledning.*

De norra kommundelarna ligger innanför MSA-ytan för Skövde flygplats vilket inte nämns i översiktsplanen. Detta skall nämnas i planen.

Kommentar: *Planen kompletteras så att alla MSA-ylor som berör Ulricehamns kommun och som inte är av riksintresse visas i översiktsplanen.*

Observera att respektive flygplats är juridisk sakägare för sina hinderytor och in- och utflygningssvägar. Därför bestämmer flygplatserna var och en för sig om de kan tillåta en etablering eller inte. Om de är osäkra kan de kräva att en flyghinderanalys utförs innan de ger sitt tillstånd till att objektet uppförs. Det är alltså inte LFV som är sakägare för MSA-ytor. Därför skall berörda flygplatser inom vilkas MSA-ylor en etablering hamnar remitteras i alla ärenden som avser objekt högre än 20 meter över mark eller vattenytan.

Kommentar: *Noteras. Detta framgår redan i samrådsförslaget.*

Konsekvenser av hinderbegränsande områden och bullerkurvor ska redovisas i översiktsplanen i form av restriktioner och eller rekommendationer. Buller tas inte upp i planen.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Kommunen ska redovisa riksintressen och förslagets påverkan på dessa. Om närheten till en flygplats gör att föreslagen eller tänkbar markanvändning i kommunen kan påverka flyget genom bullerrestriktioner bör bullerkurvor redovisas i översiktsplanen. Bedömning görs att sådant inte är fallet.*

Jönköpings flygplatscentrum ligger cirka 19 kilometer, och Landvetters flygplats drygt 50 kilometer från kommungränsen. Redovisat maxbuller för influensområde i Länsstyrelsens planeringskarta är för Landvetter upp till 12 kilometer från flygplatscentrum i banans längdriktning och 4 kilometer tvärs. För Jönköping saknas uppgifter.

I övrigt har LFV inget att anmärka mot förslaget till översiktsplan.

Detta yttrande gäller på utfärdandedatum. LFV förbehåller sig rätten att revidera yttrandet vid ny prövning om regelverk gällande störningar på CNS-utrustning förändras, eller om ny CNS-utrustning etableras i hindrets närhet.

Kommentar: *Noteras.*

2.1.4 Västra Götalandsregionen

På grund av yttrandets längd har det av redaktionella skäl behövts kortas ner i samrådsredogörelsen. De delar som utgör synpunkter på översiktsplanen och mark- och vattenanvändning redogörs för nedan.

Synpunkter på planen

Övergripande synpunkter på planen

Att kommunens översiktsplan är helt i digitalt format gör det svårare att få en överblick över hela innehållet och det finns en risk att inte få fram all information. Till exempel är det svårt att klicka på olika funktioner i kapitel 3 *Markanvändning* under avsnitt *Trafik och kommunikation*, trots inzoomning. Digitala kartor har däremot flera fördelar jämfört med ett statistiskt dokument genom att möjligheten att zooma in, tända och släcka olika lager etc.

De regionala målen och måldokumenterna beskrivs på ett bra sätt i inledningen av översiktsplanen.

Kommentar: *Noteras.*

I kapitlet Utvecklingsstrategi beskrivs de åtta utpekade strategierna och där anges att översiktsplanen fungerar som ett verktyg för att hantera konflikter som kan uppstå mellan de övergripande strategierna. Avdelningen kollektivtrafik och infrastruktur har svårt att utläsa dessa avvägningar och skulle önska att de var tydligare beskrivna. I kapitlet presenteras *Goda kommunikationer* och vikten av hög standard i vägsystemet före rubriken *Hållbart resande*, trots att det senare i översiktsplanens *Vägledning* under *Utforska kartan* anges att de hållbara resalternativen ska prioriteras framför bilen om konflikt uppstår mellan olika intressen.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. De övergripande strategierna är inte rangordnade. Kommunen bedömer det inte som motsägelsefullt att vägarna ska hålla god standard samtidigt som hållbara trafikslag prioriteras framför bilen där konflikter uppstår.*

Kollektivtrafik och hållbara resor

I kapitel 5 *Trafik och kommunikationer* under *Strategi: ökad andel resor med gång, cykel och kollektivtrafik* beskrivs att genom kortare restider, ökad turtäthet i hög- och lågtrafik samt hög tillgänglighet till hållplatser förväntas kollektivtrafiken locka fler resenärer och att satsningar på busstrafiken inom kommunen och till grannkommunerna stärker utbudet av kollektivtrafik.

Utbudet av kollektivtrafik planeras och upphandlas av Västtrafik utifrån uppdrag och budget från Västra Götalandsregionen. Landsbygder och glesare delar av kommunen är svåra att försörja med kollektivtrafik och det är troligen flera områden som även på längre sikt inte har tillräckligt befolkningsunderlag för linjelagd kollektivtrafik eller ökat utbud. I Landsbygdsutredningen 1 fastslås en lägstanivå som boende i Västra Götaland kan förvänta sig när det kommer till kollektivtrafik för orter upp till 3000 invånare, vilket kommunen bör ta hänsyn till vid sina utvecklingsplaner. Det är bra att översiktsplanen förhåller sig till att landsbygden även fortsatt kommer att vara beroende av biltrafiken då kollektivtrafiken inte är heltäckande och avstånden är för långa för att gå eller cykla till viktiga målpunkter och därför föreslår alternativa lösningar. Så som alternativ till fossila bränslen, gång- och cykelvägar samt pendelparkering för att skapa byten mellan transportslag och underlätta för invånarna att kombinera olika färd sätt.

Kommentar: *Noteras.*

Västra Götalandsregionens noterar att kommunen ser den genomförda potentialstudie för gång- och cykeltrafik som ett bra planeringsunderlag för att bedöma effekten av utbyggnad av gång- och cykelinfrastrukturen och vi tycker att det är bra att studien ska användas vid prioritering av markanvändning och infrastrukturinvesteringar för gång- och cykeltrafiken.

Kommentar: *Noteras.*

Avdelning kollektivtrafik och infrastruktur tycker det är positivt att kommunen på flera ställen i planen återkommer till vikten av att planera nya bostäder i direkt anslutning till befintliga tätorter och i kollektivtrafiknära lägen. Samtidigt beskrivs att bostadsbyggande och etablering av verksamheter på landsbygden är positivt för hela kommunen och flera LIS-områden pekas ut i översiktsplanen. Här önskar avdelning kollektivtrafik och infrastruktur att målkonflikten mellan dessa olika strategier på ett tydligare sätt synliggörs i översiktsplanen, gärna tillsammans med vägledande principer för kommande planering.

Kommentar: *Planen justeras i detta avseende. I granskningsförslaget kompletteras planen med en sammanfattning av planförslaget. I denna beskrivs de målkonflikter som finns i planen.*

I kapitel 5 *Trafik och kommunikationer* under *Strategi: en stadsbyggnad som premierar hållbara resor* beskriver kommunen att en förtätning i anslutning till goda kommunikationer innebär att befintlig infrastruktur kommer att utnyttjas effektivare samtidigt som mer service, bostäder och arbetsplatser blir enklare att nå. Det går helt i linje med Västra Götalandsregionens strategier och är en förutsättning för att öka det hållbara resandet.

Kommentar: *Noteras.*

Avdelningen för kollektivtrafik och infrastruktur vill framhålla vikten och nyttan av det ställningstagande som görs i översiktsplanen att vid förtätning och expansion prioritera transportslagen i följande ordning:

1. Gång och cykel
2. Kollektivtrafik
3. Bil

Det är genom sådana tydliga ställningstaganden i kommunens översiktsplan som stöd skapas för kommunens kommande planering, både av infrastruktur och bebyggelse.

Kommentar: *Noteras.*

2.1.5 Södra Älvsborgs räddningstjänstförbund

Synpunkter

1. Framkomlighet för räddningspersonal i beredskap

Räddningstjänstens noterar att det finns en ambition om minskad biltrafik, vilket delvis kan lösas genom mer fokus på säker gång- och cykeltrafik, på bekostnad av framkomlighet för biltrafik. Räddningstjänstens station i Ulricehamn bemannas av räddningspersonal i beredskap, som vid larm kör privata bilar (ej utryckningsfordon) till brandstationen. Det finns i dagsläget en problematik kopplat till trafikmängd och framkomlighet vid larm, framför allt i nord/sydlig riktning i närheten av brandstationen. Vidare finns en problematik som innebär att räddningspersonal har svårt att nå brandstationen inom en tillräcklig tid, vilket ger följd effekter på befintlig rekryteringsproblematik.

Räddningstjänsten befarar att problematiken kan förvärras med ovan nämnda ambition, även om brandstationen får ett nytt läge.

- Räddningstjänsten önskar att kommunen tar med frågan om framkomlighet för räddningspersonal i beredskap i den strategiska trafikplaneringen.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Detta hanteras i samrådsförslaget under fliken "Trafik och kommunikationer" och rubriken "Strategier". Förtätning är positivt ur räddningstjänstens perspektiv då fler människor finns på mindre yta, vilket rimligtvis borde minska avstånd vid insats. Om förtätningen inte planeras utifrån ett hållbart resandeperspektiv kommer antalet bilar öka i sådan omfattning att det påverkar framkomligheten.*

2. Lokalisering av exploateringar med hög byggnadshöjd

Räddningstjänsten kan inte utläsa i översiktsplanen om det finns ambitioner att exploatera fler områden med högre byggnader. Högre byggnader (ca 4-8 våningar) kan enligt Boverkets Byggregler uppföras med räddningstjänstens höjdfordon som alternativ utrymningsväg, om räddningstjänsten har förmågan och en tillräcklig insatstid, vilken har specificerats till 10 minuter (tid från inkommet larm till påbörjad åtgärd på plats).

Räddningstjänsten vill informera om att problematiken i punkt 1 samt en flytt av brandstationen kan påverka storlek och omfattning av det område som räddningstjänsten når inom 10 minuter.

- Räddningstjänsten anser att byggnader som kräver räddningstjänstens hjälp vid utrymning bör lokaliseras så nära brandstationen som möjligt.

- Vid sådan exploatering, utanför 10-minutersområdet, behöver byggnader utformas så att utrymning kan genomföras utan räddningstjänstens medverkan.

Kommentar: *Noteras. Det finns i nuläget inget beslut om placering av nya lokaler för räddningstjänsten, och det finns därmed inget läge att utgå ifrån. När ett sådant beslut finns ska det bedömas vilka effekter detta får för de av översiktsplanen förslagna bostadsområdena. Denna översiktsplan utgör också viktigt information i arbetet med lokalisering av nya lokaler för räddningstjänsten.*

3. Släckvattenhantering

Räddningstjänsten jobbar idag mycket med miljöfokus vid räddningsinsatser, vilket med dagens kunskap innebär att släckvatten som har varit inblandat i en brand behöver förhindras från att nå en recipient, då sådant vatten innehåller gifter och partiklar. Detta är givetvis extra viktigt i vattenskyddsområden. Räddningstjänsten har en grundläggande förmåga att samla upp kontaminerat släckvatten, men behöver ges rätt förutsättningar för att lyckas med uppgiften. Detta innebär att räddningstjänsten anser att det är lämpligt att vidta förebyggande åtgärder i vissa fall, särskilt inom vattenskyddsområden, till exempel vid industrier, avfallsanläggningar, upplag, parkeringsgarage etc. Problemet är dock att de åtgärder som räddningstjänsten önskar (hårdgjorda ytor, brunnar som kan tätas, invallningar m.m.) ofta står i motsats till vad man normalt vill åstadkomma med dagvattenhantering.

I översiktsplanen framgår att parkering vid förtätning bör lösas med parkeringsgarage. Rönnåsens industriområde ligger inom vattenskyddsområde.

- Räddningstjänsten anser att kommunen bör ha med frågan vid detaljplanering och exempelvis VA-strategi eller dylikt, för att på en övergripande nivå jobba med frågan och möjliggöra att räddningstjänsten kan skydda känsliga recipienter.

Kommentar: *Noteras. Frågan hanteras i den nya VA-planen. I VA-planen framgår det att i samband med exploatering behöver förutsättningar för hantering av potentiellt kontaminerat släckvatten undersökas och hanteras.*

4. Hantering av risker kopplat till farligt gods-transporter

Räddningstjänsten ser mycket positivt på att kommunen har tagit fram en övergripande riskanalys och att frågorna nämns i Översiktsplanen.

Räddningstjänsten anser dock att det finns behov av förtydliganden, då farligt godsproblematiken lyfts i vissa av de digitala kartområdena nära farligt gods-leder, men saknas i andra liknande kartlager. Detta kan vara missvisande och behöver vara tydligt och samstämmt.

- Räddningstjänsten anser att en översyn bör göras över de kartlager som innehåller exploatering nära farligt gods-leder, så att riskfrågan tas upp i samtliga. Detta gäller särskilt industriområden nära Rv40 samt landsbygdsorterna längs Rv46.

Kommentar: *Planen justeras så att farligt gods hanteras i vägledningarna för alla föreslagna nya exploateringsområden i närheten av rekommenderade leder för farligt gods.*

- Räddningstjänsten vill poängtera att väg 40.1 inte längre är klassad som farligt godsled.

Kommentar: *Planen justeras så att planen stämmer i detta avseende.*

5. Skyfall

Räddningstjänsten ser positivt på att kommunen har tagit fram en skyfallskartering för centralorten, vilket är ett bra underlag vid detaljplanering. Det bör dock understrykas att bedömning bör göras vid detaljplanering huruvida aktuell exploatering kan komma att påverka översvämningens risk utanför aktuellt område. Exempelvis kan exploatering med nya och stora hårdgjorda ytor leda till att områden "nedströms" (grundvattnet) kan drabbas av större vattenmängder vid skyfall.

- Räddningstjänsten anser att det bör nämnas i översiktsplanen att skyfallskarteringen inte ger hela bilden av problematiken, för att säkerställa att påverkan på kringliggande områden hanteras vid detaljplanering.

Kommentar: *Planen kompletteras med ett förtydligande för skyfallskarteringen om att påverkan på omkringliggande områden ska hanteras vid detaljplanering.*

2.1.6 Statens geotekniska institut

SGI:s yttrande

SGI noterar att i översiktsplanen, i avsnitt "Geologiska förhållanden och ras/skredrisker", har geotekniska förutsättningar med avseende på geotekniska riskfaktorer samt riskområden översiktligt redovisats. Det är också positivt att det finns en strategi för hur de geotekniska frågorna ska klarläggas i senare skeden i plan- och byggprocessen.

Kommentar: *Noteras.*

SGI vill berätta att Ätran ingår i det prioriteringsarbete som SGI gjort inför kommande skredriskkarteringar. I det arbetet så ingår de delar av vattendragen som ligger under HK (högsta kustlinjen) där det finns störst utbredning av finkorniga jordar och även marint avsatta. Det är bara den nedre delen av vattendragen som är med i analysen. Ätran hamnar där i kategorin C med huvudsakligen sand-grus längs vattendraget. Enligt SGU:s riksöversikt över finkorniga jordars skredbenägenhet klassas området med både viss (områden med enstaka spår av i huvudsak mindre jordskred) samt liten benägenhet för jordskred (områden med finkorniga sediment där spår av jordskred saknas eller förekommer i mycket begränsad omfattning). Detta är en mycket översiktlig analys, det finns naturligtvis alltid andra lokala förhållanden. Skredbenägna jordar kan finnas även i andra delar av vattendragen. Ras och erosion är inte analyserat.

Kommentar: *Noteras.*

Vid markanvändning i anslutning till vatten bör risken för stranderosion beaktas. Det gäller särskilt vid framtida markanvändning. Den förväntade klimatförändringen indikerar att ökad nederbörd förväntas leda till mer extrema nederbördsperioder med förhöjda nivåer i sjöar och vattendrag. Detta kan öka risken för erosion vilket i sin tur kan leda till att risken för ras och skred ökar.

Kommentar: *Planen kompletteras i vägledningen för ras skred och erosion med att stranderosion ska beaktas i samband med exploatering i anslutning till vatten.*

SGI vill trycka på att det i samband med detaljplanering alltid ska utföras bedömning av ras, skred och erosion i enlighet med PBL.

Kommentar: *Noteras.*

2.1.7 Svenska kraftnät

Svenska kraftnät har tagit del av handlingarna för rubricerat ärende och har ingenting att erinra mot upprättat förslag.

Kommentar: *Noteras.*

2.1.8 Post- och telestyrelsen

På grund av yttrandets längd har det av redaktionella skäl behövts kortas ner i samrådsredogörelsen. De delar som utgör synpunkter på översiktsplanen och mark- och vattenanvändning redogörs för nedan.

En robust och välutbyggd IT-infrastruktur är viktig för att trygga välfärden. IT är en central infrastruktur som ligger till grund för många andra områden. En väl fungerande och utbyggd IT-infrastruktur ger goda förutsättningar för bland annat näringslivsutveckling, sysselsättning, forskning och innovationer, vård och omsorg, miljö och klimat, utbildning och kompetensförsörjning samt social delaktighet. Av denna anledning anser vi även att IT-infrastrukturen måste in i samhällsplaneringsprocessen på regionnivå samt i alla kommuner. Om inte IT-infrastruktur beaktas i samhällsplaneringen finns risken att de tjänster som är beroende av infrastrukturen inte når ut till användarna. Lagändringen i Plan och bygglagen (PBL) från maj 2011, stärker även detta. PTS har inte tillgång till detaljinformation om hur operatörer och andraledningsägare utformar sina nät utan hänvisar till de operatörer och ledningsägare som blir berörda inom aktuellt område för ytterligare information.

I detta fall kan det vara lämpligt att kontakta nationella bredbandsaktörer samt aktuella regionala och lokala bredbandsaktörer. Kommunen bör ha en förteckning över vilka befintliga ledningsägare som blir berörda eller liknande funktion. Exempelvis bredbandskoordinatorer bör ha information om potentiella ledningsägare gällande elektroniska kommunikationer.

Kommentar: *Planen kompletteras med att visa bristområden för fiberutbyggnad och telekommunikation.*

Sedan december 2010 finns ett system för begäran om ledningsanvisning, ”ledningskollen.se”. För att identifiera vilka som är berörda ledningsägare kan en förfrågan skickas via <https://www.ledningskollen.se/>.

Kommentar: *Noteras.*

PTS har i tidigare skrivelse (med hemlig bilaga 2012-01-23 dnr: 03-16005) till respektive länsstyrelse lämnat uppgifter om teleanläggningar som är att anse som riksintressen i enlighet 3 kap. 8 § miljöbalken och 2 § p. 9 förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m.

Kommentar: *Noteras.*

Om planen innebär uppförande av vindkraftverk, kan dessa i vissa fall påverka mottagningen av radiosignaler på ett negativt sätt, speciellt gäller detta för radiolänkförbindelser. PTS rekommenderar därför att ett samrådsförfarande genomförs mellan vindkraftsbolag och de radiolänkoperatörer som blir berörda av vindkrafts-etableringen för respektive område för att minimera störningsriskerna. Inför ett sådant samråd kan PTS bidra med information om vilka de berörda radiolänkoperatörerna är.

Kommentar: *Noteras.*

2.1.9 Skogsstyrelsen

Vi har beretts möjlighet att yttra oss i rubricerat ärende.

Vi ansvarar för frågor om skogsbruket och har till uppgift att verka för att landets skogar sköts på ett sådant sätt att de skogspolitiska målen nås. Vi är tillsynsmyndighet, enligt skogsvårdslagen och delar av miljöbalken gällande skogliga åtgärder på skogsmark (mark som lyder under SVL.). Vidare ingår bland våra uppgifter att medverka i frågor om samhällsplanering för en hållbar utveckling och hushållning med naturresurser.

Vi saknar en redogörelse för Skogsstyrelsens formella skydd, dvs biotopskyddsområden och naturvårdsavtal samt för nyckelbiotoper och naturvärdesobjekt.

Kommentar: *Planen kompletteras genom att biotopskyddsområden, naturvårdsavtal, nyckelbiotoper och naturvärdesobjekt läggs in i kartan och ges egna vägledningar.*

I övrigt har vi inga synpunkter på presenterat underlag och inte heller någon ytterligare information att tillföra som bäring på detta.

2.2 Allmänheten

2.2.1 Privatperson 1

Följande synpunkter gäller Fästeredssund i området öster om Fästered 1:27, 1:84 och 1:85: LIS-området, norr om Sundet, bör utökas och omfatta även mark på östra sidan om grusvägen. Området är sedan tidigare utstakat som en sammanhållen bebyggelse på båda sidor om grusvägen. Men det finns endast en fastighet på den andra sidan. För att få en sammanhållen bebyggelse borde även LIS-området utökas.

Förslaget stämmer överens med Naturvårdsverkets villkor. Det skulle stimulera till att också i verkligheten bli en sammanhållande bebyggelse på båda sidor om vägen. Naturvårdsverket säger samtidigt att stimulera byggandet framför allt i områden som INTE ligger i närheten av tätbebyggt område. Strandskyddets syfte åsidosätts inte eftersom det inte är framkomligt för besökare att gå på åker och genom sly. Den som vill besöka området tar sig bäst fram via vägen eller med båt via sjön och kan fortsätta så, även om LIS-området utökas och bebyggs. Framtida eventuell bebyggelse på området uppförs i direkt anslutning till befintlig bebyggelse, helt enligt Naturvårdsverkets villkor. 2015 beviljade kommunen bygglov till en ny fastighet alldeles intill och på sjötomt. För att få en levande landsbygd borde kommunen utöka LIS-området och tillåta fler byggnationer i området. LIS-området längre söderut, kan knappast bli bebyggt eftersom det är en Allmänning och "ägs" av alla fastigheter tillsammans.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Området bedöms inte som lämpligt att bebygga med tanke på översvämningsrisken. Bedömningen gäller både för högsta flöde och 200-års flöde. Bebyggelse här anses inte gå i linje med PBL 2 kap. 5 §:*

"Vid planläggning och i ärenden om bygglov eller förhandsbesked enligt denna lag ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till

1. människors hälsa och säkerhet,
2. jord-, berg- och vattenförhållandena,

3. *möjligheterna att ordna trafik, vattenförsörjning, avlopp, avfallshantering, elektronisk kommunikation samt samhällsservice i övrigt,*
4. *möjligheterna att förebygga vatten- och luftföroreningar samt bullerstörningar, och*
5. *risken för olyckor, översvämning och erosion.”*

2.2.2 Privatperson 2 (2 personer)

Några synpunkter på vindbruksplanen och utvecklingsstrategi.

Vindbruksplanen:

Avståndet till vindkraftverk från närmsta bostad är fortfarande 750 meter, vilket bör vara längre ju högre vindkraftverket är. Som det är nu blir höjden på nya vindkraftverk högre hela tiden och då måste även avståndet till bostäder öka i relation till verkens höjd.

Kommentar: *Planen justeras avseende skyddsavstånd mellan vindkraftverk och bostäder. Skyddsavståndet till bostadsbebyggelse utökas till 800 meter. Även det i samrådsförslaget angivna skyddsavståndet 750 meter bedöms vara tillräckligt för att klara riktvärdet för buller från vindkraft på 40 dB(A) vid bostäder. Ljudnivån från ett vindkraftverk beror dels på källjudsnivån (vilket ljud som verket strålar ut vid källan) och på vilket avstånd från verket man mäter. Är det flera vindkraftverk i en park så ökar den totala ljudnivån.*

Det är inte höjden på ett enskilt verk som motiverar ett större avstånd, utan källjudet från själva vindkraftsverket. I takt med teknikutvecklingen har källjudet från moderna verk minskat. Källjudet från ett verk minskar också ju högre ett verk är på grund av att avståndet till marken nedanför ökar. Detta medför att högre verk inte är ett skäl till att ange ett längre minimumavstånd utifrån bulleraspekten. Det angivna skyddsavståndet i vindkraftsplanen är ett riktvärde som har legat till grund för bedömningen av lämpliga områden för vindkraftsparker. Kommunen kommer fortsatt att bedöma de faktiska förhållandena samt den upplevda störningen av en vindkraftsetablering i varje enskilt fall.

Skyddsavståndet för isavkast till riksväg är nu 600 meter och till större vägar 300 meter men till mindre vägar som dagligen används av de boende i vindkraftsområden finns inga regler angivna, vilket är väldigt konstigt. Alla kommuninvånare borde väl skyddas lika mycket! Skyddsavståndet till mindre vägar ska också vara minst 300 meter.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. En verksamhetsutövare/tillståndssökare ska ta hänsyn till riskerna för isavkastning inom ett avstånd på 600 meter från riksväg 40, väg 46 och väg 157. Detta kan göras genom att verk utrustas med exempelvis ett automatiskt system som stänger av vindkraftverken vid isbildning, obalans, vibrationer eller annan driftstörning, utrusta verk med avisninssystem, och automatisk avstängning av verk vid vissa väderlekar. Riskhänsyn för isavkastning har enbart fastställts för de större vägarna i kommunen då dessa vägar är mer trafikerade än de mindre vägarna. Risken för isavkastning är som högst vid kusten. I Ulricehamn är därför risken för isavkastning generellt sett mycket låg och kommunen har av den anledningen gjort bedömningen att riskhänsyn inte varit motiverat till små och lågt trafikerade vägar.*

När det gäller att mäta ljud från vindkraftverken måste den mest aktuella forskningen användas och det bör anges tydligt i planen.

Kommentar: *Noteras. Planen kompletteras med tydligare hänvisningar till forskning rörande buller och ljud från vindkraftverk.*

När det gäller skuggor från vindkraftverken ska inga skuggor få förekomma vid bostäder. Lyssnar man på människor som bor i närheten av vindkraftverk och har skuggor från dem vid sin bostad så berättar de att det har en stor negativ inverkan på deras livsmiljö.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Möjligheter finns, vilket framgår av vindkraftsplanen, att med hjälp av skuggsensorer på vindkraftverken, minska den tid som skuggor uppstår. Verken kan då stängas av under den tid då störning förväntas uppstå. Det framgår av vindkraftsplanen att ett tillståndsbeslut enligt miljöbalken bör villkoras enligt praxis om att verk ska placeras så att den teoretiska skuggtiden för störningskänslig bebyggelse inte överstiger 30 timmar per år och så att den faktiska skuggtiden inte överstiger 8 timmar per år eller 30 minuter/dag. Detta gäller vid befintlig uteplats eller i ett område om 5x5 meter intill befintliga bostadshus.*

När vindkraftverk ska byggas måste de byggas där inte människor bor nära och inte etablera stora vindkraftsparker i närheten av bebyggelse utan hålla nere antalet verk till ett fåtal. Man måste ha en mycket bra kommunikation och information till/med människorna som bor i närområdet där etableringen är tänkt.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Skyddsavståndet till bebyggelse i vindkraftsplanen bedöms vara tillräckligt. Skyddsavståndet till bostadsbebyggelse utökas till 800 meter i granskningsförslaget. Även det i samrådsförslaget angivna skyddsavståndet 750 meter bedöms vara tillräckligt för att klara riktvärdet för buller från vindkraft på 40 dB(A) vid bostäder.*

En vindkraftspark omfattas av minst fyra verk. Hur många verk som slutligen etableras inom de föreslagna vindkraftsområdena avgörs av platspecifika omständigheter. Kommunen instämmer i att en god kommunikation måste ske med boende i närområdet av en tilltänkt etablering.

När det gäller Komosse så utgår vi från att Ulricehamns kommun ser den och området däromkring som något fint och positivt att värna om, ta hand om och bevara för oss som besöker den nu och för framtida generationer. Den besöks både sommar och vinter av så många människor och är av stor betydelse för rekreation i vårt nutida samhälle och även för framtiden. Komosse är ju från 2017 Riksintresse för friluftsliv och är också utpekad i Ramsarkonventionen som våtmark med inter nationell betydelse. Man bör trycka på att vindkraftverk inte placeras så att de skadar upplevelsevärden på mossen i Riksintresse för friluftsliv. Att verk inte placeras så att de syns i horisonten och därmed tar bort känslan för orörd natur.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Det skyddsavstånd som i vindkraftsplanen tillämpas gentemot Komosse, 2,5 kilometer i norra ändan som utökas till 4 kilometer i sydvästläge, har bedömts vara tillräckligt för att eventuella vindkraftsetableringar inte ska störa friluftsvärdena i området. En ny siktanalys har tagits fram för vindkraftsområdet Marbäck. Denna visar att området inte har någon uppenbart negativ påverkan på Komosses upplevelsevärden.*

Ulricehamns kommun bör be energimyndigheten att se över sina utpekade områden för vindkraft och be dem ta hänsyn till kommunens stora opåverkade och tysta områden och annan skyddsvärd natur.

Kommentar: *Noteras. Dessa synpunkter har tidigare framförts till Energimyndigheten men inte beaktats. Under kommande processer kommer frågan bevakas.*

Utvecklingsstrategi:

Som det står i planen är Ulricehamn en landsbygdskommun och det innebär ju att många av oss som bor i denna kommun har valt att bosätta sig på landsbygden. När man bor på landsbygden är man medveten om att allt inte finns tillgängligt alldeles i närheten och att man måste hjälpas åt i olika föreningar och i andra sammanhang för att saker och ting ska fungera. Men man måste också kunna känna att man har den grundläggande service som behövs för att livet ska fungera.

Det är viktigt att våra föreningar får bidrag från kommunen och att det finns en god kommunikation mellan föreningar och kommun.

Kommentar: *Noteras. Detta är inte en fråga som ryms inom ramen för översiktsplanen.*

Det är otroligt viktigt att det finns förskolor och fritidshem på orten och att föräldrar och vårdnadshavare inte måste köra många mil extra för att lämna och hämta sina barn. Det måste kunna se lite olika ut på olika orter och man måste utvärdera i samråd med invånarna och brukarna vad som passar bäst just där. Detta är oerhört viktigt för att de små orterna i kommunen ska kunna utvecklas och att människor väljer att bosätta sig där.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Det framgår av översiktsplanen under markanvändningen "tätort" att kommunen är positivt inställd till förtätning och utveckling av tätorterna, så gäller även för kommunala verksamheter där behovet finns. Specifika lokaliseringar av förskolor och fritidshem pekas däremot inte ut i översiktsplanen.*

När olika beslut tas i kommunen är det viktigt att titta på hur det påverkar människorna i hela kommunen, i centralorten och på landsbygden!

Kommentar: *Noteras.*

2.2.3 Privatperson 3

Dra väg 157 längre öster så Lassalyckans fritidsområde inte störs av vägljud.

Kommentar: *Planen kompletteras med ett förtydligande. Föreslagen förbifart avses att anläggas på ett sådant sätt att negativ påverkan på Lassalyckans friluftsvärden minimeras. I översiktsplanen visas en möjlig ny vägförbindelse mellan Hössnamotet vid väg 40 och Marbäck för en östlig förbifart av väg 157. Sträckningen visas oförändrad jämfört med gällande översiktsplan med den skillnaden att i tidigare plan har sträckningen endast illustrerats med en tunn linje och i förslaget till ny plan visas en bredare korridor för att tydligare visa vilket markområde som reserveras för en eventuell framtida förbifart. Det huvudsakliga syftet med att visa en korridor för förbifarten är att hindra att marken tas i anspråk för något annat ändamål som i framtiden avsevärt skulle försvåra för vägbyggnationen. Om det i framtiden blir aktuellt att bygga vägen*

kommer olika sträckningar utredas mer ingående varav den sträckning som visas i översiktsplanen kommer vara ett alternativ.

2.2.4 Privatperson 4

I området mellan Bergsäter och Sträckåsvägen finns flera mycket stora stenblock från istiden. I detta område är det tänkt bebyggelse. Dessa block kan inte bara förstöras eller tas bort.

Kommentar: *Planen kompletteras med en vägledningspunkt för det aktuella området som säkerställer att hänsyn tas till stenblocken i samband med detaljplan.*

2.2.5 Privatperson 5

Den vindkraftsplan som fortfarande gäller anger många bra platser för vindkraft placerade i många bra lägen, som nu helt tagits bort. Nu föreslås bara två platser, nämligen en plats nära Marbäck samt en nära Liared. Det betyder att vi i princip inte kommer att ha någon vindkraftsplan. Det finns flera bra områden som helt tagits bort, ett som kan nämnas ligger mellan Odlå och Röshult. Varför har detta tagits bort helt? Föreslår att detta tas med i den kommande planen.

Kommentar: *Området mellan Odlå och Röshult ingår i områdena Boarp och Stigared som är med i vindkraftsplanen från 2013. Ansökningar om vindkraftsetableringar inom dessa har nyligen fått avslag från kommunfullmäktige. Områdena Boarp och Stigared uppfyller de kriterier som använts i den nya vindkraftsplanen. Områdena har dock plockats bort då det inte bedömdes vara realistiskt med större etableringar i områdena givet dess närhet till Komosse, naturvärden i områdena och det motstånd som planerade etableringar i områdena mött tidigare.*

Anledningen till att områdena i denna vindkraftsplan inte är de samma som i vindkraftsplanen från 2013 är att ett antal kriterier används för att säkerställa vissa värden, såsom god boendemiljö, hälsa, säkerhet, skydd av djur, natur och friluftsvärden. Områdena i vindkraftsplanen är ett resultat av dessa kriterier. Kriterierna har justerats något efter samrådet, vilket har resulterat i att granskningsförslaget innehåller fler vindkraftsområden.

Vindkraftsplanen möjliggör även för etablering av enstaka verk. För verk under 50 meter krävs varken tillstånd eller anmälan till kommunens miljönämnd.

2.2.6 Privatperson 6

Sitter i Coronatider och skriver. Vill lämna in ett yttrande kring vindbruksplanen. Önskar att beslutet kring detta skall beakta vårt paradiskomosse. Kommunen har här ett underbart rekreationsområde som med fel beslut kommer att minska dess värde. Låt det bevaras så långt det går -just orört. Utan blinkande hinderljus och snurror. Har varit en tillflyktsort för många i dessa tider. Parkeringen står full. Låt det som enligt utmärkts fortsätta vara ett tyst och natur 2000 område. Mossen har varit så välbesökt just nu under den här jobbiga tiden. Nu ligger detta beslutet i era händer. Beslut man tar ligger ju kvar en lång tid, alla minns vi Sanatoriebeslutet.

Kommentar: *Noteras. Det skyddsavstånd som vindkraftsplanen tillämpar gentemot Komosse, 2,5 kilometer i norra ändan som utökas till 4 kilometer i sydvästläge, har bedömts vara tillräckligt för att eventuella vindkraftsetableringar inte ska störa friluftsvärdena i området. En ny siktanalys har tagits fram för vindkraftsområdet Marbäck. Denna visar att*

området inte har någon uppenbart negativ påverkan på Komosses upplevelsevärden.

Områdena Boarp och Stigared har plockats bort i den nya vindkraftsplanen. De uppfyller de kriterier som använts för utpekande av vindkraftsområden men har plockats bort då det inte bedömdes vara realistiskt med större etableringar i områdena givet dess närhet till Komosse, naturvärden i områdena och det motstånd som planerade etableringar i områdena mött tidigare.

2.2.7 Privatperson 7

Ang. bygget vid marbäcksviken sätter jag mig starkt emot detta! De som redan har hus och stugor vid marbäcksviken har valt att ha det där pga. lugnet och harmonin. Låt marbäcksviken vara som det alltid varit: vackert område dit man kan åka för att stressa av i vardagen!! Så STORT NEJ till att bygga något i detta område!!

Kommentar: *Planen justeras genom att Marbäcksviken plockas bort som LIS-område.*

2.2.8 Privatperson 8 (3 personer)

Ulricehamns kommun har enligt Energimyndigheten stora markområden som lämpar sig bra för vindkraft. Ett lämpligt område ska ha bra vindläge, vara sammanhängande samt att det ska finnas få boende i närområdet. Områdena som pekas ut i Ulricehamn är stora för att ligga i södra Sverige. Möjligheten att nyttja dessa områden har reducerats kraftigt i det förslag till vindkraftsplan som har arbetats fram. För att nå ställda klimatmål, av så väl Sveriges Riksdag som FN, måste alla vara med och bidra. Ulricehamn skulle kunna bli en exportör av förnyelsebar energi från vindkraft. Invånarna i Ulricehamn är beroende av sjukvård, läkemedel, bilar, teknisk utrustning, mm. som importerats till kommunen. För att producera dessa varor behövs energi, något som Ulricehamnskommun skulle kunna bidra med p.g.a. stora möjligheter till effektiva vindkraftsparker. Ulricehamn är till ytan den största kommunen i Västra Götalands län och därför bör möjligheten att bygga vindkraft vara god.

Kommentar: *Planen justeras så att fler vindkraftsområden föreslås. Kommunen är positiv till vindkraft. Vid utpekande av vindkraftsområden har ett antal kriterier används för att säkerställa vissa värden, såsom god boendemiljö, hälsa, säkerhet, skydd av djur, natur och friluftsvärden. Områdena i vindkraftsplanen är ett resultat av dessa kriterier. Kriterierna har justerats något efter samrådet, vilket har resulterat i att granskningsförslaget innehåller fler vindkraftsområden.*

I översiktsplanen nämns inga klimat- eller miljömål för kommunen, vilket är anmärkningsvärt.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Kommunen har inga uttalade klimat- och miljömål.*

I den plan som gäller i dag finns flera utpekade områden med för att bygga vindkraftsparker, alltså fler än 2 verk. I detta förslag till vindkraftsplan har områdena reducerats till två stycken. Dessutom två små områden, var av ett område inte ens finns med i Energimyndighetens kartläggning av områden. Kommunen bör inte begränsa vindkraftsutbyggnaden genom att ta bort många bra områden för att bygga fler än 2 verk. Två områden som lämpar sig mycket väl är de områden som ligger sydost om Ulricehamn som Vattenfall sökte bygglov på. Områdena kallas Boarp Norra och Boarp Södra. P.g.a. protester från boende Köttkulla vågade inte kommunen tillstyrka ansökan utan lade in sitt veto mot bygglovet. Norra området, beläget utmed vägen mellan Ulricehamn och Köttkulla, är mycket

väl lämpat för byggnation av flera vindkraftverk. Det finns få närboende i området som skulle kunna påverkas, elanslutning till 130 kV ledning finns endast några kilometer bort samt att området är utpekade av energimyndigheten som lämpligt område. Den MKB som Vattenfall gjorde för Boarp Norra och Södra fick positiv respons från Länsstyrelsen. Länsstyrelsen, som har god kunskap om naturpåverkan av vindkraft, tyckte alltså att det var ett bra projekt.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Områdena som hänvisas till i yttrandet heter i tidigare tillståndsärende Boarp och Stigared. De har nyligen fått avslag från kommunfullmäktige för vindkraftsetableringar. Områdena uppfyller de kriterier som använts i den nya vindkraftsplanen. Områdena har dock plockats bort då det inte bedömdes vara realistiskt med större etableringar i områdena givet dess närhet till Komosse, naturvärden i områdena och det motstånd som planerade etableringar i områdena mött tidigare.*

Vindkraftsplanen visar områden som bedömts ha potential att rymma fyra verk. Vindkraftsplanen behandlar inte områden för ett till tre verk, men kommer i granskningsförslaget ge möjlighet för etablering av färre verk än fyra i merparten av de föreslagna områdena.

I de områdena som pekas ut som lämpliga för vindkraftsparker är det dessutom inte tillåtet att söka bygglov enligt boxmodell. Det är i princip omöjligt att söka på exakt angiven plats, då det är beroende på vilken vindkraftsleverantör som väljs. Ett bygglovsärende tar många år och ska det bestämmas exakt vilket verk som ska byggas när ansökan lämnas in är kanske just det verket inte aktuellt.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Tillståndsansökningar enligt boxmodellen är svårhanterliga för kommunen då de inte sker på fasta positioner. Om en ansökan inte sker på fasta positioner skapar detta svårigheter för kommunen att bedöma konsekvenserna av en eventuell etablering.*

Den detaljstyrning som finns i planen med få områden där man kan bygga parker samt hur man ska göra bygglovsansökan, tillsammans med all negativism som skrivs om vindkraften blir känslan att kommunen gör allt för att det inte skall byggas några vindkraftverk i kommunen.

Vindkraften skall ses som en möjlighet för kommunen. Kommunen har möjlighet att profilera sig som miljö- och klimatvänlig. Dessutom skapar vindkraften jobb, både vid etablering samt driften kommande 25 åren. De arrenden som betalas ut till markägare kommer kunna användas i skogs- och lantbruksföretagen vilket skapar sysselsättning för bygden. Dessutom är det vanligt med bygdepeng som är till för att gynna ideella föreningar i området.

Kommentar: *Planen justeras så att fler vindkraftsområden föreslås. Kommunen är positiv till vindkraft. Vid utpekande av vindkraftsområden har ett antal kriterier används för att säkerställa vissa värden, såsom god boendemiljö, hälsa, säkerhet, skydd av djur, natur och friluftsvärden. Områdena i vindkraftsplanen är ett resultat av dessa kriterier. Kriterierna har justerats något efter samrådet, vilket har resulterat i att granskningsförslaget innehåller fler vindkraftsområden.*

Sammantaget

Fler områden skall kunna användas till vindkraftsparker. Ta till vara på de möjligheter som finns. Markområdena används sällan till något annat än skogsbruk vilket kan kombineras med vindkraft. Låt markägarna bruka sin mark även när det gäller vindbruk. Kommunen

skall inte detaljstyra hur många verk respektive område skall ha. Att bygga 1-2 verk per projekt är i dag inte relevant, att ens ge det förslaget är ett sätt att säga nej till vindkraft.

2.2.9 Privatperson 9

Otroligt tråkigt och märkligt hur man vill dra en väg mitt igenom vårt friluftsområde på sanatorieskogen.

Kommentar: *Planen kompletteras med ett förtydligande. Föreslagen förbifart avses att anläggas på ett sådant sätt att negativ påverkan på Lassalyckans friluftsvärden minimeras. I översiktsplanen visas en möjlig ny vägförbindelse mellan Hössnamotet vid väg 40 och Marbäck för en östlig förbifart av väg 157. Sträckningen visas oförändrad jämfört med gällande översiktsplan med den skillnaden att i tidigare plan har sträckningen endast illustrerats med en tunn linje och i förslaget till ny plan visas en bredare korridor för att tydligare visa vilket markområde som reserveras för en eventuell framtida förbifart. Det huvudsakliga syftet med att visa en korridor för förbifarten är att hindra att marken tas i anspråk för något annat ändamål som i framtiden avsevärt skulle försvåra för vägbyggnationen. Om det i framtiden blir aktuellt att bygga vägen kommer olika sträckningar utredas mer ingående varav den sträckning som visas i översiktsplanen kommer vara ett alternativ.*

2.2.10 Privatperson 10

Det är inte så smart att lägga en väg genom friluftsområdet Lassalyckan. Det går redan en väg från rv40 genom Hillared gör den vägen större och styr trafiken den vägen. En väg genom sanatorieskogen kommer att förstöra det stadsnära tillgängliga friluftslivet för all framtid genom att skapa en barriär som hindrar ungdomar som tränar eller tävlar att passera.

Vill man ha en väg från Rönnsåsens industriområde låt den då gå längs med rv40 och anslut till "Hillareds" vägen på detta sätt får vi ett mindre ingrepp i den så viktiga "nära" naturen och friluftsområdet.

Kommentar: *Planen kompletteras med ett förtydligande. Föreslagen förbifart avses att anläggas på ett sådant sätt att negativ påverkan på Lassalyckans friluftsvärden minimeras. I översiktsplanen visas en möjlig ny vägförbindelse mellan Hössnamotet vid väg 40 och Marbäck för en östlig förbifart av väg 157. Sträckningen visas oförändrad jämfört med gällande översiktsplan med den skillnaden att i tidigare plan har sträckningen endast illustrerats med en tunn linje och i förslaget till ny plan visas en bredare korridor för att tydligare visa vilket markområde som reserveras för en eventuell framtida förbifart. Det huvudsakliga syftet med att visa en korridor för förbifarten är att hindra att marken tas i anspråk för något annat ändamål som i framtiden avsevärt skulle försvåra för vägbyggnationen. Om det i framtiden blir aktuellt att bygga vägen kommer olika sträckningar utredas mer ingående varav den sträckning som visas i översiktsplanen kommer vara ett alternativ.*

2.2.11 Privatperson 11

Det kommer bli katastrof om det kommer att byggas hus på marken i Marbäcksviken. Anser att det kommer att förstöra alldeles för mycket med naturen som finns i området. Det är bättre att låta marken brukas av bönderna som den alltid har gjort. Vi måste behålla jordbruket och den fantastiska naturen.

Kommentar: *Planen justeras genom att Marbäcksviken plockas bort som LIS-område.*

2.2.12 Privatperson 12

Planförslaget känns väl genomarbetat. En fråga som jag ändå vill lyfta är den föreslagna förbifart en öster om Ulricehamn. Denna tanke har levt under många år och bygger på att Strandgatan ska avlastas av trafik så att den barriär som vägen innebär kan byggas bort. Kan tyckas vara en god idé men att bygga förbifarter för biltrafik förbi våra städer känns inte som en planering för 2000-talet. En väg öster om Ulricehamn är möjligtvis bra för den som bor i Marbäck och tar bilen till Jönköping och vice versa men inte för så många fler. De huvudsakliga trafikströmmarna från kommundelarna söder om Ulricehamns stad går väster eller norrut. Några har dessutom staden som sin målpunkt. För att välja en omväg öster om Ulricehamn krävs att staden i det närmaste stängs av från biltrafik och att centrum därmed blir mer svårtillgängligt.

Kommentar: *Planen kompletteras med ett förtydligande. Föreslagen förbifart avses att anläggas på ett sådant sätt att negativ påverkan på Lassalyckans friluftsvärden minimeras. I översiktsplanen visas en möjlig ny vägförbindelse mellan Hössnamotet vid väg 40 och Marbäck för en östlig förbifart av väg 157. Sträckningen visas oförändrad jämfört med gällande översiktsplan med den skillnaden att i tidigare plan har sträckningen endast illustrerats med en tunn linje och i förslaget till ny plan visas en bredare korridor för att tydligare visa vilket markområde som reserveras för en eventuell framtida förbifart. Det huvudsakliga syftet med att visa en korridor för förbifarten är att hindra att marken tas i anspråk för något annat ändamål som i framtiden avsevärt skulle försvåra för vägbyggnationen. Om det i framtiden blir aktuellt att bygga vägen kommer olika sträckningar utredas mer ingående varav den sträckning som visas i översiktsplanen kommer vara ett alternativ.*

De handelsetableringar som tillåtits vid Ulricehamnsmotet drar redan isär centrum och försvårar för handeln i centrum. Släpp inte ut mer han del hit. Håll istället ihop centrum och försvaga det inte ytterligare!

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Ingen ny handel som konkurrerar med centrumhandeln föreslås vid Ulricehamnsmotet. Se utredning "Sällanköpshandelsområde – definition och lokalisering".*

Inför det fortsatta planarbetet bör kostnaden för den östra förbifarten, som huvudsakligen kommer att finansieras av kommunens egna skattebetalare, beräknas. Jämför sedan vad som kan genomföras för motsvarande belopp som t.ex däck över delar av Strandgatan exempelvis framför hotellet, bygga bättre gång- och cykelvägar, parkeringsdäck och åtgärder som förbättrar och stöder en ökad kollektivtrafik. När de olika satsningarna ställs mot varandra är jag övertygad om att det är klokare att satsa på utvecklingen av staden, på gående, cyklister och kollektivtrafikresenärer istället för en ny trafikled genom skogen.

Kommentar: *Noteras. Detta är ingen fråga som hanteras inom ramen för översiktsplanen.*

2.2.13 Privatperson 13

Efter att ha tagit del av föreliggande förslag är det främst följande jag vill uppmärksamma:

1. Söder om sjön Mogden i anslutning till Hökerum finns ett mycket intressant fornminnesområde, det är inte bara Vädersholm utan även söder om banvallen finns ett f.d. borgområde, benämnt Faganäs och som sannolikt var äldre än Vädersholm och då handlar det om 1200/1300 talen. Ett flertal arkeologiska utgrävningar har skett, de senaste bara för några år sedan. Det finns intressant information i anslutning till dessa utgrävningar i flera

rapporter. Hela området både med Vädershholm och Fagranäs är ett mycket vackert kulturellt besöksmål.

Kommentar: *Planen justeras med ett utpekande av ett större område för kulturmiljö och för turism som inkluderar Vädershholm, Fagranäs, Södra Vings kyrka och Hökerums slott. Sundholmens slott ligger utanför vår kommun och omfattas därför inte av denna översiktsplan.*

2. Ett annat intressant kulturellt besöksmål i nära anslutning är Södra Vings kyrka i Hökerum som är en av de äldsta i Västergötland (fr 1200 talet). Under medeltiden var denna bygd kring Hökerum med Vädershholm, Fagranäs, Kyrkan, Hökerums slott och Sundholmens slott i sjön Tolken betydelsefullt, inte minst för stormaktsfolk som stod nära kungen. Min uppfattning är att detta (1 och 2) bör tydligare uppmärksammas i ÖP planen såväl under värdefulla kulturmiljöer som under avsnittet turism och intressanta besöksmål.

Kommentar: *Planen justeras genom att peka ut en potentiell ny led enligt yttrandet. Leden kommer behöva utredas vidare för att kunna slå fast exakt dragning och vilka upplevelser som kan erbjudas längs med leden.*

3. Södra Vings hembygdsförening har övergripande försökt dokumentera äldre kvarnplatser längs med ån Viskan och i sträckningen mellan sjön Tolken och i stort sett fram till sjön Mogden. Inventeringen redovisas i föreningens Torpbok; Ödetorp i Södra Ving. Fallhöjden på denna åsträcka har varit gynnsam för att under mycket lång tid tillbaks använda vattenkraften till olika verksamheter som tex olika former av kvarnar, benstamp, vadmalstamp såg etc. Idag finns endast några enstaka rester kvar av allt detta. En utveckling av den övergripande inventeringen skulle kunna vara att fördjupa informationen om varje plats, försöka att lokalisera varje plats på marken och om möjligt ordna en offentlig vandringsled utmed Viskan med information om landskapets historia. En lämplig utgångspunkt för vandringsleden skulle kunna vara hembygdsgården Bogastugan som är belägen i anslutning till Viskans utlopp från sjön Tolken. Mitt förslag är att dessa intensioner också uppmärksammas i avsnitt värdefulla kulturmiljöer men även i avsnittet turism och friluftsliv.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. I arbetet med översiktsplanen har kommunen inte kunnat identifiera en tydlig sammanhållen bebyggelsemiljö i det område som yttrandet avser. Enskilda byggnader med kulturhistoriska värden har dock identifierats. Kommunen planerar att ta fram ett kulturmiljöprogram. Miljöerna kommer inventeras i det fortsatta arbetet med kommunens kulturmiljöprogram.*

2.2.14 Privatperson 14

Angående vindbruksplan i Ulricehamns kommun.

Ulricehamns kommun bör satsa på vindkraften. Ett viktigt argument i den här frågan är ju bland annat att det vore en styrka för kommunen att kunna säga. "Företag i vår kommun använder till 75% el som är fossilfri och som produceras av vindkraft här i kommunen".

Vi tror att om man som företag kan visa att en stor del av el-försörjningen är fossilfri så är det ett argument i konkurrensen med andra företag. Många företag får frågan när de säljer sina produkter hur klimatsmart produktionen är, och vilket klimatavtryck den gör. Vi vet att elförbrukningen kommer att öka i Sverige. Fordonsflottor elektrifieras och behovet av el kommer att öka enligt alla beräkningar. Då måste ju vindkraften, detta fossilfria alternativ, vara väldigt bra alternativ.

Det visar sig nu att vindkraft kostar ca 40-50 öre att producera vilket är oerhört mycket lägre pris än för bara 10 år sedan, då var priset nästan det dubbla. Energimyndigheten bedömde i sin vindkraftsrapport för 2017 att kostnaden för el från ny vindkraft sjunkit med 44 procent från 2008 till 2016, från 78 öre/kWh till 43 öre/kWh. Och priserna fortsätter att sjunka för vindkraftsetableringar. Detta är ju också ett starkt argument för att vindkraft bör etableras på de områden som energimyndigheten pekat ut som mycket lämpliga, då tex i Grönahög i Ulricehamns kommun.

Det man kan läsa i förslaget till vindbruksplan för Ulricehamns kommun går ju stick i stäv mot detta.

Enligt SOM-institutet (undersökning 2018) är det 63% som vill att Sverige ska satsa mer på vindkraft, detta kan jämföras med dem som ville satsa på kärnkraft nådde 15 % i samma undersökning. Absolut flest var positiva till solenergi (83%). De som var emot utbyggnad av vindkraft var 7%.

I Grönahög fanns en liten men aktiv och engagerad grupp som var emot alla former av vindkraft i vår del av kommunen. Detta var i vår mening inte representativt för ortsbornas tankar om vindkraft. Det hotades med 33 verk som var 240 m höga vilket inte alls stämde med verkligheten. I vår del (med gamla terminologin, vår socken) Grönahög, kan det på sin höjd få plats 5-7 vindkraft verk. I delen norr om Gällstad-Gulleredvägen, 5-7 verk och 2-3 verk i Strängsereds socken norr om Grönahög.

En avsevärd skillnad mot det alternativ som presenterades på bildmontage från motståndarna till vindkraft innan omröstningen om vindkraft i kommunfullmäktige hösten 2018.

Har man under senare tid varit på Komosse och gått vandringsleden och sett vindkraftverken vid Gunillaberg så kan vi inte förstå hur de kan störa upplevelsen av naturen där. I horisonten ser man vingarna långsamt snurra, och där genereras el, nästan helt utan miljöpåverkan. Det är väl snara re otroligt bra. De allra flesta miljövänner tycker nog om det.

Dessutom är det ett värdefullt tillskott till jord och skogsbruk med den ekonomiska ersättning som ett 30-tal fastighetsägare kan få om det blir vindkraft på markerna i Grönahög med omnejd. En möjlighet att utveckla landsbygdens företag, på olika sätt, och då i förlängningen generera skattepengar till kommunen. Markägarna är överens, en stor del av projekteringen är klar (efter en mycket stor personell och ekonomisk insats av Vattenfall), detta måste vara positivt.

Kommentar: *Planen justeras så att fler vindkraftsområden föreslås. Kommunen är positiv till vindkraft. Vid utpekande av vindkraftsområden har ett antal kriterier används för att säkerställa vissa värden, såsom god boendemiljö, hälsa, säkerhet, skydd av djur, natur och friluftsvärden. Områdena i vindkraftsplanen är ett resultat av dessa kriterier. Kriterierna har justerats något efter samrådet, vilket har resulterat i att granskningsförslaget innehåller fler vindkraftsområden.*

2.2.15 Privatperson 15 (2 personer)

Angående omdragning av Väg 157 mot Lassalyckan.

Vi tycker det är olyckligt att förstöra skogs - och naturområden i området mellan nuvarande väg 157 och upp mot Pinebo. I området finns värdefull skogsmark både ekonomiskt och naturmässigt. Det finns också gott om vandringsleder som används flitigt av gående och cyklande. För oss som bor i området medför givetvis också en eventuell väg

bullerproblematik och ekonomiska förluster både av mark och sjunkande värde på våra fastigheter.

Kommentar: *Planen kompletteras med ett förtydligande. Förslagen förbifart avses att anläggas på ett sådant sätt att negativ påverkan på Lassalyckans friluftsvärden minimeras. I översiktsplanen visas en möjlig ny vägförbindelse mellan Hössnamotet vid väg 40 och Marbäck för en östlig förbifart av väg 157. Sträckningen visas oförändrad jämfört med gällande översiktsplan med den skillnaden att i tidigare plan har sträckningen endast illustrerats med en tunn linje och i förslaget till ny plan visas en bredare korridor för att tydligare visa vilket markområde som reserveras för en eventuell framtida förbifart. Det huvudsakliga syftet med att visa en korridor för förbifarten är att hindra att marken tas i anspråk för något annat ändamål som i framtiden avsevärt skulle försvåra för vägbyggnationen. Om det i framtiden blir aktuellt att bygga vägen kommer olika sträckningar utredas mer ingående varav den sträckning som visas i översiktsplanen kommer vara ett alternativ.*

2.2.16 Privatperson 16 (2 personer)

Vindkraftverk

Utöka avståndet mellan bebyggelse och vindkraftverk från 750 m till minst 1200 m. Detta för allas välmående och livsmiljö!

Kommentar: *Planen justeras avseende skyddsavstånd mellan vindkraftverk och bostäder. Skyddsavståndet till bostadsbebyggelse utökas till 800 meter. Även det i samrådsförslaget angivna skyddsavståndet 750 meter bedöms vara tillräckligt för att klara riktvärdet för buller från vindkraft på 40 dB(A) vid bostäder. Ljudnivån från ett vindkraftverk beror dels på källjudsnivån (vilket ljud som verket strålar ut vid källan) och på vilket avstånd från verket man mäter. Är det flera vindkraftverk i en park så ökar den totala ljudnivån.*

Det är inte höjden på ett enskilt verk som motiverar ett större avstånd, utan källjudet från själva vindkraftsverket. I takt med teknikutvecklingen har källjudet från moderna verk minskat. Källjudet från ett verk minskar också ju högre ett verk är på grund av att avståndet till marken nedanför ökar. Detta medför att högre verk inte är ett skäl till att ange ett längre minimumavstånd utifrån bulleraspekten. Det angivna skyddsavståndet i vindkraftsplanen är ett riktvärde som har legat till grund för bedömningen av lämpliga områden för vindkraftsparker. Kommunen kommer fortsatt att bedöma de faktiska förhållandena samt den upplevda störningen av en vindkraftsetablering i varje enskilt fall.

Utöka området vid Komosse så att inte vindkraften syns därifrån. Viktigt för friluftslivet.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Det skyddsavstånd som i vindkraftsplanen tillämpas gentemot Komosse, 2,5 kilometer i norra ändan som utökas till 4 kilometer i sydvästläge, har bedömts vara tillräckligt för att eventuella vindkraftsetableringar inte ska störa friluftsvärdena i området. En ny siktanalys har tagits fram för vindkraftsområdet Marbäck. Denna visar att området inte har någon uppenbart negativ påverkan på Komosses upplevelsevärden.*

Områdena Boarp och Stigared har plockats bort i den nya vindkraftsplanen. De uppfyller de kriterier som använts för utpekande av vindkraftsområden men

har plockats bort då det inte bedömdes vara realistiskt med större etableringar i områdena givet dess närhet till Komosse, naturvärden i områdena och det motstånd som planerade etableringar i områdena mött tidigare.

2.2.17 Privatperson 18

Uppmuntra folk till gemensamma odlingar i grannskapet för att öka fotosyntes.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Denna fråga ryms inte inom ramen för översiktsplanarbetet.*

Gör stadskärnan bilfri. Bra för miljö och hälsa.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Av översiktsplanen framgår att kommunen i den fysiska planeringen ska prioritera gång, cykel och kollektivtrafik framför bilen. Översiktsplanen motsäger således inte en bilfri stadskärna. Planen slår fast, i strategin "En stadsbyggnad som premierar hållbara resor" att vid förtätning och expansion prioriteras transportslagen i följande ordning:*

1. Gång och cykel
2. Kollektivtrafik
3. Bil

Däremot redovisar inte översiktsplanen i detalj vilka lösningar som ska väljas på olika platser.

2.2.18 Privatperson 19

En förbifart från Marbäck med anslutning till riksväg 40 vid motet vid Rönnåsen vore bra för att slippa tung trafik genom staden.

Kommentar: *Noteras.*

Bygg inte nära Åsunden och framförallt inte höga hus. Husen blir som en mur som avskärmar sjön från staden och dess innevånare. Låt ALLA, både besökare och boende, som uppskattar en vacker vy få njuta av den vackra sjön.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Där ny bebyggelse föreslås i närheten av Åsunden säkerställs att allmänheten har tillgång till sjöns strand och/eller sjökanten. Den faktiska placeringen av husen i ett område fastställs i samband med att en detaljplan tas fram. Höjder regleras inte i översiktsplanen utan fastställs i samband med arbetet att ta fram detaljplan för ett område. För Ulricehamns stad med omnejd finns politiskt beslutade riktlinjer för stadsbyggnad som är vägledande vid gestaltning, för arkitektur och utformning av stadsmiljön.*

2.2.19 Privatperson 20

Jag vill ha ett nytt friluftsområde vid Skottek.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Vid Skottek föreslås LIS-område för verksamheter för att möjliggöra befintlig campingverksamhet att utvecklas, samt områden för nya bostäder så att Ulricehamns centralort långsiktigt ska kunna växa söderut. Kommunen vill dock långsiktigt säkerställa allmänhetens tillgång till strandkanten och badplatsen vid Skottek.*

2.2.20 Privatperson 21 (2 personer)

Vindkraftsplanen angående området vid Grönahög.

Komosse som är av måste skyddas så att det blir en orörd horisontlinje, för att skydda den fantastiska tysta, annorlunda och vidsträckta natur. Komosse är dessutom utpekad enligt Ramsarkonventionen av internationell betydelse.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Det skyddsavstånd som i vindkraftsplanen tillämpas gentemot Komosse, 2,5 kilometer i norra ändan som utökas till 4 kilometer i sydvästläge, har bedömts vara tillräckligt för att eventuella vindkraftsetableringar inte ska störa friluftsvärdena i området. En ny siktanalys har tagits fram för vindkraftsområdet Marbäck. Denna visar att området inte har någon uppenbart negativ påverkan på Komosses upplevelsevärden.*

Områdena Boarp och Stigared har plockats bort i den nya vindkraftsplanen. De uppfyller de kriterier som använts för utpekande av vindkraftsområden men har plockats bort då det inte bedömdes vara realistiskt med större etableringar i områdena givet dess närhet till Komosse, naturvärden i områdena och det motstånd som planerade etableringar i områdena mött tidigare.

Avståndet från bostäder måste naturligtvis öka i förhållandet till höjden på vindkraftsverken. Vem vet hur höga det går att bygga om tio år. Det finns dessutom vetenskapliga undersökningar från Tyskland och Australien om större hälsoproblem ju högre vindkraften är, och dessa länder har därför infört skyddsavstånd beroende på vindkraftens höjd, 10 ggr höjden till närmsta bostad. Detta är mycket viktigt för att skydda befolkningen i kommunen så att det inte blir en avbefolkningskommun. Detta gäller för hela kommunen.

Kommentar: *Planen justeras avseende skyddsavstånd mellan vindkraftverk och bostäder. Skyddsavståndet till bostadsbebyggelse utökas till 800 meter. Även det i samrådsförslaget angivna skyddsavståndet 750 meter bedöms vara tillräckligt för att klara riktvärdet för buller från vindkraft på 40 dB(A) vid bostäder. Ljudnivån från ett vindkraftverk beror dels på källjudsnivån (vilket ljud som verket strålar ut vid källan) och på vilket avstånd från verket man mäter. Är det flera vindkraftverk i en park så ökar den totala ljudnivån.*

Det är inte höjden på ett enskilt verk som motiverar ett större avstånd, utan källjudet från själva vindkraftsverket. I takt med teknikutvecklingen har källjudet från moderna verk minskat. Källjudet från ett verk minskar också ju högre ett verk är på grund av att avståndet till marken nedanför ökar. Detta medför att högre verk inte är ett skäl till att ange ett längre minimumavstånd utifrån bulleraspekten. Det angivna skyddsavståndet i vindkraftsplanen är ett riktvärde som har legat till grund för bedömningen av lämpliga områden för vindkraftsparker. Kommunen kommer fortsatt att bedöma de faktiska förhållandena samt den upplevda störningen av en vindkraftsetablering i varje enskilt fall.

Naturligtvis måste ni skydda befolkningen så att ingen drabbas av roterande skuggor från vindkraftens vingar.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Möjligheter finns, vilket framgår av vindkraftsplanen, att med hjälp av skuggsensorer på vindkraftsverken, minska den tid som skuggor uppstår. Verken kan då stängas av under den tid då störning förväntas uppstå. Det framgår av*

vindkraftsplanen att ett tillståndsbeslut enligt miljöbalken bör villkoras enligt praxis om att verk ska placeras så att den teoretiska skuggtiden för störningskänslig bebyggelse inte överstiger 30 timmar per år och så att den faktiska skuggtiden inte överstiger 8 timmar per år eller 30 minuter/dag. Detta gäller vid befintlig uteplats eller i ett område om 5x5 meter intill befintliga bostadshus.

Skyddsavståndet gällande isavkast måste gälla alla vägar som används av befolkningen.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. En verksamhetsutövare/tillståndssökare ska ta hänsyn till riskerna för isavkastning inom ett avstånd på 600 meter från riksväg 40, väg 46 och väg 157. Detta kan göras genom att verk utrustas med exempelvis ett automatiskt system som stänger av vindkraftverken vid isbildning, obalans, vibrationer eller annan driftstörning, utrusta verk med avisninssystem, och automatisk avstängning av verk vid vissa väderlekar. Riskhänsyn för isavkastning har enbart fastställts för de större vägarna i kommunen då dessa vägar är mer trafikerade än de mindre vägarna. Risk för isavkastning är som högst vid kusten. I Ulricehamn är därför risken för isavkastning generellt sett mycket låg och kommunen har av den anledningen gjort bedömningen att riskhänsyn inte varit motiverat till små och lågt trafikerade vägar.*

Säkerhetszonen runt vindkraftverken måste vara tillräckligt stort runt verken och vara ordentligt utmärkt.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Säkerhetszonen runt ett vindkraftverk är en tillståndsfråga och hanteras därför inte i en översiktsplan eller vindkraftsplan.*

Enligt länsstyrelsens rekommendationer så skall spelplatser för Orre och Tjäder skyddas. Vi har ett stort område med spelplatser vid Grönahögmed flera Orrar och Tjädrar. Enligt länsstyrelsen skall även Transträcksområden skyddas, varje vår och höst går det stora transträck över området som ni pekar ut som lämpligt för vindkraft. Rovfåglar som också skall skyddas finns i området som pekats ut som lämpligt för vindkraft tex. Kungsörn, Fiskgjuse och Glador.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Kommunen pekar inte ut områden för vindkraftsparkar i och kring Grönahög. Områdena som förekommer kring Grönahög i vindkraftsplanen avser riksintresseområden för vindkraft. Dessa pekas ut av Energimyndigheten.*

Flera olika orkidéer som är fridlysta växer i mångfald i området som pekats ut som lämpligt för vindkraft.

Kommentar: *Noteras. Finns det kännedom om rovfåglar och orkidéer och liknande så rekommenderas att detta rapporteras till Artportalen.*

2.2.21 Privatperson 22

Angående vindkraftsplanen.

Det måste öka avståndet till boende till 10 gånger höjden från verk till bostad det är viktigt för hälsan.

Kommentar: *Planen justeras avseende skyddsavstånd mellan vindkraftverk och bostäder. Skyddsavståndet till bostadsbebyggelse utökas till 800 meter. Även det i samrådsförslaget angivna skyddsavståndet 750 meter bedöms vara tillräckligt för att klara riktvärdet för buller från vindkraft på 40 dB(A) vid bostäder. Ljudnivån från ett vindkraftverk beror dels på källjudsnivån (vilket ljud som verket strålar ut vid källan) och på vilket avstånd från verket man mäter. Är det flera vindkraftverk i en park så ökar den totala ljudnivån.*

Det är inte höjden på ett enskilt verk som motiverar ett större avstånd, utan källjudet från själva vindkraftsverket. I takt med teknikutvecklingen har källjudet från moderna verk minskat. Källjudet från ett verk minskar också ju högre ett verk är på grund av att avståndet till marken nedanför ökar. Detta medför att högre verk inte är ett skäl till att ange ett längre minimumavstånd utifrån bulleraspekten. Det angivna skyddsavståndet i vindkraftsplanen är ett riktvärde som har legat till grund för bedömningen av lämpliga områden för vindkraftsparker. Kommunen kommer fortsatt att bedöma de faktiska förhållandena samt den upplevda störningen av en vindkraftsetablering i varje enskilt fall.

Miljön runt Komosse skall lämnas orörd, det är väldigt viktigt.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Kommunen möjliggör inte för vindkraftsetableringar i Komosses närmiljö. Det skyddsavstånd som i vindkraftsplanen tillämpas gentemot Komosse, 2,5 kilometer i norra ändan som utökas till 4 kilometer i sydvästläge, har bedömts vara tillräckligt för att eventuella vindkraftsetableringar inte ska störa friluftsvärdena i området. En ny siktanalys har tagits fram för vindkraftsområdet Marbäck. Denna visar att området inte har någon uppenbart negativ påverkan på Komosses upplevelsevärden.*

Områdena Boarp och Stigared har plockats bort i den nya vindkraftsplanen. De uppfyller de kriterier som använts för utpekande av vindkraftsområden men har plockats bort då det inte bedömdes vara realistiskt med större etableringar i områdena givet dess närhet till Komosse, naturvärden i områdena och det motstånd som planerade etableringar i områdena mött tidigare.

2.2.22 Privatperson 23

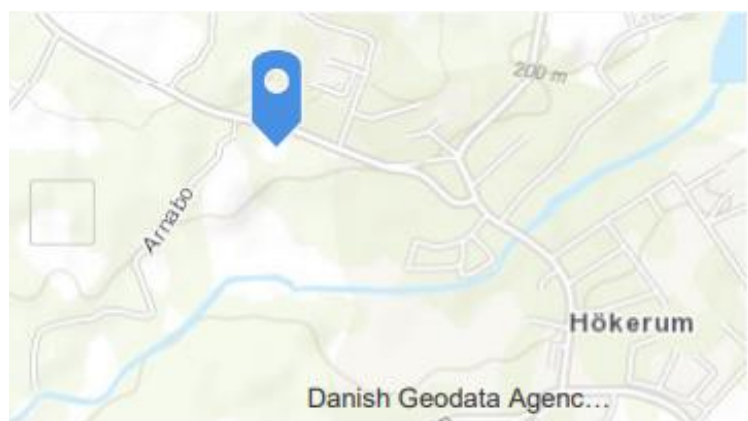
Jag motsätter mig starkt till att väg 157 ska gå genom dagens friluftsområde Lassalyckan. Lassalyckans friluftsområde har under många år utvecklats och används i dag flitigt. Det är många utövare av olika sort som använder området under årets alla dagar. Området bidrar till ökat välbefinnande och främjar hälsa. Både hos kommuninvånare men även hos tillresta personer. Det står i utvecklingsstrategin att Västra Götalands vision är att främja en god hälsa. Utifrån den tänkta vägsträckningen för Väg 157 så tar Ulricehamns kommun inte hänsyn till det. Utan här väljer man att minska området. Föreslår att Lassalyckan får förbli orörd med den hälsofrämjande miljön och utrymmet för de alla olika utövare. Ny sträckning för väg 157 bör hittas.

Kommentar: *Planen kompletteras med ett förtydligande. Föreslagen förbifart avses att anläggas på ett sådant sätt att negativ påverkan på Lassalyckans friluftsvärden minimeras. I översiktsplanen visas en möjlig ny vägförbindelse mellan Hössnamotet vid väg 40 och Marbäck för en östlig förbifart av väg 157. Sträckningen visas oförändrad jämfört med gällande översiktsplan med den skillnaden att i tidigare plan har sträckningen endast illustrerats med en tunn linje och i förslaget till ny plan visas en bredare korridor för att tydligare visa*

vilket markområde som reserveras för en eventuell framtida förbifart. Det huvudsakliga syftet med att visa en korridor för förbifarten är att hindra att marken tas i anspråk för något annat ändamål som i framtiden avsevärt skulle försvåra för vägbyggnationen. Om det i framtiden blir aktuellt att bygga vägen kommer olika sträckningar utredas mer ingående varav den sträckning som visas i översiktsplanen kommer vara ett alternativ.

2.2.23 Privatperson 24

Ändra till nya bostäder.

Kommentar: *Planen justeras genom att området föreslås för nya bostäder i granskningsförslaget av översiktsplanen.*

2.2.24 Privatperson 26

Mycket emot att ni ska bygga vid gamla fotbollsplanen i Marbäck. Kommer förstöra helt för sommarstugor och boenden i området. Framför allt förstöra den lantliga delen. Är det ens lov så nära vattnet.

Kommentar: *Planen justeras genom att Marbäcksviken plockas bort som LIS-område.*

2.2.25 Privatperson 27

Föreslår att översiktsplanen behåller de områden vilka utpekats som prioriterade för vindbruk i den nu gällande vindbruksplanen. Den radikala förändring som föreslås till den nya översiktsplanen är inte rimlig.

Kommentar: *Planen justeras så att fler vindkraftsområden föreslås. Kommunen är positiv till vindkraft. Vid utpekande av vindkraftsområden har ett antal kriterier används för att säkerställa vissa värden, såsom god boendemiljö, hälsa, säkerhet, skydd av djur, natur och friluftsvärden. Områdena i vindkraftsplanen är ett resultat av dessa kriterier. Kriterierna har justerats något efter samrådet, vilket har resulterat i att granskningsförslaget innehåller fler vindkraftsområden.*

Vindkraftsplanen utgår också från att totalhöjden på vindkraftsverken i framtiden kommer vara 300 meter. Sådana höjder kan kräva ett större avstånd mellan verk inom en park vilket innebär att flera mindre områden valts bort i samband med framtagandet av samrådsförslaget.

Ulricehamn har goda förutsättningar att bidra till ökad produktion av förnybar energi men förslaget gör att det i stort sett blir omöjligt att använda denna resurs. Det begränsar utvecklingsmöjligheterna för de små gårdarna som skulle kunna få en helt annan framtid med hjälp av vindkraften och innebär att Ulricehamn inte bidrar till att bromsa klimatförändringarna.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Vindkraftsplanen möjliggör för etablering av enstaka verk där varken tillstånd eller anmälan till kommunens miljönämnd krävs för verk under 50 meter. De utpekade områdena i planen avser vindkraftsparker.*

2.2.26 Privatperson 28

Hej,

Jag saknar en tydlig anknytning från cykelvägen från Gällstad till Vegby. Om jag uppfattar rätt slutar cykelvägen vid ortskanten? Avståndet från Gällstad till Ulricehamn är lagom att pendla med (el) cykel till jobbet i Ulricehamn. I Ulricehamn finns även annan möjlighet att ta sig vidare till exempel till Borås eller Jönköping. Det gynnar klimatmålen som är satta. Även ur ett turistperspektiv kan Gällstad knytas an till det nät av cykelvägar som finns i Sjuhärad, vilket skulle ske med en cykelväg till Vegby.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Översiktsplanen slår fast, under strategin "Ökad andel resor med gång, cykel och kollektivtrafik", att kommunen ska prioritera gång- och cykelvägar. Planen beskriver inte i detalj vilka sträckor som är angelägna att bygga ut utan detta hanteras i kommunens utbyggnadsplan för gång- och cykelvägar. Sträckan mellan Gällstad och Vegby finns med i kommunens gällande utbyggnadsplan.*

I tidigare arbeten för en framtida översiktsplan fanns det ett förslag för en omföring av trafiken/157 öster om Gällstad. Jag tycker även att detta förslag borde fortsätta utredas. Minskad trafik genom centralorten skulle höja livskvalitet väsentligt i Gällstad. Framförallt med omtanke på barnfamiljer och äldre. Trafiken har även ökat de senaste åren.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Förslaget om ny sträckning av väg 157 öster om Gällstad arbetades fram under en period då framför allt handeln i Gällstad växte kraftigt och en fortsatt expansion och trafikökning förutsågs. Fram till 2040, som är planeringshorisont för översiktsplanen, förväntas inte trafiken genom Gällstad öka i sådan omfattning som motiverar en ny väg.*

2.2.27 Privatperson 29

Skapa strövmråde utefter Ätran från dess mynning i Åsunden uppströms till motorvägen. Eventuellt ännu längre.

Det vill säga: gör Ätran tillgängligare. Naturligtvis med bibehållna eller förstärkta naturvärden!

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende då det bedöms att detta redan tillgodoses i samrådsförslaget. I samrådsförslaget, under "Fritid och friluftsliv", i friluftsområdet Ätradalen, föreslås att ett vandringsstråk bör anläggas längs Ätrands strand för att utveckla friluftslivet i Ätradalen.*

2.2.28 Privatperson 31

Ta ett radikalare grepp om trafiken i Ulricehamns tätort!

1. Gör så att hela innerstan blir i första hand till för så kallad mikromobilitet (dvs gång och cykel i första hand, men andra närliggande fordon kan också komma ifråga). Bilar får köra på fotgängares villkor på vissa gator.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Av översiktsplanen framgår att kommunen i den fysiska planeringen ska prioritera gång, cykel och kollektivtrafik framför bilen. Översiktsplanen motsäger således inte en bilfri stadskärna. Planen slår fast, under strategin "En stadsbyggnad som premierar hållbara resor" att vid förtätning och expansion prioriteras transportslagen i följande ordning:*

1. Gång och cykel
2. Kollektivtrafik
3. Bil

Däremot redovisar inte översiktsplanen i detalj vilka lösningar som ska väljas på olika platser.

2. Cykelnätverket behöver knyts ihop betydligt bättre och förbinda alla förorter och näraliggande tätorter till Ulricehamns tätort med centrum.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Kommunens ambition är att cykelnätet ska utvecklas till sammanhängande stråk och att eventuella brister ska avhjälpas. Ett övergripande cykelnät ska binda ihop tätorter med varandra och viktiga målpunkter inom dessa.*

3. Ordna parkeringar i utkanten av Ulricehamns tätort med tillgång till hyrcyklar av olika slag.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Att parkeringsplatser flyttas ut från centrala staden och i första hand lokaliseras i anslutning till de starkaste kollektivtrafiknoderna stöds i översiktsplanen, se mer i flik 5. "Trafik och kommunikationer" strategi: "Kommunen ska vara tillgänglig och trafiksäker". Vid parkeringsanläggningarna ska även plats ges för cykelparkering. Översiktsplanen hanterar frågan om markanvändning och säkerställer att mark kan disponeras för exempelvis parkering och cykelvägar. Däremot hanteras inte frågan om upplåtelseformer, såsom hyrcykelsystem, inom planen.*

2.2.29 Privatperson 32

Strandnära områden

Översiktsplanen tar för lite hänsyn till strandskydd. Man kan få till attraktiva områden för bebyggelse utan att nagga så mycket på strandskyddet. Om planens syfte är att vi ska få till ett ekologiskt hållbart samhälle så behöver naturvärdena uppvärderas mer jämfört egointressen av fin utsikt och ekonomisk placering.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. I planen föreslås så kallade LIS-områden, landsbygdsutveckling i strandnära läge, på ett antal platser runt om i kommunen. Syftet med att peka ut LIS-områden är att stimulera den lokala och regionala utvecklingen i områden med god tillgång till fria strandområden, framförallt i områden som inte ligger i närheten av större tätorter. Vid utpekandet av LIS-områden har hänsyn tagits till områden med höga naturvärden. Att peka ut ett område för LIS innebär inte att*

strandskyddet har upphävts eller att dispens inte behöver sökas. En prövning ska alltid ske i det enskilda ärendet för att slå fast lämpligheten av en exploatering. Vid en eventuell exploatering i ett LIS-område ska hänsyn tas till befintliga naturvärden i området.

2.2.30 Privatperson 33

Vindbruk

De utpekade områdena för vindbrukspark är för få och små. Det borde gå att få till fler och större i de områden som är utpekade som riksintressen.

Kommentar: *Planen justeras så att fler vindkraftsområden föreslås. Kommunen är positiv till vindkraft. Vid utpekande av vindkraftsområden har ett antal kriterier används för att säkerställa vissa värden, såsom god boendemiljö, hälsa, säkerhet, skydd av djur, natur och friluftsvärden. Områdena i vindkraftsplanen är ett resultat av dessa kriterier. Kriterierna har justerats något efter samrådet, vilket har resulterat i att granskningsförslaget innehåller fler vindkraftsområden.*

De två områden som avsågs av kommunfullmäktige bör åter få komma in i översiktsplan. Någon annan vindbrukare kanske kan komma med något som kan godkännas.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Områdena Boarp och Stigared har nyligen fått avslag från kommunfullmäktige för vindkraftsetableringar. Områdena Boarp och Stigared uppfyller de kriterier som använts i den nya vindkraftsplanen. Områdena har dock plockats bort då det inte bedömdes vara realistiskt med större etableringar i områdena givet dess närhet till Komosse, naturvärden i områdena och det motstånd som planerade etableringar i områdena mött tidigare.*

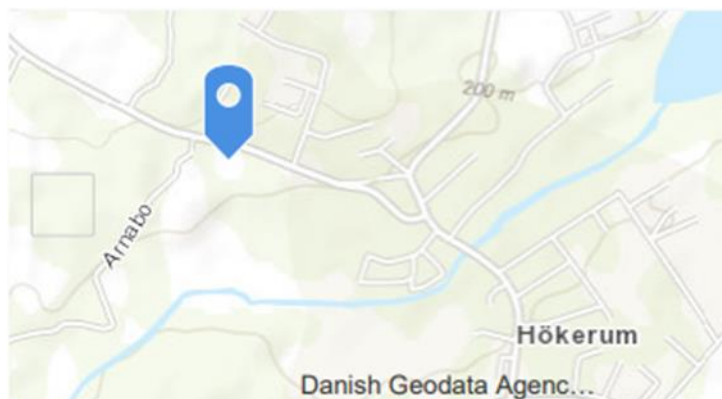
2.2.31 Privatperson 35

Bedrövligt om ännu mer skog och mark försvinner för friluftsliv och rekreation. Jag bor i Villastaden, där fick vi en motorväg vid Fotåsen och Snipesjön. Lugnet försvann. Nu vill ni återigen prioritera bilar, uppe i fin skogsmark. Sansa er lite, varför tror ni folk kan tänkas vilja flytta till Ulricehamn? Jo, för småstadsidyll, lugn, och tystnad. Förstör inte sista lugna stråket! Folk åker alldeles för mycket bil, det tycker jag också. Men tro inte att det blir mindre trafik i stan för att det byggs fler vägar, snarare tvärtom! Lassalyckan är också förstört med gigantiska breda gator för skidspår. Därför måste ni vara rädda om skogen som är kvar.

Kommentar: *Planen kompletteras med ett förtydligande. Föreslagen förbifart avses att anläggas på ett sådant sätt att negativ påverkan på Lassalyckans friluftsvärden minimeras. I översiktsplanen visas en möjlig ny vägförbindelse mellan Hössnamotet vid väg 40 och Marbäck för en östlig förbifart av väg 157. Sträckningen visas oförändrad jämfört med gällande översiktsplan med den skillnaden att i tidigare plan har sträckningen endast illustrerats med en tunn linje och i förslaget till ny plan visas en bredare korridor för att tydligare visa vilket markområde som reserveras för en eventuell framtida förbifart. Det huvudsakliga syftet med att visa en korridor för förbifarten är att hindra att marken tas i anspråk för något annat ändamål som i framtiden avsevärt skulle försvåra för vägbyggnationen. Om det i framtiden blir aktuellt att bygga vägen kommer olika sträckningar utredas mer ingående varav den sträckning som visas i översiktsplanen kommer vara ett alternativ.*

2.2.32 Privatperson 36

Detta område bör användas till nya bostäder.

Kommentar: *Planen justeras genom att området föreslås för nya bostäder i granskningsförslaget av översiktsplanen.*

2.2.33 Privatperson 38

Inkräkta inte på ströv- och friluftsområdet Lassalyckan. Flytta väg 157 längre österut där den kan anslutas till R40.

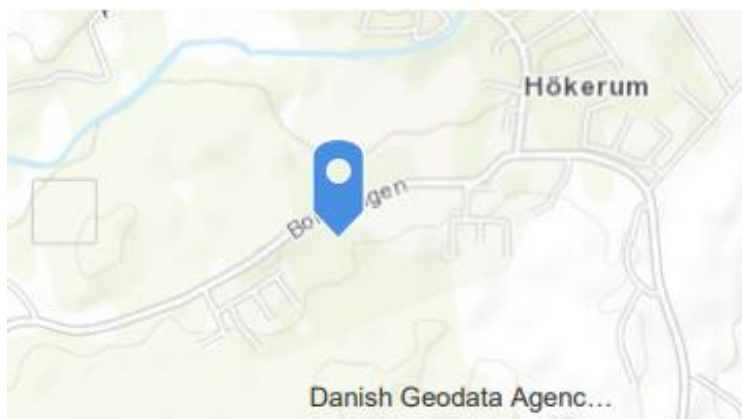
Kommentar: *Planen kompletteras med ett förtydligande. Föreslagen förbifart avses att anläggas på ett sådant sätt att negativ påverkan på Lassalyckans friluftsvärden minimeras. I översiktsplanen visas en möjlig ny vägförbindelse mellan Hössnamotet vid väg 40 och Marbäck för en östlig förbifart av väg 157. Sträckningen visas oförändrad jämfört med gällande översiktsplan med den skillnaden att i tidigare plan har sträckningen endast illustrerats med en tunn linje och i förslaget till ny plan visas en bredare korridor för att tydligare visa vilket markområde som reserveras för en eventuell framtida förbifart. Det huvudsakliga syftet med att visa en korridor för förbifarten är att hindra att marken tas i anspråk för något annat ändamål som i framtiden avsevärt skulle försvåra för vägbyggnationen. Om det i framtiden blir aktuellt att bygga vägen kommer olika sträckningar utredas mer ingående varav den sträckning som visas i översiktsplanen kommer vara ett alternativ.*

Ingen bostadsbebyggelse norr om Grönahögsvägen, från förskolan stadsskogen till Pinebo.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. För att långsiktigt säkerställa bostadsförsörjningen i Ulricehamn och för att skapa en bebyggelsestruktur som håller ihop Ulricehamns tätort har ett område för bostäder pekats ut norr om Grönahögsvägen. Hänsyn till naturvärden och till Lassalyckan säkerställs i vägledningen för området.*

2.2.34 Privatperson 39

Bör ändras till anläggningsområde för kommande fotbollsanläggning.

Kommentar: Planen ändras inte i detta avseende. Översiktsplanen anger inte markanvändning på en sådan detaljnivå. Föreslagen markanvändning omöjliggör inte anläggandet av en fotbollsanläggning. Kommunen har anpassat området så att det finns utrymme att anlägga en fotbollsanläggning intill Hökerums skola och inom kategorin "tätort".

2.2.35 Privatperson 41

Tycker vindkraftområdet ligger för nära bebyggelse i vissa delar. Och antalet verk är för många. Boarp och Stigared område.

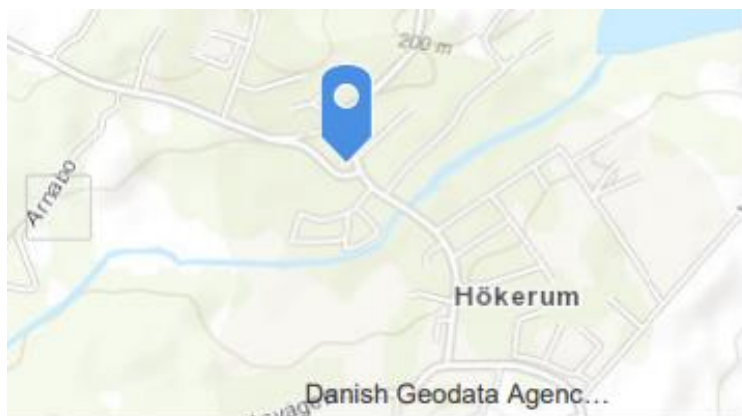
Kommentar: Planen ändras inte i detta avseende. I samrådsförslaget har områdena vid Boarp och Stigared plockats bort. Områdena uppfyller de kriterier som använts i den nya vindkraftsplanen men har plockats bort då det inte bedömdes vara realistiskt med större etableringar i områdena givet dess närhet till Komosse, naturvärden i områdena och det motstånd som planerade etableringar i områdena mött tidigare.

Ulricehamns kommun skall vara en landsbyggskommun men håller mest på med att centralisera allmänna funktioner.

Kommentar: Planen ändras inte i detta avseende. Ulricehamns kommun är en landsbygdskommun och översiktsplanen stödjer detta.

2.2.36 Privatperson 42

Bör ändras till Område intressant för kulturmiljö.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Just denna plats har inte identifierats som område intressant för kulturmiljö på översiktsplanenivå.*

2.2.37 Privatperson 47

I området runt sjön Mogden bör en markering för spår och leder markeras då Hökerums Samhällsförening planerar en gångväg runt sjön under 2020-2021.

Kommentar: *Planen justeras i detta avseende. En led runt sjön Mogden tillkommer i granskningsförslaget av översiktsplanen.*

2.2.38 Privatperson 48

Låt Ulricehamn förtätas på bredden inte på höjden Tack [REDACTED]

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. I vägledningen för Ulricehamns tätort framgår att kommunen är positiv till förtätning under förutsättning att denna sker med hänsyn till angränsande områden och till den skala och form som de olika stadsdelarna tål. Exploatering som kan skada kulturmiljövärden ska undvikas. Exakta höjder på byggnader fastslås i detaljplaneskedet.*

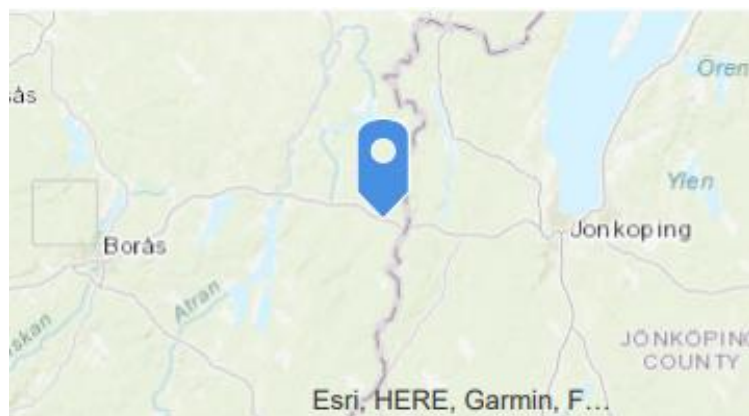
2.2.39 Privatperson 49

Riksintresset för friluftsliv behöver få mer utrymme i vindkraftsplanen. Om nämnda riksintresse ska bevaras så behöver kommunen vidta åtgärder för att inte värdena som gör området riksintressant skadas.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Riksintresse för friluftsliv får ett lika stort utrymme i planen som övriga riksintressen. I vindkraftsplanen framgår att områden som omfattas av riksintresset för naturvård, riksintresse för kulturmiljö respektive riksintresse för friluftsliv ses om olämpliga för större vindkraftsetableringar. Vidare tillämpas en skyddszon runt friluftssintressanta Komosse. Kommunen bedömer dock att etablering av så kallade miniverk och gårdsverk är möjligt även inom områden där restriktioner gäller. Detta prövas från fall till fall.*

2.2.40 Privatperson 50

Bygg sjönära bostäder. Borde gå utan att flytta RV40. Bra läge med närhet till Jönköping.

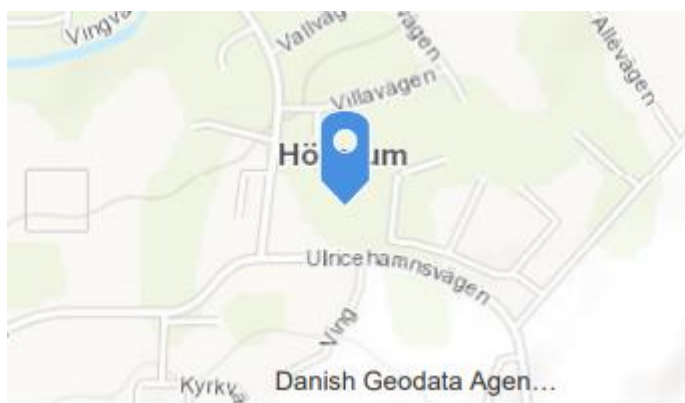

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Kommunen instämmer i yttrandet. I planen föreslås ny bostadsbebyggelse i området som markerats i*

kartan. Vinsten med att flytta vägen är i första hand att befintlig bebyggelse i Strängsered återfår kontakten med sjön.

2.2.41 Privatperson 51

Att trycka in mer bebyggelse mellan området i Hökerum som idag används som parkmark är helt idiotiskt! Vi som flyttat till Hökerum har valt att flytta hit pga närheten till naturen och den lugna omgivningen som det blir när husen är omgärdade av ängar. Hela bostadsområdet är uppbyggt på närheten till grönområdet som är runt om näraboliden-fornstigen-klockstigen-nygårdsvägen. Att man vill skapa mer bostäder är jag helt med på, men det finns massvis med plats som är lämpligare i Hökerums centrum. exempelvis ängar nedanför förskolan där man hade kunnat bygga natursköna bostäder utan att trycka ihop med befintliga hus. Vi ställer oss starkt emot att området bebyggs och menar på att charmen och den lantliga idyllen området har kommer att gå förstörd om så görs.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Området kvarstår men i vägledningen för området görs ett tillägg att det i samband med exploatering ska anläggas ett gångstråk som binder ihop de två parkerna norr och söder om området.*

2.2.42 Privatperson 53

Några synpunkter gällande vindkraftsplanen

Komosse: I inledningen står det att olika landskap tål vindkraftverk olika mycket. Kommunens uppfattning är att mest känsligt är stora ödsliga "vildmarksbetonade" områden med storslagen landskapsbild, dvs vyer. Komosse är utan tvekan ett sådant område. Komosse är utsett till riksintresse för friluftsliv och även utpekade enligt Ramsarkonventionen som våtmark av internationell betydelse. Enligt länsstyrelsens beskrivning av riksintresset för friluftsliv Komosse, nämns bland annat att vindkraft är något som påtagligt kan skada områdets värden. Skyddszonen i norra ändan är 2,5 km och 4 km i sydväst. Vindkraftverk på dessa avstånd skulle definitivt skada upplevelsevärden av Komosse. Vi föreslår att man upprättar en ny skyddszon med hjälp av de siktanalyser som gjorts från Komosse för att minimera störningar av synliga vindkraftverk.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. En ny siktanalys har tagits fram för vindkraftsområdet Marbäck. Denna visar att området inte har någon uppenbart negativ påverkan på Komosses upplevelsevärden.*

Områdena Boarp och Stigared har plockats bort i den nya vindkraftsplanen. De uppfyller de kriterier som använts för utpekande av vindkraftsområden men har plockats bort då det inte bedömdes vara realistiskt med större etableringar

i områdena givet dess närhet till Komosse, naturvärden i områdena och det motstånd som planerade etableringar i områdena mött tidigare.

Avstånd till bostäder: 750 m gäller enligt kommunens vindkraftsplan oavsett hur höga vindkraftverken är. Vi har erfarenheten av att vindkraftverken i Boarp stör även på 800 m håll. Skyddsavståndet till bostäder bör öka med verkens höjd.

Kommentar: *Planen justeras avseende skyddsavstånd mellan vindkraftverk och bostäder. Skyddsavståndet till bostadsbebyggelse utökas till 800 meter. Även det i samrådsförslaget angivna skyddsavståndet 750 meter bedöms vara tillräckligt för att klara riktvärdet för buller från vindkraft på 40 dB(A) vid bostäder. Ljudnivån från ett vindkraftverk beror dels på källjudsnivån (vilket ljud som verket strålar ut vid källan) och på vilket avstånd från verket man mäter. Är det flera vindkraftverk i en park så ökar den totala ljudnivån.*

Det är inte höjden på ett enskilt verk som motiverar ett större avstånd, utan källjudet från själva vindkraftsverket. I takt med teknikutvecklingen har källjudet från moderna verk minskat. Källjudet från ett verk minskar också ju högre ett verk är på grund av att avståndet till marken nedanför ökar. Detta medför att högre verk inte är ett skäl till att ange ett längre minimumavstånd utifrån bulleraspekten. Det angivna skyddsavståndet i vindkraftsplanen är ett riktvärde som har legat till grund för bedömningen av lämpliga områden för vindkraftsparker. Kommunen kommer fortsatt att bedöma de faktiska förhållandena samt den upplevda störningen av en vindkraftsetablering i varje enskilt fall.

Avstånd till vägar: Skyddsavståndet är 600 m för riksvägarna 40 och 46 samt väg 157 och 300 m för andra större vägar. Vi anser att 300 m ska gälla även mindre vägar (byvägar). På landsbygden är det vanligt att "byvägen" används för motion i olika former och inte enbart för transporter. Iskast sker helt oberoende av vägens storlek.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. En verksamhetsutövare/tillståndssökare ska ta hänsyn till riskerna för isavkastning inom ett avstånd på 600 meter från riksväg 40, väg 46 och väg 157. Detta kan göras genom att verk utrustas med exempelvis ett automatiskt system som stänger av vindkraftverken vid isbildning, obalans, vibrationer eller annan driftstörning, utrusta verk med avisninssystem, och automatisk avstängning av verk vid vissa väderlekar. Riskhänsyn för isavkastning har enbart fastställts för de större vägarna i kommunen då dessa vägar är mer trafikerade än de mindre vägarna. Risken för isavkastning är som högst vid kusten. I Ulricehamn är därför risken för isavkastning generellt sett mycket låg och kommunen har av den anledningen gjort bedömningen att riskhänsyn inte varit motiverat till små och lågt trafikerade vägar.*

2.2.43 Privatperson 54

När vi nu köper Brunnsnäs så se till att utveckla Kråkebo naturreservat och Åsakullen som friluftsområde. Gärna med promenadslingor och enkel access mot stan för cykel och gångväg.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Kommunen instämmer och avser att utveckla Åsakullen till friluftsområde. Detta framgår i planförslaget.*

Grill- och utsiktsplatsen söder om Åsastugan är idag redan ett populärt besöksmål. Förbättra gärna det gen om att göra sjön tillgänglig för allmänheten vid Brunnsnäs. Bygg med andra

ord inte hus/lägenheter för nära stranden. För övrigt så tycker jag inte heller att kommunen ska sälja vidare området utan att ordentlig skydda naturområde och friluftsliv.

Kommentar: *Planen justeras genom att Brunnsnäsområdets avgränsning i förhållande till sjön tydliggörs i kartan. En led, Åsundenleden, föreslås dras längs stranden i området. Lämpliga bestämmelser för att skydda värden i området beslutas om i samband med detaljplaneläggning.*

Utvidga gärna skogsområdet kring Åsakullen och naturreservaten genom att kanske anlägga en rekreationsskog i anslutning.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Åsakullen föreslås som nytt friluftsområde i översiktsplanen. Anläggandet av ytterligare rekreationsskog i anslutning till Åsakullen och naturreservatet behöver föregås av närmare utredningar som inte görs inom ramen för översiktsplanen. Kommunen tar till sig synpunkten.*

Dessutom skulle jag gärna se en liten båthamn eller brygga i närheten av Åsastugan. Då kan man stanna till för att gå iland och grilla och kanske promenera i naturen. Då behövs också torrdass och soptunnor! Det behövs egentligen redan nu för vi har nämligen problem med nedskräpning i området...

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Enskilda bryggor, båthamnar, torrdass och soptunnor hanteras inte inom ramen för översiktsplanen.*

2.2.44 Privatperson 55

Jag och min sambo [REDACTED] är intresserade av att tillskapa ett landsbygdsboende med möjlighet till att bygga 10-20 enfamiljshus med tillgång till stall, betesmarker och ridmöjligheter på fastigheten [REDACTED]. Tanken är att man ska kunna skapa "hästgårdsboenden" utan att behöva ha tillgång till eget stall och betesmarker. Konceptet bygger på att man vid köp av tomt också får rätten till minst en stallplats i den nuvarande ladugårdsbyggnaden. För att på ett bra sätt bevara de vackra miljöerna och skapa en känsla av att bo i en by på landet är tanken att tomterna ska vara i storleken 3000-5000 kvm och vara avskilda av naturmark. Stall och betesmarker kom mer att finnas på gångavstånd från samtliga tomter. Området är placerat på sluttningarna väster om Annestorpsvägen och norr om Bjättlundavägen. Tanken är att kunna förverkliga detta landsbygdsprojekt inom en tioårsperiod varför vi skulle se det som mycket positivt om det kunde på en plats i översiktsplanen.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Kommunen är positiv till initiativet, men saken är svår att hantera i en översiktsplan. Detta eftersom frågan behöver utredas på en större detaljnivå för att bedöma konsekvenser och lösningar utifrån jordbruksmarken i området. Finns möjligheten att lösa frågan inom skogsmark är det positivt. Kommunen uppmuntrar att man kommer in med en begäran om planbesked.*

2.2.45 Privatperson 56

Jag lämnade in ett förslag under medborgardialogen våren 2019. Förslaget gällde byggnation och LIS-område i Fästeredssund. Jag ser att mitt förslag har hamnat fel. Det har hamnat i närheten av bron. Mitt dåvarande förslag ska gälla området längre norrut på Sundetvägen och jag har samma synpunkter på nuvarande förslag; att utöka LIS området österut så att området kan få en sammanhållen byggnation vid fastigheterna, [REDACTED]. Så sent som 2015 utökade kommunen LIS-området med en enda fastighet på sjösidan

av vägen och beviljade bygglov på denna strandtomt. Därför bör LIS området utökas så att fler byggnader kan beviljas och området får en sammanhållande byggnation.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Området bedöms inte som lämpligt att bebygga med tanke på översvämningensrisken. Bedömningen gäller både för högsta flöde och 200-års flöde. Bebyggelse här anses inte gå i linje med PBL 2 kap. 5 §:*

”Vid planläggning och i ärenden om bygglov eller förhandsbesked enligt denna lag ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till

- 1. människors hälsa och säkerhet,*
- 2. jord-, berg- och vattenförhållandena,*
- 3. möjligheterna att ordna trafik, vattenförsörjning, avlopp, avfallshantering, elektronisk kommunikation samt samhällsservice i övrigt,*
- 4. möjligheterna att förebygga vatten- och luftföroreningar samt bullerstörningar, och*
- 5. risken för olyckor, översvämning och erosion.”*

2.2.46 Privatperson 57

1. Jag har pga. hälsoskäl varit förhindrat att ta del information om planen fram till nu. Jag vet alltså inte om det funnits möjlighet att i lokal få t ex visning/förklaring av planansvariga. Det jag vet är att under senare tid pga. Corona har inga offentliga informationer kunnat ges. Då har återstått ev. skärmutställningar samt denna text via dator. Det finns med säkerhet ett väsentligt antal kommuninvånare som via skärmar och datorversionen kan ta del och skaffa sig en uppfattning om planen. Dock finns det ett väsentligt antal berörda som inte är vana vid att ta del information som denna utan behöver muntliga förklaringar. Ibland hör även jag dit! Om planen ska gå vidare i nuvarande utförande bör tidsplanering skjutas fram i tiden.

Kommentar: *Denna fråga behandlas inte som ett yttrande då det inte är en synpunkt på planens innehåll.*

2. Min egen syn på planen. Planen är välskriven och kompletterad med kartor samt information på dessa med hjälp av dagens digitala finesser. Mitt kortfattade intryck är att planen är av äldre centralistisk karaktär. Den karta där väsentlig framtida bostads-bebyggelse ska ske visas vara i central orten. Den framtida mycket troliga befolkningsökningen förväntas ske i centralorten. De många små tätorterna tas upp men i ordalag som ligger långt ifrån deras framväxt från hantverk, en kort tid av industrialisering, men kvarstående som livskraftiga sociala och i nutid fortsatt nyskapande enheter. Planen hör till en äldre tid och inte så mycket till att "hela landet (kommunen) ska leva. Därmed inte sagt att det inte finns något om landsbygdsutveckling.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Befolkningsökningen samt intresset för nybyggnation är som störst i centralorten vilket gör denna till kommunens primära utvecklingskärna. Översiktsplanen möjliggör genom sina vägledningar för byggnation på landsbygden, i kommunens mindre tätorter och sammanhållna bebyggelser. Specifika områden för ny bebyggelse föreslås bara när det handlar om en större mängd bebyggelse. Därmed blir detta aktuellt främst i tätorter. Byggnation är dock möjlig i stora delar av kommunen, vilket framgår av översiktsplanen.*

3. Jag själv bor i Boarp-Närrarps by. Under min uppväxt fanns drygt 20 de flesta ganska små gårdar med då mjölkproduktion. Vid sidan fanns en handfull andra bostäder. Med början

cirka 1950 lades mjölkgårdarna ner och den sista runt 2000. Nu finns betesdjur på "fritid" på några enskilda och sammanslagna enheter. Under senare år har en byns äldre generation gått bort. På några ställen har barn/barnbarn flyttat in men under senare år har en väsentlig nyinflyttning skett. Samt vid "till salu/visningar" kommer många spekulanter.

4. Jag skriver ovanstående för att påpeka att i planen finns inga spår av det intresse som finns för utflyttning till byar. Vi är vana vid att det med tillstånd och banklån är nästan omöjligt att få bygga ett nytt hus i byn. Svårt att avläsa i den nya planen hur det blir framåt. Jag anser inte att man ska bygga ute i byarna, att planarbete måste ske. Dock bör man genom nytänkande utforma viss nybyggnation, använda sig av modern teknik gällande vatten och avlopp.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Översiktsplanen möjliggör för byggnation i mindre byar och på landsbygden. Där kommunalt vatten och avlopp finns ska anläggningar hålla en viss standard.*

5. Avslutningsvis föreslår jag:

- att det nuvarande planförslaget i främst områdena 3 och 4 skrivs om med hänsyn till covid 19-tiden, en förändrad framtida samhällssituation.

Kommentar: *Översiktsplanen ändras inte i detta avseende. Översiktsplanen tar fram för att klara av förändringar i samhället. Effekter av pågående pandemi som kan innebära behov av anpassningar i en översiktsplan har i dagsläget inte identifierats.*

- Utforma en klar och "hela kommunen-syn": näringsmässigt, med historie-, kunskaps- kulturtraditioner.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. I en översiktsplan redovisar kommunen den långsiktiga användningen av mark- och vattenområden. Frågor som gäller historia, näringsliv, och kultur och som inte rör mark- eller vattenanvändning hanteras inte i översiktsplanen.*

- Tydliggör det geografiska läget med närhet och kontakter mot Jönköping, Borås - Göteborg, Tranemo- Gislaved i sydost etc.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Detta bedöms uppfyllas i samrådsförslaget.*

2.2.47 Privatperson 58

Jag sätter mig starkt emot bygget vid marbäcksviken! Låt marbäcksviken vara ett lugnt och harmoniskt område för de som har sina stugor där och de få villor som ligger där! De har valt detta ställe för just som de är idag! Lugnt och INTE något villaområde!

Kommentar: *Planen justeras genom att Marbäcksviken plockas bort som LIS-område.*

2.2.48 Privatperson 59

Ni säger att det ligger i allmänhetens intresse att det byggs tomter utmed sjön? Hur kan det vara i allmänhetens intresse att några få ska bygga utmed sjön bara för att få sjöutsikt - på bekostnad av djurlivet, jordbruket, allemansrätten och naturen? Tomterna utmed viken i Marbäck är under all kritik. Det skulle förstöra hela känslan i området, störa djurlivet och förminska böndernas jordbruk ännu mer. Istället för att bara tänka expansion och kvantitet så är det dags att kommunen börjar bli lite kvalitativa, och inte bara tänka på att samla på sig

invånare och bli stor till antalet. Ta hand om de invånare som finns, satsa på att bygga upp äldrevården, håll igång landsbygdsskolorna och stötta upp kulturlivet. För DET är något som spelar roll vid val av boplatser. Man ska inte bara ha en tomt och ett hus, du ska vilja leva i kommunen också.

Kommentar: *Planen justeras genom att Marbäcksviken plockas bort som LIS-område.*

2.2.49 Privatperson 60

Vägen från Marbäck till R40 Rönnåsen. Tanken är att det skall gå rakt igenom ett av Sydsveriges bästa friluftsområde är väl en vansinnig idé, här rör sig människor i stor utsträckning för dom fina spåren och det stora områdets stigarika natur.

Sen, vad är vitsen med att dra vägen upp på höjden. Alla bilar söderifrån som skall till Borås eller mot Falköping/Skövde kommer ändå att åka genom stan. Bara dom få bilar som har ärende till Rönnåsen kommer att ta den vägen.

Ännu ett sätt att ta död på staden är att flytta ut trafiken så inga gör stopp på vår fina strandpromenad med dess mat & fikaställen.

Kommentar: *Planen kompletteras med ett förtydligande. Föreslagen förbifart avses att anläggas på ett sådant sätt att negativ påverkan på Lassalyckans friluftsvården minimeras. I översiktsplanen visas en möjlig ny vägförbindelse mellan Hössnamotet vid väg 40 och Marbäck för en östlig förbifart av väg 157. Sträckningen visas oförändrad jämfört med gällande översiktsplan med den skillnaden att i tidigare plan har sträckningen endast illustrerats med en tunn linje och i förslaget till ny plan visas en bredare korridor för att tydligare visa vilket markområde som reserveras för en eventuell framtida förbifart. Det huvudsakliga syftet med att visa en korridor för förbifarten är att hindra att marken tas i anspråk för något annat ändamål som i framtiden avsevärt skulle försvåra för vägbyggnationen. Om det i framtiden blir aktuellt att bygga vägen kommer olika sträckningar utredas mer ingående varav den sträckning som visas i översiktsplanen kommer vara ett alternativ.*

2.2.50 Privatperson 61

Lassalyckan är ett fantastiskt friluftsområde som används mer och mer och har utvecklats mycket de senaste 10 åren. Det vore katastrofalt att få en stor väg (väg 157) som skär rakt igenom området och kraftigt begränsar tillgången till de yttre delarna och stör de andra delarna med trafikbuller. Det är väldigt värdefullt med en så pass oförstörd natur nära centrum, är ofta i området.

Kommentar: *Planen kompletteras med ett förtydligande. Föreslagen förbifart avses att anläggas på ett sådant sätt att negativ påverkan på Lassalyckans friluftsvården minimeras. I översiktsplanen visas en möjlig ny vägförbindelse mellan Hössnamotet vid väg 40 och Marbäck för en östlig förbifart av väg 157. Sträckningen visas oförändrad jämfört med gällande översiktsplan med den skillnaden att i tidigare plan har sträckningen endast illustrerats med en tunn linje och i förslaget till ny plan visas en bredare korridor för att tydligare visa vilket markområde som reserveras för en eventuell framtida förbifart. Det huvudsakliga syftet med att visa en korridor för förbifarten är att hindra att marken tas i anspråk för något annat ändamål som i framtiden avsevärt skulle försvåra för vägbyggnationen. Om det i framtiden blir aktuellt att bygga vägen kommer olika sträckningar utredas mer ingående varav den sträckning som visas i översiktsplanen kommer vara ett alternativ.*

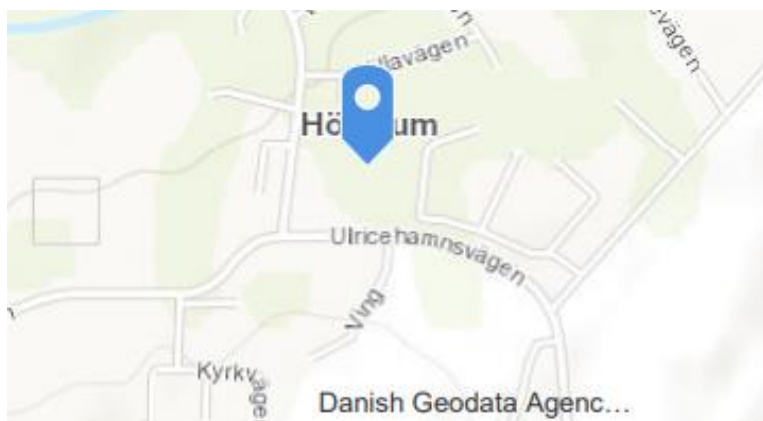
2.2.51 Privatperson 62

Jag sätter mig starkt emot att det byggs villor i ett område som i många år varit ett sommarstugeområde med närhet till sjö och fritidsliv samt öppet landskap. Synpunkten gäller Marbäcksviken.

Kommentar: *Planen justeras genom att Marbäcksviken plockas bort som LIS-område.*

2.2.52 Privatperson 63

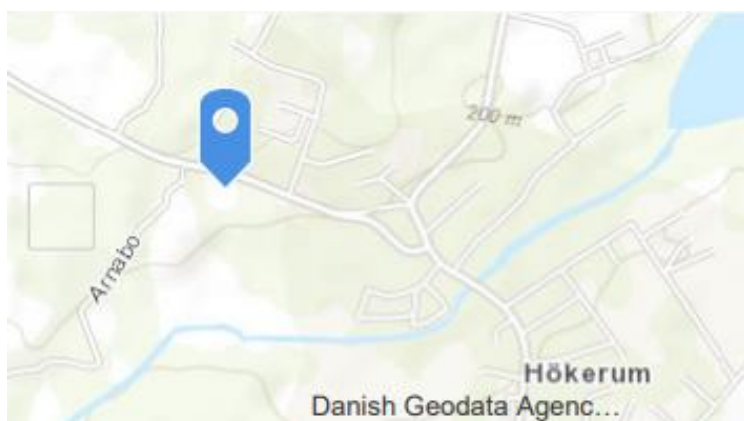
Starkt emot att bebygga området som idag är klassad som parkmark runt våra bostäder. Ängarna i området bidrar till en attraktiv boendemiljö och skapar en känsla av att bo närmare naturen. Den största anledningen till att vi valde att flytta till bostadsområdet var den lugna omgivningen som ängarna skapar.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Området kvarstår men i vägledningen för området görs ett tillägg att det i samband med exploatering ska anläggas ett gångstråk som binder ihop de två parkerna norr och söder om området.*

2.2.53 Privatperson 64

Detta område ska ändras till NYA BOSTÄDER Detta är ett attraktivt område för nya villor med en fantastisk utsikt över Hökerum med Viskan i centrum.

Kommentar: *Planen justeras genom att området föreslås för nya bostäder i granskningsförslaget av översiktsplanen*

2.2.54 Privatperson 65

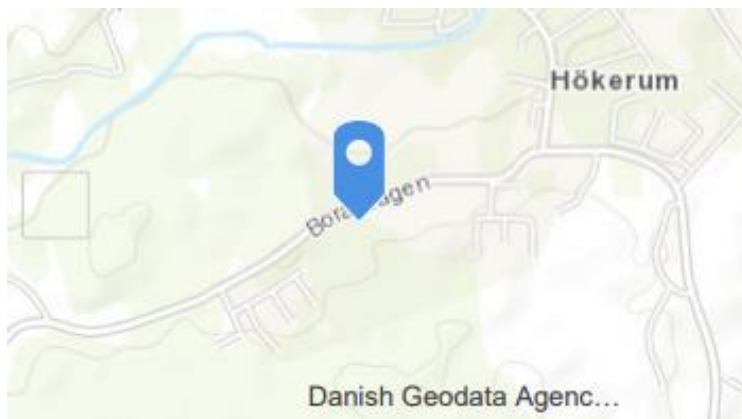
Detta område ska ändras till NYA BOSTÄDER. Området är ypperligt för att bygga flerbostadshus så som trygghetsboende då det ligger i anslutning till Hökerumsgården.

Kommentar: Planen ändras inte i detta avseende. Kommunen bedömer att ett antal bostäder ryms inom det som i översiktsplanen kategoriseras som "tätort" i Hökerum, och att en sådan liten exploatering inte behöver hanteras i en översiktsplan. Behovet bedöms rymmas utanför jordbruksmark. Detta innebär att ianspråktagande av jordbruksmark inte kan motiveras utifrån 3 kap. 4 § miljöbalken.

2.2.55 Privatperson 66

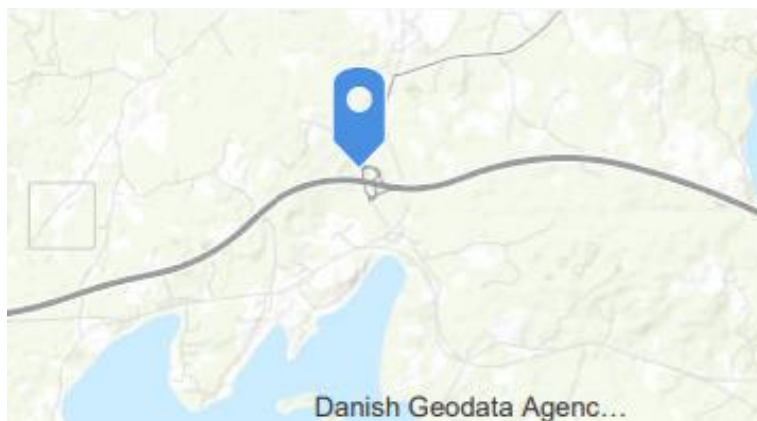
I detta område bör ges möjlighet till idrottsanläggning på det planeras en fotbollsanläggning här i anslutning till Hökerums skola.

Kommentar: Planen ändras inte i detta avseende. Översiktsplanen anger inte markanvändning på en sådan detaljnivå. Föreslagen markanvändning omöjliggör inte anläggandet av en fotbollsanläggning. Kommunen har anpassat området så att det finns utrymme att anlägga en fotbollsanläggning intill Hökerums skola och inom kategorin "tätort".

2.2.56 Privatperson 67

Detta område bör markanvändningen ändras till att tillåta handel, såsom restaurang och sällanköpshandel.

Kommentar: *Planen kompletteras med ett förtydligande avseende restaurangverksamhet vid Hökerumsmotet. Samrådsförslaget möjliggör för industri och fordonsservice vid motet. I detta ingår restaurangverksamhet. Planen ändras inte gällande sällanköp vid Hökerumsmotet. I den utredning som låg till grund för beslutet om att planera för volymhandel på Rönnåsen etapp 2 "Sällanköpshandelsområde- definition och lokalisering" går det att läsa: "Det är viktigt att ha i åtanke att volymhandeln konkurrerar över kommungränser och lockar långväga kunder. Ju längre ifrån konsumenten som handeln etableras desto starkare blir attraktionskraften hos regionala konkurrenter. Det vill säga, om ett volymhandelsområde etableras nära kommungränsen ökar konkurrensen från regionala konkurrenter eftersom det extra avståndet till Borås och Jönköping blir försumbart." Det beskrivs också i denna utredning att sällanköp i form av urvalshandel bör etableras centralt för att möjliggöra ett levande centrum. I denna översiktsplan har kommunen valt att fortsatt hålla sig till denna strategi. I korthet innebär detta att sällanköp i form av volymhandel ska koncentreras till Rönnåsen etapp 2, och att sällanköp i form av urvalshandel ska koncentreras till tätorternas centrala delar.*

2.2.57 Privatperson 68

Jag vill verkligen att ni flyttar planerad förbifart 157 längre bort från sanatorieskogen. Vill inte att detta fantastiska område ska störas av en högt trafikerad väg. Tänk igen snälla!

Kommentar: *Planen kompletteras med ett förtydligande. Förslagen förbifart avses att anläggas på ett sådant sätt att negativ påverkan på Lassalyckans friluftsvärden minimeras. I översiktsplanen visas en möjlig ny vägförbindelse mellan Hössnamotet vid väg 40 och Marbäck för en östlig förbifart av väg 157. Sträckningen visas oförändrad jämfört med gällande översiktsplan med den skillnaden att i tidigare plan har sträckningen endast illustrerats med en tunn linje och i förslaget till ny plan visas en bredare korridor för att tydligare visa vilket markområde som reserveras för en eventuell framtida förbifart. Det huvudsakliga syftet med att visa en korridor för förbifarten är att hindra att marken tas i anspråk för något annat ändamål som i framtiden avsevärt skulle försvåra för vägbyggnationen. Om det i framtiden blir aktuellt att bygga vägen kommer olika sträckningar utredas mer ingående varav den sträckning som visas i översiktsplanen kommer vara ett alternativ.*

2.2.58 Privatperson 69

Jag har nu tagit del av översiktsplanen och speciellt avsnittet om vindkraft. Ett ganska så omfattande dokument men presenterat på ett mycket bra och trevligt sätt tycker jag. Här är några synpunkter och förslag kring avsnittet om vindkraftsplanen: - "När vindkraftverket är

uttjänt och om det inte ersätts med ett nytt, rivs det relativt enkelt. Efter nedmontering, borttransport och materialåtervinning återstår endast fundamentet samt tillhörande infrastruktur som exempelvis vägar.” Här föreslår jag att kommunen går längre i miljöarbetet och kräver att allt material ska tas bort, och om möjligt, återvinnas. Att bedriva skogsbruk på mark som består av övertäckta betongfundament fungerar i några få år men sedan kommer tillväxten att avstanna för träden kräver kontakt med djupare jordlager. Notera även att vindkraftsvingar inte går att återvinna utan blir avfall som bara kan grävas ner. Vilket gör att den egentliga miljönyttan borde utredas vidare.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Detta är något som regleras i tillstånden. Delar ovan mark tas bort i samband med att verk monteras ned. Däremot blir betongfundamentet i regel kvar i marken då detta inte bedöms påverka miljön.*

”En dominerande del av ljudet från ett vindkraftverk uppstår då bladen passerar genom luften. Detta ljud upplevs vanligen som ett väsande eller svischande ljud. *Ljudet har stora likheter med det ljud som alstras av vinden i vegetation av olika slag.*” (min kursivering) Hur man kan påstå något som den kursiverade meningen är för mig obegripligt. Jag föreslår att meningen stryks ur Vindkraftsplanen.

Kommentar: *Planen justeras i detta avseende. Meningen tas bort.*

När det gäller buller från vindkraft och speciellt lågfrekvent buller och infraljudsbuller refererar man i Vindkraftsplanen till ett forskningsprojekt av Energimyndigheten och Naturvårdsverket från 2011. Mycket har hänt med vindkraftverken på tio år och eftersom de allt större verken producerar mer infraljud måste hänsyn tas till detta. Av praxis använder vindkraftsbolag sig av ljudmätning i dB(A) vilket flera ljudexperter anser är fel mätmetod (t ex teknologie dr Thomas Lagö, <https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=91&artikel=6802780>).

Mätningar i dB(A) filtrerar bort det skadliga lågfrekventa ljudet och infraljudet. Mätningar borde istället göras i dB(Z) som tar med hela ljudbilden. Lagstiftning som anger dB(A) som standard är föråldrad och borde skrivas om. Här tycker jag att kommunen ska värna alla sina invånares hälsa och kräva mätningar som mer stämmer med verkligheten gällande ljudstörningar och vibrationer.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Riktvärden för ljud från vindkraftverk samt övrig industriell verksamhet är satt i dB(A). När dB(A) används så har man gjort en så kallad A-vägning av ljudtrycksnivån. A-vägningen definieras i den internationella standarden IEC 61672:2003. A-vägningen görs för att efterlikna hur örat uppfattar olika frekvenser. Örat är sämre på att uppfatta låga frekvenser, vilket tas med i A-vägningen. När dB(Z) används så har man gjort en Z-vägning. Vid en sådan görs ingen anpassning till örats förmåga att uppfatta låga frekvenser. En uppdatering av syntesrapporten "Vindkraftens påverkan på människors intressen", som tittar på all tillgänglig forskning och drar slutsatser utefter de tillgängliga resultaten, pågår och beräknas vara klar 2021. Kommunen avser att följa detta arbete.*

I Vindkraftsplanen föreslår jag att man skriver att kommunen alltid ska ta hänsyn till vad den mesta aktuella forskningen säger om påverkan på människor. Detta gäller egentligen inte bara ljud utan alla aspekter som kan medföra olägenheter för invånarna i kommunen.

Kommentar: *Planen justeras med ett förtydligande om att hänsyn tas till den mest aktuella forskningen.*

2.2.59 Privatperson 70

Hej.

Har lite synpunkter på nya översiktsplanen. Som fastighetsägare till [REDACTED] är jag berörd av utvidgningen av Rönnåsens industriområde. Generellt är jag positiv till detta. Men jag tycker man ritat in för stort område österut.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Översiktsplanen syftar till att möjliggöra för framtida exploatering och är inte juridiskt bindande. Översiktsplanen förhåller sig inte till fastighetsgränser. Avgränsningar av föreslagna områden i översiktsplanen ska inte ses som exakta, utan som ungefärliga.*

Hillaredsån/Pineboån rinner ju genom området [Hester- Rönnåsen etapp 2]. Och när ån kommer in på vår fastighet rinner den i sin ursprungliga fåra som går i meandrar och ibland delar sig i flera fåror. Av miljöskäl menar jag att man inte ska lägga ett nytt industriområde öster om ån på vår fastighet. Dessutom tror jag att strandskyddet innebär att man inte ska gå närmare ån än 100 m.

Vi har en ganska unik biotop runt ån när den rinner genom Slätthult. Det har bl a resulterat i studiebesök av Södra skogsägarna när man genomförde en kurs i Skogens vatten. Det utpekade industriområdet [Hester- Rönnåsen etapp 2] på [REDACTED] ligger också utlagt på en nyckelbiotop utmed Hillaredsån. Inte så lämpligt för industrier skulle jag tro.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Finns det höga naturvärden i området som inte noterats i översiktsplanen, kommer detta att upptäckas i samband med detaljplanering. Befintlig sumpskog och området närmast ån har normalt höga naturvärden som gör att exploatering undviks. I den nordligaste delen har inte höga naturvärden noterats varför denna del kvarstår i kartan. Sumpskogar i området adresseras i vägledningen och hänsyn ska tas till dessa i samband med detaljplanering. Vägledningen för Hester-Rönnåsen etapp 2 kompletteras med att hänsyn ska tas till Hillaredsån i samband med detaljplanering.*

Ur klimatsynvinkel är det också angeläget att spara bra skogsmark för att låta växande skog binda koldioxiden!

Kommentar: *Noteras.*

Vindkraften

Som politiker har jag fått en del synpunkter från skogsbrukare och lantbrukare i Köttkullaområdet. De vill att man på nytt för in Köttkulla-området som lämpligt för vindkraft i lite större skala. Jag kommer att stödja deras synpunkter när vi diskuterar detta i referensgruppen!

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Områdena Boarp och Stigared har nyligen fått avslag från kommunfullmäktige för vindkraftsetableringar. Områdena uppfyller de kriterier som använts i den nya vindkraftsplanen men har plockats bort då det inte bedömdes vara realistiskt med större etableringar i områdena givet dess närhet till Komosse, naturvärden i områdena och det motstånd som planerade etableringar i områdena mött tidigare.*

2.2.60 Privatperson 71 (2 personer)

När en vindkraftsindustri etableras påverkas en bygd för en mycket lång tid framöver. Är man inte helt ung, så är det för återstående av ens liv. Detta ställer mycket stora krav på kommunen, när det gäller dess ansvar för, och skydd av, kommunens invånare.

En intensiv teknikutveckling gör att forskningsresultat snabbt blir inaktuella. Vi anser därför att det i översiktsplanen tydligt måste stå att kommunen alltid ska ta hänsyn till den mest aktuella forskningen, med särskilt fokus på påverkan på människor och djur. I nuläget är det vindkraftsbolagen som själva väljer vilka aktörer som ska utföra lagstadgade inventeringar av djur och natur och mätningar av t ex buller.

Vi anser att det i planen ska stå att kommunen har rätt att välja vilka aktörer kraftbolaget ska anlita och över vilken tidsrymd mätningarna ska utföras.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Kommunen kan inte välja aktörer åt bolagen. Länsstyrelsen och miljöenheten granskar ansökan och kan i detta skede förkasta undersökningar och begära kompletteringar om underlaget är otillräckligt. Kommunens vindbruksplan kan inte reglera tillståndsprocesser. Detta regleras i miljöbalken (1998:808).*

Vindkraftverken blir allt högre och rotorbladen allt längre. Därav följer att ett fast skyddsavstånd till fastigheter och vägar inte kan skrivas in i planen.

Vi anser att det i planen tydligt anges att skyddsavstånd ska stå i relation till verkets höjd. Ökad höjd ska ge ökat skyddsavstånd.

Kommentar: *Planen justeras avseende skyddsavstånd mellan vindkraftverk och bostäder. Skyddsavståndet till bostadsbebyggelse utökas till 800 meter. Även det i samrådsförslaget angivna skyddsavståndet 750 meter bedöms vara tillräckligt för att klara riktvärdet för buller från vindkraft på 40 dB(A) vid bostäder. Ljudnivån från ett vindkraftverk beror dels på källjudsnivån (vilket ljud som verket strålar ut vid källan) och på vilket avstånd från verket man mäter. Är det flera vindkraftverk i en park så ökar den totala ljudnivån.*

Det är inte höjden på ett enskilt verk som motiverar ett större avstånd, utan källjudet från själva vindkraftsverket. I takt med teknikutvecklingen har källjudet från moderna verk minskat. Källjudet från ett verk minskar också ju högre ett verk är på grund av att avståndet till marken nedanför ökar. Detta medför att högre verk inte är ett skäl till att ange ett längre minimumavstånd utifrån bulleraspekten. Det angivna skyddsavståndet i vindkraftsplanen är ett riktvärde som har legat till grund för bedömningen av lämpliga områden för vindkraftsparker. Kommunen kommer fortsatt att bedöma de faktiska förhållandena samt den upplevda störningen av en vindkraftsetablering i varje enskilt fall.

Den kursiva texten [av redaktionella skäl är texten nedan inte kursiv i denna samrådsredogörelse] som följer nedan är citat från vindkraftsplanen. Citaten följs av våra kommentarer och förslag på förändringar. Förändringar som tar sin utgångspunkt i att varje kommuninvånare, oavsett bostadsadress, ska besitta lika värde.

“Det är riktvärdet för buller som styr hur nära bostäder vindkraftverk placeras.” Vi menar att skuggningar från rotorbladen är en lika viktig faktor. Vi anser att det i planen tydligt ska framgå att inga fastigheter ska drabbas av skuggor från vindkraftverkens rotorblad. Att i

efterhand kämpa för skuggreglering är en, för den enskilde individen men även kommunen, mycket svårt och utdragen process och därför inte ett rimligt alternativ.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Möjligheter finns, vilket framgår av vindkraftsplanen, att med hjälp av skuggsensorer på vindkraftverken, minska den tid som skuggor uppstår. Verken kan då stängas av under den tid då störning förväntas uppstå. Det framgår av vindkraftsplanen att ett tillståndsbeslut enligt miljöbalken bör villkoras enligt praxis om att verk ska placeras så att den teoretiska skuggtiden för störningskänslig bebyggelse inte överstiger 30 timmar per år och så att den faktiska skuggtiden inte överstiger 8 timmar per år eller 30 minuter/dag. Detta gäller vid befintlig uteplats eller i ett område om 5x5 meter intill befintliga bostadshus.*

“I de fall områden har pekats ut som extra känsliga i kommunen kan det vara aktuellt att tillämpa högre krav som 30 dB (A) vid fasad. Detta gäller framför allt områden som är viktiga för friluftslivet. I Ulricehamns kommun finns sådana områden utpekade i form av stora opåverkade och tysta områden.” Här behövs tydligare formulering, vi anser att det ska stå: I de fall områden har pekats ut som extra känsliga i kommunen ska högre krav som 30 dB (A) vid fasad tillämpas.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Ett ska-krav är inte menat att tillämpas på översiktsplanenivå för stora tysta och opåverkade områden. I samband med eventuell detaljplaneläggning för friluftssändamål kan det dock bli aktuellt. Kommunen bedömer att störningar från föreslagna vindbruksområden inte kommer att nå de tysta områdena med ett ljud som överstiger 30 dB(A).*

”I ett forskningsprojekt som genomfördes av Energimyndigheten och Naturvårdsverket 2011 konstaterades att det inte finns belägg för att infraljud från vindkraftverk bidrar till bullerstörning eller medför andra hälsoeffekter.” Studier av ljudmätning från 2011, på teknik som redan 2020 är över tio år, kan inte utgöra del av underlag för översiktsplan Ulricehamn 2040. Vi anser därför att det i översiktsplanen tydligt måste framkomma att kommunen alltid ska ta hänsyn till den mest aktuella forskningen, med särskilt fokus på påverkan på människor och djur.

Kommentar: *Planen kompletteras genom att ett tillägg görs i vindkraftsplanen att kommunen utgått från aktuell forskning vid framtagandet.*

“En förenklad metod för att beräkna skyddsavstånd kopplat till isavkastning finns framtagen.” Denna beräkningsmodell finns, vad vi kan se, inte med i planen, vilket är nödvändigt för att förstå analysen.

Kommentar: *Planen kompletteras genom att formeln för beräkningsmodellen läggs till i vindkraftsplanen.*

“Vindkraftsetableringar anses vara olämpliga närmare större vägar än 300 meter. För Götalandsbanan, riksväg 40 och riksväg 46, samt väg 157 tillämpas ett skyddsavstånd på 600 meter kopplat till risker förenat med isavkastning.”

Skyddsavstånd för isavkast varierer mellan olika platser!?

Stora vägar ger längre skyddsavstånd än mindre. Detta medför att kommuninvånare, av kommunen, tilldelas olika högt värde. Ett helt orimligt ställningstagande. Vi anser att det i

planen tydligt ska framgå att samma skyddsavstånd ska gälla för alla, icke privata, vägar i kommunen.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. En verksamhetsutövare/tillståndssökare ska ta hänsyn till riskerna för isavkastning inom ett avstånd på 600 meter från riksväg 40, väg 46 och väg 157. Detta kan göras genom att verk utrustas med exempelvis ett automatiskt system som stänger av vindkraftverken vid isbildning, obalans, vibrationer eller annan driftstörning, utrusta verk med avisninssystem, och automatisk avstängning av verk vid vissa väderlekar. Riskhänsyn för isavkastning har enbart fastställts för de större vägarna i kommunen då dessa vägar är mer trafikerade än de mindre vägarna. Risk för isavkastning är som högst vid kusten. I Ulricehamn är därför risken för isavkastning generellt sett mycket låg och kommunen har av den anledningen gjort bedömningen att riskhänsyn inte varit motiverat till små och lågt trafikerade vägar.*

”Det är viktigt att säkerhetszonen runt ett vindkraftverk inte formuleras så att allmänheten tvekar att nyttja området. Den är endast tänkt att vara till för att man ska observera eventuell fara vid särskild väderlek.”

Självklart uppstår stora inskränkningar i allemansrätten. Om det vore ofarligt att vistas i närheten av ett vindkraftverk varför har vindkraftparker så strikta restriktioner för egen personal? Om det vore ofarligt att vistas i närheten av ett vindkraftverk varför väljer man då att placera vindkraften i glesbebyggda områden där få kommuninvånare bor och förväntas vistas?

Vi anser att formuleringen är vilseledande och därför ska tas bort från planen.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Säkerheten runt vindkraftverk är mycket god. Moderna verk inspekteras regelbundet och är kopplade till driftövervakning som stänger ned vindkraftverket om vibrationer eller annat onormalt uppkommer.*

”Vindkraftsetableringar och Komosse. Landskapsbilden bedöms påverkas starkt av vindkraftsetableringar eftersom vindkraftverk synliga i horisonten kan uppfattas som störande objekt och förta upplevelsen av en orörd vildmark.”

En fri horisontlinje är ett viktigt kriterium i utnämningen av Komosse som riksintresse för friluftsliv. Planens formulering ger inte Riksintresse friluftsliv något skydd. Redan nu syns 8 vindkraftverk i horisonten på promenaden till fågeltornet och Björnön. Det är verken på Gunillaberg och verken vid Beth. Ljusblixtarna från vindkraftverken vid Beth är igång dygnets alla timmar. Ännu är horisontlinjen från Björnön orörd, känslan av vildmark kvarstår där ute men planens formulering ger inte Komosses horisontlinje något skydd. När två riksintressen krockar, i detta fall Riksintresse vind och Riksintresse friluftsliv, måste ett av dessa flytta. Kommunen råder inte över riksintressen men väl sin vindbruksplan.

Kommentar: *Noteras. Kommunens ställningstagande gäller fortsatt.*

”Anslutning till elnät.

Utbyggnad av vindkraft ställer stora krav på elnätet. Näten idag är huvudsakligen byggda som distributionsnät och är inte dimensionerade för att ta emot elproduktionen från vindkraften. Detta gör att det både behöver byggas nytt och byggas om. I kommunen ansvarar elnätföretagen Östra Kinds Elkraft, Vattenfall, Ulricehamns Energi, Falbygdens Energi och Herrljunga Energi för leveransen av elkraft.

Svenska Kraftnät har tagit fram riktlinjer för hur vindkraftsanläggningar ska anslutas till elnätet. Dessa riktlinjer beskriver bland annat de villkor som gäller för att få ansluta till stamnätet.

Placeringen av en ny ledning är lika viktig för hur utbyggd vindkraft påverkar landskapet som placeringen av själva vindkraftverken.”

I planen saknas underlag för sträckning av den nödvändiga nätutbyggnad som kommer att ske från varje vindkraftspark. Stora ledningsgator påverkar landskapet och möjligheten att nyttja marken begränsas kraftigt. I vindkraftsbolagens ansökningar och projekteringar ingår i nuläget inte anslutning till kraftnät, vilket gör att inte hela projektets påverkan av landskapet synliggörs. Värt att notera är även att de markägare som drabbas av ledningsdragningar inte har något inflyttande på om en vindkraftsindustri ska etableras eller ej och att de vid intrång för ledningsgator erhåller en, till skillnad från markägare med vindkraftverk på sin mark, mycket blygsam ersättning.

Vi anser att det i planen tydligt ska framgå att de nya ledningsdragningar som krävs finns redovisade innan ansökan kan behandlas av kommunen. Och att kommunen, för att minimera miljöpåverkan, ska kräva att nya ledningar ska utföras med markförlagd kabel.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Ansökningsprocessen styrs av miljöbalken (1998:808) och länsstyrelsen har att bedöma om ansökan är tillräcklig. Alla större ingrepp i samband med ett eventuellt tillstånd ska redovisas i ansökan.*

”Förändringen av landskapsbilden är temporär och består så länge verken är i drift. När anläggningen avvecklas och verken monteras ner återgår landskapsbilden, om inget annat tillkommit, till den tidigare. Dock kommer en del infrastruktur att kvarstå som exempelvis nya vägar.”

Vi anser att ovanstående stycke ska tas bort från vindkraftsplanen. Formuleringen bagatelliserar den extremt stora påverkan en vindkraftsetablering har på en bygd. Tidsrymden är minst 25 år och ordet temporär osmakligt i sammanhanget.

Kommentar: *Planen justeras med att ordet "temporär" tas bort ur mening.*

Förutom ett stort vägnät kommer, om dagens regelverk kvarstår, även betongfundamenten, övertäckta med ett tunt jordlager, att finnas kvar. Men 25 år är en lång tid, framtiden oviss och nuvarande erfarenhet av avveckling av vindkraftsindustri mycket begränsad. I EU´s avfallsdirektiv, som står över svensk lagstiftning, ska enligt uppgift även betongfundamentet tas bort efter avslutad verksamhet. Om fundamenten räknas som miljöfarligt avfall, men det i avtalet står att betongfundament kan lämnas kvar, blir det ett kostsamt markägaransvar att få fundamentet avlägsnat. I förlängningen av en eventuell personlig konkurs kan det falla på kommunen att bekosta saneringen från vindkraftverksamheten.

Vi anser därför att det i kommunens vindkraftsplan tydligt ska stå angivet att kommunen kräver en total sanering, på bolaget bekostnad, vid avveckling.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Detta regleras i tillstånd. Delar ovan mark tas bort i samband med att verk monteras ned. Däremot blir betongfundamentet i regel kvar i marken. Detta bedöms dock inte påverka miljön negativt.*

2.2.61 Privatperson 72

Det är glädjande att se hur kommunen har tagit hänsyn till vädjan från många kommuninvånare att skona Komosse från närliggande vindindustrier. Jag förordar absolut Planförslaget och inte Nollalternativet eller Alternativ riksintresse vindkraft.

Det vidsträckta området med vildmarkskänsla och rikt fågelliv är så värdefullt att bevara. Det är ett mycket välbesökt turistmål av både svenska och utländska turister samt naturligtvis närboende som utnyttjar Komosse för rekreation, övernattnig, skidåkning, fågelskådning med mera. Vissa helger är det till och med svårt att hitta parkeringsplats trots att ytan för parkering är relativt stor. Spänger, vindskydd och fågeltorn är välskötta och fina vilket gör att det känns som man värdesätter denna pärla i kommunen.

Kommentar: *Noteras.*

Tysta och opåverkade områden

Det är också mycket glädjande att se att kommunen lägger stor vikt vid tysta och opåverkade områden så att dessa får ett särskilt skydd. Denna bristvara på tystnad som är unikt för stora delar av Europa finns här och bör värnas på alla sätt. Vi som är bortskämda med tystnaden förstår nog inte dess värde fullt ut men uppskattar den som en naturlig del i att bo på landsbygden.

Kommentar: *Noteras.*

På samma sätt som tystnaden ska värnas bör även mörkret värnas. Att titta upp på himlavalvet och se stjärnhimlen är heller inte en självklarhet för många människor. Här finns trots allt ett orosmoment för de områden som är utpekade för vindkraft, där jag menar att man ska vara fullt medveten om att dagens vindkraftverk är så höga att de syns flera mil och lär synas från Komosse.

Verk över 150 meter måste vara försedda med ett högintensivt vitt blixtljus. Dagens och framtidens verk har en höjd på 200-300 meter varför detta blixtljus kommer att störa den stjärnbestrodda svarta natthimlen.

Vindkraftverken utanför Bottnaryd/Beth (till skillnad från verken vid Bondegårde som endast är 150 meter höga) är försedda med detta blixtljus med 1-2 sek mellanrum. Det har fått störningseffekter som många nog blev överraskade av. Närboende vittnar om blixtar in i huset så det känns som åskan går - hela tiden. Ca 2,5 mil österut är människor påtagligt störande på andra sidan Vättern, och så lång bort som 4 mil upp mot Gränna hör folk av sig till Radio Jönköping och undrar vad det är som blixtrar över Jönköping.

När Ulricehamns kommun i framtiden ev. godkänner vindkraftverk i de utpekade områdena enligt Planförslaget ska man vara medveten om den här påverkan av högintensivt vitt blixtljus på bland annat Komosse, eftersom de här erfarenheterna inte hittills finns i kommunen.

Kommentar: *Noteras. Enligt Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2010:155 och TSFS 2013:9) ska vindkraftverk över 150 meter i totalhöjd vara försedda med högintensivt vitt blinkande ljus, inte blixtljus, under skymning, gryning och i mörker. Ljuset från verken ska vara riktade rakt fram och uppåt och inte nedåt. Hinderbelysningen finns där för att flygande trafik ska veta var verken är. Om ljusen är rätt inställda bör dessa inte vara störande på ett par kilometers avstånd från verken. Ju mörkare det är ute desto mindre ljusstyrka är det på belysningen. Ljusstörningar från vindkraft belyses som en faktor att ta hänsyn till avseende människors hälsa.*

Buller

I vindkraftsförslaget hänvisas till en forskningsrapport från 2011 som genomfördes av Energimyndigheten och Naturvårdsverket. Jag tycker det känns fel att utgå från en så gammal rapport när det gäller buller, eftersom verk vid den tiden var 100-120 meter höga och alstrade mindre buller/lågfrekvent ljud/infra ljud. Dagens och framtidens verk är dubbelt eller tredubbelt så höga och har en mycket större ljudpåverkan på framför allt lite längre avstånd.

Det finns andra experter, än de som Naturvårdsverket väljer att anlita inom ljudområdet, som hävdar att det pulserande infra ljudet har en stor påverkan på människors hälsa och djurs välbefinnande. Till exempel Thomas Lagö, som är teknolog och anlitas av bland annat Nasa, hävdar att ljudmätning i dB(A) är fel mätmetod eftersom den filtrerar bort det lågfrekventa ljudet och infra ljudet. Mätning borde istället ske i dB(Z) för att få med hela ljudbilden.

Lyssna gärna på denna korta intervju 1:35 minuter lång
<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=91&artikel=6802780>.

Han har även skrivit en rapport "Vindkraftsbuller - mätning och analys" där han bland annat menar att praxisen på 40 dB vid bostad är en för hög nivå som istället borde ligga på 35 dB om man mäter enligt rätt metod.

I närliggande Grimsås vittnar man om ett pulserande ljud som känns i kroppen och ger resonans inne i husen och orsakar sömnsvårigheter och en orolig känsla för både människor och djur. Denna ljudpåverkan filtreras alltså bort med den mätmetod som är praxis i branschen.

Likaså finns Kerstin Persson Way, professor i miljömedicin på Sahlgrenska akademien, som länge hävdar att det finns problem med ljud från vindkraftverk. Hon har nyligen gjort en studie på sovande personer och undersökt deras REM-sömn och kommit fram till att den blir störd, både vid kort och lång exponering. Inget man kan vänja sig vid alltså. Lyssna gärna på följande korta ljudklipp 1:11 långt
<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=128&artikel=7452554>.

Ett tredje exempel är en artikel i Läkartidningen 2013-08 med rubriken: "Infra ljud från vindkraftverk - en förbisedd hälsorisk" undertecknad Håkan Enbom och Inga Malcus Enbom. Här menar man att det rytmiskt pumpande infra ljudet påverkar innerörats sensoriska funktioner.

Enligt Lisa Johansson på Naturvårdsverket kommer man uppdatera den aktuella rapporten som kommunen hänvisar till, och då ska man bland annat "förtydliga att man måste ta hänsyn till lågfrekvent buller" men infra ljud kommer de inte att behandlas alls eftersom det anses ha så låga värden att det inte enligt deras beräkningar kan påverka människor och djur.

Här känns det som något inte stämmer med den verkligheten som människor upplever och mår riktigt dåligt av, varför jag önskar att kommunen breddar sin information från flera ljudexperter och inte bara förlitar sig på Energimyndighetens och Naturvårdsverkets forskningsrapporter.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Kommunen har för infra ljud och lågfrekvent ljud utgått från Naturvårdsverket syntesrapport "Vindkraftens påverkan på människors intressen" som publicerades 2012. En syntesrapport betyder att man tittar på all tillgänglig forskning och drar*

slutsatser utefter de tillgängliga resultaten. Naturvårdsverket beskriver arbetet med syntesrapporterna så här:

"I syntesarbetena sammanställer och bedömer experter de samlade forskningsresultaten och erfarenheterna av vindkraftens effekter nationellt samt internationellt inom fyra olika områden – människor, fåglar och fladdermöss, marint liv samt landlevande däggdjur. Resultaten ska ge underlag för miljökonsekvensbeskrivningar samt planerings- och tillståndsprocesser i samband med etablering av vindkraftsanläggningar. För att säkra kvaliteten på redovisade rapporter ställer Vindval höga krav vid vetenskaplig granskning av forskningsansökningar och forskningsresultat, samt vid beslut om att godkänna rapportering och publicering av projektens resultat. "En uppdatering av syntesrapporten över människors intressen sker under hösten 2020.

Luft och klimat

I vindbruksplanen står det att vindkraft är en ren och förnybar energikälla och man jämför med om samma el skulle ha producerats av till exempel fossila bränslen. Jag anser att jämförelsen stämmer dåligt med verkligheten eftersom Sveriges energi näst intill redan är fossilfri.

Kommentar: *Noteras. Planen ändras inte i detta avseende. Påståendet i vindkraftsplanen stämmer oavsett om det ses ur ett svenskt eller internationellt perspektiv.*

Det som sällan framkommer vid diskussion om vindkraft som ren och förnybar när den väl står på plats, är den mängd betong, armeringsjärn, glasfiber och giftiga metaller som används vid tillverkningen. Livslängden på vindkraftverk är enligt Energimyndigheten ofta överskattad, vilket gör att man slår ut miljöpåverkan på fler år än de verkligen håller. Den genomsnittliga livslängden för markbaserad vindkraft är ca 15 år. Betongen blir restavfall och vingarna går inte att återanvända. I till exempel USA grävs vingarna ner i marken i gigantiska "massgravar" och lämnas till eftervärlden.

Det jag vill säga är att miljönyttan av vindkraft kanske inte är så stor som man i allmänhet tror.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Den stora miljönyttan med vindkraftverk är att de inte kräver fossilt bränsle för att producera el. Det tar 3-6 månader för ett vindkraftverk att producera den energi som gått åt till att tillverka det. Vilken miljönytta som det i allmänhet anses att vindkraft har kommenteras inte i planen.*

Lagstiftningen avseende deponier skiljer sig mellan USA och Sverige. Användandet av deponier är inte tillåtet i Sverige. Den tekniska livslängden på ett verk är i genomsnitt 20 år.

Avveckling av vindkraftverk

I planen står att "Fundament och kablar lämnas kvar". Enligt Energimyndigheten är man inte helt på det klara med vad som kommer att gälla framöver då endast ett fåtal mindre verk hittills har avvecklats. Svensk lagstiftning kanske kommer att anse att fundament och nedgrävda kablar får ligga kvar, men det som sällan framkommer av vindkraftsbolagen är att EU:s avfallsdirektiv står över svensk lagstiftning.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Kommunen följer den gällande lagstiftningen. Ett EU-direktiv är bindande för unionens medlemsstater med avseende på det resultat som medlemsstaterna ska uppnå. Det står däremot fritt för de nationella myndigheterna att bestämma*

tillvägagångssättet för genomförandet, exempelvis genom ny eller ändrad lagstiftning. Hanteringen av restavfallet från ett nedmonterat verk regleras i tillståndet som förhåller sig till svensk miljölagstiftning. Detta är således inget som föreskrivs i vindkraftsplanen.

Sanering av marken

När en verksamhet har upphört ska marken saneras. Vindkraftsbolagen avsätter en summa på mellan 300.000 kr och 1,25 miljoner för saneringen. Om hela fundamentet ska bilas bort finns det olika beräkningar som pekar på att det kostar mellan 3-6 miljoner/fundament för att återställa marken.

Kommentar: *Noteras.*

Markäggaransvar

Här är en stor osäkerhet som man antar och hoppas att markägare måste ha tagit med i sina beräkningar när de skriver på sina avtal. Skulle EU:s avfallsdirektiv kräva att betongen och armering ska avlägsnas räcker inte de avsatta pengarna långt, och då är det utan tvivel markägaren som blir ansvarig att avlägsna fundament och kablar. Skulle markägaren gå i personlig konkurs kan kommunen bli ansvarig istället.

Det som också är ett orosmoment är att många vindkraftsbolag säljer anläggningen vidare till utländska bolag, och skulle dessa bolag gå i konkurs faller ansvaret tillbaka på markägaren.

Kommentar: *Noteras.*

Återplantering av skog

De flesta vindkraftsbolag beräknar att man bilar bort 30-50 cm av fundamentet som sedan täcks med jord. Här menar vindkraftsbolagen att skog kan återplanteras på detta tunna jordlager. Jag var i kontakt med Skogsstyrelsen om sådan återplantering, och de hävdar att skog kan växa några år på detta jordlager, men sedan stannar den i växten eftersom mikroorganismer i de djupare jordlagren krävs för att skogen ska växa vidare. Dessutom blir sådan skog känslig för torka och vind när den endast har förankring i ett tunt jordlager. Löftet från vindkraftsbolag om att marken kan återställas och skogsbruk kan återupptas igen är alltså mycket tveksamt.

För att inte få framtida problem, som idag är svåra att se de verkliga konsekvenserna av, önskar jag att kommunen kräver av ev. framtida vindbolagen att de ska avsätta pengar för en fullständig sanering av både betong, armeringsjärn och kablar. Annars finns risken att det lämnas kvar i våra skogar med de problem och ansvar som det medför för framtida generationer.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Detta regleras i tillstånd. Delar ovan mark tas bort i samband med att verk monteras ned. Däremot blir betongfundamentet i regel kvar i marken. Detta bedöms dock inte påverka miljön negativt.*

Iskast och allemansrätten

Först vill jag påpeka att om man anser att det finns en risk för iskast på vägar borde skyddsavståndet rimligen vara detsamma oavsett om det gäller en större eller en mindre väg, alltså 600 meter för alla vägar. Allas risk för personskada borde behandlas lika.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. En verksamhetsutövare/tillståndssökare ska ta hänsyn till riskerna för isavkastning inom ett avstånd på 600 meter från riksväg 40, väg 46 och väg 157. Detta kan göras genom att verk utrustas med exempelvis ett automatiskt*

system som stänger av vindkraftverken vid isbildning, obalans, vibrationer eller annan driftstörning, utrusta verk med avisninssystem, och automatisk avstängning av verk vid vissa väderlekar. Riskhänsyn för isavkastning har enbart fastställts för de större vägarna i kommunen då dessa vägar är mer trafikerade än de mindre vägarna. Risk för isavkastning är som högst vid kusten. I Ulricehamn är därför risken för isavkastning generellt sett mycket låg och kommunen har av den anledningen gjort bedömningen att riskhänsyn inte varit motiverat till små och lågt trafikerade vägar.

Vidare går att läsa angående iskast och allemansrätten:

”Det är viktigt att säkerhetszonen runt ett vindkraftverk inte formuleras så att allmänheten tvekar att nyttja området. Den är endast tänkt att vara till för att man ska observera eventuell fara vid särskild väderlek.”

Formuleringen känns otydlig och osäker. Vid kontakt med Vattenfall vid tillfället då de ansökte om vindkraft i Ulricehamns Kommun angav de att texten på skyltarna formuleras så att man går in på egen risk. Som vi förstod har de därmed ryggen fri ifall något händer.

Ett annat problem är att dessa skyltar endast står vid vägar i området vilket gör att man inte passerar dessa skyltar om man går i skogen och plockar bär och svamp.

Ett tredje problem är att beräkningar felaktigt visar att områden långt söder ut i Sverige inte drabbas av iskast i någon stor utsträckning. Men vid till exempel Grimsås Vindkraftsanläggning förekommer isbitar vid många tillfällen under en vinter på ridvägar och stigar, även när det borde vara riskfritt.

Jag menar att allemansrätten inskränks ordentligt i en vindkraftspark, både av risk för iskast men även av den anledningen att ljud, skuggor och oro påverkar önskan att vistas där. Det är helt enkelt ingen naturupplevelse längre. Min mening är att även om kommunen anser att allemansrätten inte upphör i teorin så upphör den i praktiken.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Säkerheten runt vindkraftverk är mycket god. Moderna verk inspekteras regelbundet och är kopplade till driftövervakning som stänger ned vindkraftverket om vibrationer eller annat onormalt uppkommer.*

2.2.62 Privatperson 73

Förslaget till ny översiktsplan ska kompletteras med område för framtida bostadsutveckling inom fastigheterna [REDACTED]. Området erbjuder en attraktiv boendemiljö med närhet till skolor och fritidsanläggningar. Antalet förfrågningar om att kunna bygga bostäder i området är stort vilket vittnar om ulricehamnarnas syn på området som framtida bostadsområde, framför många av de perifera områden som föreslås i förslaget till ny översiktsplan.

Att utveckla området för bostäder skapar goda förutsättningar för ett hållbart samhälle med korta avstånd där befintliga strukturer utnyttjas. Möjligheten att kunna utöva en aktiv och upplevelsebaserad fritid, gärna inom bilfritt avstånd från sin bostad, förväntas vara avgörande för att locka nya invånare i en allt mer digitaliserad framtid.

Området utgörs till lika delar av starkt produktionspräglad granskog och jordbruksmark utan särskilda naturvärden. Inom området finns uppväxta solitärträd som integreras i den bebyggda miljön och redan från början ger bostadsområdet en tilltalande grönska. Den jordbruksmark som tas i anspråk är mager, splittrad på små brukningsenheter och isolerad

från annan jordbruksmark till följd av tätortens utbredning. Möjligheten att bruka marken är betydligt mindre än för annan jordbruksmark som föreslås tas i anspråk i förslaget till ny översiktsplan.

Förslaget till ny översiktsplan ger felaktigt sken av att området skulle vara ianspråktaget för friluftszändamål. Huvuddelen av området är inhägnat (RAS) och otillgängligt. Den strövstig som passerar området kan utvecklas parallellt med att området utvecklas för nya bostäder och med små justeringar kan stigen ges en betydligt mer attraktiv och spännande sträckning vilket gynnar både de som i framtiden bor i området och de som vill nyttja den för rekreation.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Bostadsbebyggelse i området bedöms inte lämpligt eftersom så pass mycket annan mark föreslås för nya bostäder i denna översiktsplan att ett intrång i Lassalyckan är omotiverat. Avgränsningen av Lassalyckan anses viktig för att värna Lassalyckan och dess friluftszintressen långsiktigt. Exploatering i form av bostadsbebyggelse på denna plats bedöms göra mer skada för friluftszlivets intressen än potentiell nytta för centralortens samlade bostadsbestånd.*

Förslaget till översiktsplan pekar ut så kallade gröna kilar som på ett märkligt sätt är utlagda som stora fält över delar av området trots att naturliga spridningskorridorer saknas där. För att ta till vara områdets förutsättningar och gynna den biologiska mångfalden bör kommunen istället låta de gröna kilarna utgå från områden med höga naturvärden som på ett naturligt sätt redan idag utgör gröna kilar utanför området.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Gröna kilar har ingen exakt geografisk avgränsning eftersom det är funktionerna i dem, och inte deras exakta utbredning som är av betydelse. De gröna kilarna som visas i översiktsplanen kan utgöras av kopplingar som kommunen anser behöver värnas och stärkas. Därför är det inte självklart att det enbart är stråk som i dagsläget fungerar som gröna kilar som är med i översiktsplanen. Oavsett om utbyggnad sker i ett område ska de gröna kilarnas funktioner värnas.*

Lämnade synpunkter förtydligas på bifogad karta och förväntas inarbetas i förslaget till ny översiktsplan.

2.2.63 Privatperson 74

Inriktning/målgrupp

Ulricehamns kommun är och förblir i överskådlig framtid en glesbygdskommun/landsbygdskommun. Även om själva tätorten Ulricehamn skulle öka invånarantalet med 50–70 % är det fortsatt en liten tätort och fortsatt en landsbygdskommun. Då gäller det att alla beslut, aktiviteter, investeringar etc. också har detta som bakgrund. Ulricehamns kommun skall alltså inte titta på hur större närliggande städer som Borås, Jönköping, Göteborg gör och sedan försöka kopiera och efterlikna dessa. Utan Ulricehamns kommun skall göra alla sina åtgärder på alla plan så att de är anpassade till den kommun Ulricehamn är. T.ex. är det viktigt att det finns en väl fungerande barnomsorg/ förskoleverksamhet i alla delar av kommunen, alltså även långt ute på landsbygden. Även om det i det korta perspektivet är dyrare per barn att ha en liten verksamhet ute på landet jämfört med att ha en större enhet i staden Ulricehamn är det på lite längre sikt en klok investering väl anpassad för den typ av kommun som Ulricehamn är. Ett positivt exempel är den aktiva utbyggnaden av fiber/bredband som är gjord. Att Ulricehamns kommun så pass snabbt gjorde denna investering i småbyar som Hulu m.fl. byar är bra en anpassning till landsbygden. Dock bör man i detta fall tillskjuta resurser och medel för en snabb och fortsatt utbyggnad även till de mycket små byar och enskilda hushåll som finns runt om i kommunen. Ulricehamns kommun är en till ytan stor kommun med övervägande delen landsbygd som i sig ger möjligheter till en för kommunen positiv utveckling. Då gäller det att de olika beslutsfattarna i kommunen vet, inser och förstår detta. I nuläget riktas kommunens aktiviteter i för stor grad till de personer och företag som har störst nytta av storstadens profil. Och genom detta felriktade arbete tappar då kommunen

även bort de människor och företag vars profil skulle passa utmärkt i en landsbygdskommun, eftersom satsningen mot denna profil saknas näst intill fullständigt. När inriktningen är till fel målgrupp förlorar kommunen i båda ändar.

Kommentar: *Noteras. Kommunen har utgått från Ulricehamns kommuns unika förutsättning vid framtagandet av översiktsplanen. Översiktsplanens övergripande strategier klargör att en förutsättning för en levande landsbygd är att service finns tillgängligt inom rimliga avstånd oavsett var du bor. En förutsättning för detta är att tätorterna fungerar som lokala centra för den omkringliggande landsbygden.*

Kommunikation

Som exempel kan nämnas vägen från Hulu till Ulricehamn jämfört med vägen från Hulu till Borås. Ulricehamnsvägen är klart sämre och framförallt gäller detta på vintertid då väghållningen då är oerhört mycket sämre jämfört med Boråsvägen. Är t.o.m så att flera Tvärredsbor har med detta på sin +/- lista när man överväger jobberbjudanden på resp. ort. Och för varje kommuninvånare som dagligen åker utanför kommunen ökar risken att olika former av inköp också hamnar utanför kommunen. På sikt finns även en risk för en utflyttning då personen ifråga kanske vill bo närmare sitt jobb. Visserligen ansvarar inte kommunen direkt för denna vägunderhållning men det går faktiskt att tänka utanför de "gamla inkörda boxarna" och finna nya kreativa lösningar som är till gagn för kommunen och dess invånare. Och i linje med den inriktning en landsbygdskommun skall ha. Det kan vara troligt att det finns flera vägar inom kommunen som har samma förhållande för de som bor just där. Så lämpligt kan vara att en sådan inventering görs, gärna i samarbete med lokalbefolkningen, samhällsföreningar, byalag etc. Och givetvis att det sedan sker en fortsättning med riktade åtgärder.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Vinterväghållning är inte en fråga som hanteras i översiktsplanen.*

En intensifierad bredbandsutbyggnad även till den rena glesbygden har redan nämnts enligt ovan. Samma sak med master för mobil. Idag finns det några "svarta fläckar" i kommunen som inte har täckning. Det är också en typisk sådan faktor som anbelangar en landsbygdskommun. Och samma där som det är för vägnätet avseende person- och godstrafik, att kommunen tänker utanför boxen så att vi har full mobil täckning till alla bostäder och företag i hela kommunen även om kommunen idag inte direkt ansvarar för själva mastbyggnationen.

Kommentar: *Planen kompletteras i detta avseende. Kommunen identifierar prioriterade bristområden för fiber och mobiltäckning i granskningsversionen.*

Boende på landsbygden

Kommunen äger idag ett antal obebyggda tomter på ett antal olika platser i kommunens landsbygd. Med undantag för Hökerum är efterfrågan/byggnationen på dessa i princip obefintlig. Även om kommunen drastiskt sänker priset på dessa och kraftigt subventioner anslutningsavgifterna så är nog risken stor att efterfrågan är fortsatt låg. En av orsakerna är att dessa inte är på attraktiva lägen. Förmodligen har den aspekten inte ens varit med på listan den dagen som kommunen köpte dessa områden. En sak som kommunen dock skall göra är att ha en regelbunden skötsel av dessa. Det är inte acceptabelt att det idag sker med tidsintervall 40 - 50 år.

Kommunen bör inventera alla tänkbara attraktiva lägen som finns i denna stora landsbygd inom kommunen. Oavsett om det är i Tvärred, Kölingared, Liared, Strängsered, Vegby,

Marbäck, Hökerum eller annan plats i kommunen. Och då aktivt arbeta för att en smart exploatering kan underlättas även om det är få hus på ett område.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. En sådan inventering har gjorts i samband med utpekandet av LIS-områden och områden för ny bostadsbebyggelse i översiktsplanen. Mindre områden med enstaka bebyggelse pekats inte ut i översiktsplanen då detta inte ansetts vara rätt nivå för planen. Möjligheten att bygga på landsbygden framgår i texterna för "landsbygd" och "sammanhållen bebyggelse".*

I boende på landsbygden måste också finnas med att man ser till att de hus som finns idag också bebos. Om/när en by börjar "förfalla" t.ex. kommunen sköter inte sina tomter, någon enskild husägare sköter inte sin tomt utan där kan t.ex. stå ett antal skrotbilar på tomten, en gammal industribyggnad i byn är tom och börjar förfalla, det saknas barnomsorg, dåligt vägunderhåll, saknas bredband m.m, då ökar också risken att ett hus inte går att sälja utan förblir tomt. Och när det har skett är det inte långt till nästa hus går samma öde till mötes. Och ett bibehållet boende i ett hus på landsbygden är lika mycket värt som ett nytt boende i tätorten. Dessutom finns det en stor risk att tomma och billiga fastigheter på landsbygden får kriminella MC-gång som ägare. Och det vore en stor negativ belastning för hela kommunen, inklusive tätorten Ulricehamn om det skulle uppstå en sådan etablering i kommunen. Här krävs alltså ett aktivt och kreativt bostadsarbete från kommunens sida. Gärna i samarbete med lokalbefolkningen, samhällsföreningar, byalag etc.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Kommunen ser positivt på att människor flyttar in i befintliga bostäder. Kommunen kan inte se till att hus bebos eller bestämma vem som får bo var.*

Industri

Det finns idag på några olika platser i Ulricehamns kommun en gammal industribyggnad som helt eller delvis står öde/tom. Här bör kommunen aktivt arbeta för att få till någon form av industrietablering. Givetvis då i samarbete med fastighetsägare, lokalbefolkning, byalag, samhällsförening etc. Dels är en tom sådan lokal en del i en liten bys avveckling, dels finns en risk att dessa lokaler blir tillhåll för "element" som inte är bra för kommunen. Och det finns faktiskt flera företag som har en sådan profil eller av andra orsaker t.ex. kostnadsskäl, inte kan eller vill etablera sig på Rönnåsen, Viared i Borås etc. Även om det oftast är små företag med få anställda så är några få arbetstillfällen i en liten by lika mycket värt för den byn som flera tiotal arbetstillfällen i tätorten. Vi har i Tvärred ett mycket bra exempel i A profil AB som kom som ett litet företag från Borås till en tom industrilokal i Tvärred och idag har mer än tio anställda. Även om det i detta fall skedde med en mycket liten insats från kommunens sida så syns det alltså att det kan gå. Och om då även kommunen är med på tåget och tar en aktivare och större roll, med tydliga positiva förtecken, bör det i flera fall kunna gå ännu bättre. Samma sak gäller givetvis de industrier som idag redan finns på landsbygden. Där måste det finnas en mycket positiv och aktiv inställning från kommunen så att dessa företag är kvar och förhoppningsvis även utvecklas. Vi i Hulu har som bekant fått erfara att kontrollen från kommunens sida av dessa tomma industribyggnader är helt obefintlig. Det tog många år innan kommunen agerade mot det illegala boende som fanns i gamla Brasons fastigheten. Så det är helt tydligt att kommunen idag inte har en fungerande kontrollverksamhet om t.ex. en kriminellt MC-gång skulle etablera sig i en sådan fastighet.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Kommunens näringslivsbolag Nuab arbetar aktivt för att stödja verksamheter och entreprenörer med att exempelvis hitta lämpliga lokaler. Vid misstanke om kriminella verksamheter ska detta polisanmälas.*

Barnomsorg

Ett av de allra viktigaste kommunala ansvarsområden i en liten by är barnomsorgen/förskoleverksamheten. Det är mycket viktigt att det finns en fungerande sådan i alla delar av kommunen, alltså även de mindre samhällena runt om i kommunen. När en barnfamilj är på husvisning på landsbygden så är (utöver själva fastighetsfrågorna) den mest ställda frågan hur det är med barnomsorgen i byn. I en landsbygdskommun som Ulricehamn måste det alltså finnas i alla delar av kommunen. Det får aldrig tas bort av ekonomiska skäl för då har man inte fattat att vi är en landsbygdskommun, utan då agerar man som att vi är en kommun med en tätort som Borås, Jönköping, Göteborg etc. Om man dessutom lägger till aspekter som tid, miljö, kostnader när en förälder får åka flera mil extra varje dag för att kommunen har "missat" detta med sambandet barnomsorg/landsbygdskommun, då blir det helt uppenbart att det skall finnas en fungerande barnomsorg/förskoleverksamhet i alla delar av en landsbygdskommun.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Det framgår av översiktsplanen för markanvändningen "tätort" att kommunen är positivt inställd till förtätning och utveckling av tätorterna runt om i kommunen, så gäller även för kommunala verksamheter där behovet finns. Specifika lokaliseringar av förskolor och fritidshem pekas däremot inte ut i översiktsplanen.*

2.2.64 Privatperson 75 (13 personer via ombud)

Yttrande/ synpunkter: Ulricehamns kommuns planer på LIS område i Marbäcksviken

Natur och kulturbearandet:

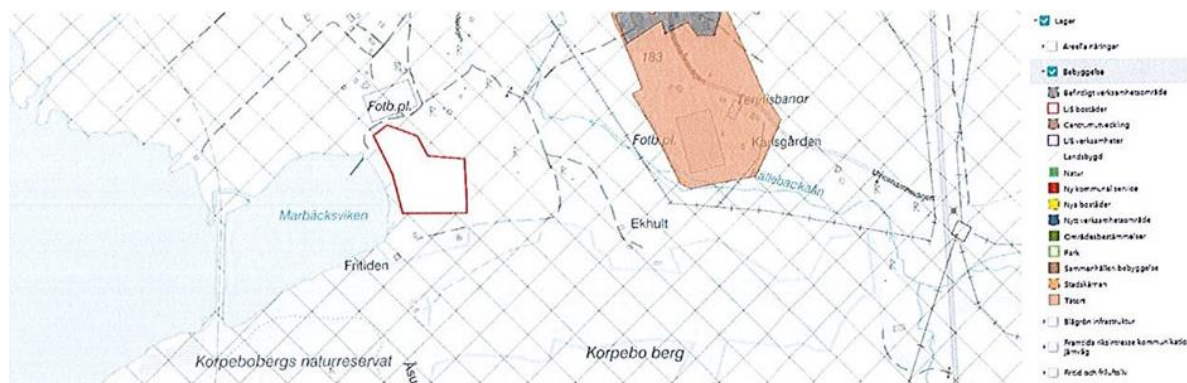
1. Marbäck i Ulricehamns kommun är präglad av stora naturtillgångar och artrika miljöer.
 2. Områdena kring Marbäck har utvecklats till att bli ett viktigt och skyddsvärt biotopskyddsområde för rödlistade djur- och växtarter. Likaså där ängar, skogs- och jordbrukslandskap (LIS område) i närheten av vattendrag och sjö utgör en unik sammansättning för djur- och växtarter.
 3. I lagrådsremissen utgör natur- och kulturvärden i kombination med historiskt arv stort skyddsvärde. Detta har också under många år präglat Marbäck position idag då vattendrag, skog och jordbruksareal bidragit till ett mycket viktigt naturområde.
- A. En bebyggelse i sjönära områden som är tänkt enligt översiktsplanen skapar endast privata värden på bekostnad av gemensamma värden
- B. En bebyggelse i den omfattning som aviseras skulle starkt påverka naturvärden i form av mångfald, rödlistade arter och kulturarealer.
- C. De tilltänkta områdena i Marbäck måste skyddas från exploatering. Exploateringen skulle påverka arealerna negativt. Det är viktigt att bibehålla naturvärden och skapa framtida habitat, biotoper och skyddsområden för att säkra mångfalden. De skyddsvärda områdena är:
- Jordbruksmark
 - Naturskyddsområdet Korpebo
 - Ängar
 - Naturbetesmarker
 - Naturliga vattendrag
 - Naturligt underjordiskt vattendrag (direkt under planerat område)

- Ras- eller bergbranter
- Naturliga vattenfall med omgivande mark
- Naturliga forsar med omgivande mark
- Naturliga sjöutlopp med omgivande mark
- Strand- eller vattenmiljöer som hyser bestånd av hotade eller missgynnade arter eller som har en väsentlig betydelse för hotade eller missgynnade arters fortlevnad
- Äldre skogar
- Ravinskoogar
- Mindre vattendrag och småvatten med omgivande mark
- Äldre betespräglade skogar
- Hassellundar och hasselrika skogar
- Källor med omgivande våtmarker
- Mark med mycket gamla träd
- Strand- eller vattenmiljöer som hyser bestånd av hotade eller missgynnade arter eller som har en väsentlig betydelse för hotade eller missgynnade arters fortlevnad

Det finns ett flertal viktiga aspekter på hotade arters fortlevnad och det ansvar vi har för bevarandet. Att addera på ytterligare bebyggelse gynnar inte dessa arter och miljöer. Risken och konsekvensen är mycket stor att dessa arter och miljöer försvinner från området permanent.

I området finns det kategorierna "Nära hotad", "Sårbar", "Stark hotad", och "Akut hotad". Områden med jordbruksmark måste bibehållas, då det är en förutsättning för biotoper, markägare och invånare att ha tillgång till öppna marker och en långsiktig säkerställande att bebyggelse inte kan ingå i översiktsplanen. Strandskyddet måste vara starkt i bevarandeområdena kring Marbäck för att skydda miljö, natur och kulturintressen i framtida generationer. Ingen dispens kan bli aktuell i områdena kring Marbäck. Samhällsutveckling och samhällsnytta:

1. Marbäck har ett flertal historiska-, kultur- och forntida miljöer.
 2. Marbäck har utgjort ett viktigt rekreativsområde för turister, besökare och kommuninvånare.
 3. Marbäck har en stark samhällsförening och andra föreningar såsom hembygdsförening, fotboll, båt, fiske och vandringsleder etc.
 4. Jordbrukets roll har påverkat Marbäck utveckling. Både inom näringslivet och få tillgång till ett öppet landskap.
- A. Viktigt är bevarandet av lantbrukets fortlevnad då lantbruket präglar Marbäck's samhälle positivt. Vi ser gärna en utveckling av jord- och lantbruk för att öka värdet i Marbäck's kulturområde.
- B. Samhällsföreningen som idag har en viktig roll att tolka boendebehovet, föreningsliv och samhällets totala miljö. Samhällsföreningen anser inte att det finns någon samhällsnytta att utöka boendemiljö enligt översiktsplanen.
- C. Invånarna i Marbäck ser Marbäck som en kulturboendeform. Det innebär att inom befintlig detaljplan bygger till och bygger om egna hem och stugor som anpassas till den historiska miljön.

Kommentar: Planen justeras genom att Marbäcksviken plockas bort som LIS-område.

2.2.65 Privatperson 76

Hej

Oerhört trögt system att köra översiktsplanen via GIS över nätet.

Så jag skickar in synpunkter på översiktsplanen nedan:

Generella mål:

Jag tycker det ska finnas mer exakta mål på de delar som ska med i översiktsplanen: typ

Över 20 år ska det finnas möjlighet till 600 nya invånare per år, hälften ska vara villor och hälften ska vara bostadslägenheter. (det är den takten som målet ligger på idag med 27000 2025)

Det finns beskrivet att 100 000kvm industrimark ska finnas tillgänglig 2022. Men vad är den totala ytan som frigörs till 2040. Det målet bör bli tydligt. Är det samma takt som 2020-2020.

Så mitt förslag är att göra målen tydligare, så vi ser vad översiktsplanen planerar för.

Antal villatomter?

Antal Kvm yta för flerbildshus?

Antal kvm industrimark?

Kommentar: Planen ändras inte i detta avseende. Osäkerheten i en bedömning som krävs för framtagandet av sådana siffror är för stor för att det ska vara användbart.

Ulricehamns stad:

Ulricehamns är känt för staden runt sjön. Nu tycker jag vi ska fortsätta bli staden runt sjön och använda vår sjö söderut och bygga attraktiva tomter för kvalitativa boenden där sjön är attraktiviteten.

Nu planeras enorma områden ner mot gamla och nya motorvägen, är det området som är attraktivt att bo på?

Det borde ju planeras in mer tomter och bostäder med sjöutsikt. Vissa bostäder planeras för det men mycket liten del. Vi vill ju göra staden attraktiv inte enklaste möjlig placering ur ett praktiskt perspektiv.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Den primära utgångspunkten i översiktsplanen är att möjliggöra för att trygga bostadsförsörjningen. I planen föreslås flera områden i sjönära läge som möjliggör för bostäder med sjöutsikt. De områden som föreslås bedöms i nuläget vara tillräckliga inom översiktsplanens tidshorisont fram till 2040.*

Förbifart Tvärred [kommunen tolkar det som att yttrandet avser förbifarten på väg 157] är bra att rita in men jag tycker att vi ska göra en större sväng runt vårt stora och utvecklas Lassalyckan. En stor väg igenom området skapar stora begränsningar och hämnar naturupplevelsen.

Att dra stråket med en större sväng runt området hade möjliggjort fortsatta naturvärden i fritidsområdet samt en logistik som fortfarande avlastar stadskärnan.

Kommentar: *Planen kompletteras med ett förtydligande. Föreslagen förbifart avses att anläggas på ett sådant sätt att negativ påverkan på Lassalyckans friluftsvärden minimeras. I översiktsplanen visas en möjlig ny vägförbindelse mellan Hössnamotet vid riksväg 40 och Marbäck för en östlig förbifart av väg 157. Sträckningen visas oförändrad jämfört med gällande översiktsplan med den skillnaden att i tidigare plan har sträckningen endast illustrerats med en tunn linje och i förslaget till ny plan visas en bredare korridor för att tydligare visa vilket markområde som reserveras för en eventuell framtida förbifart. Det huvudsakliga syftet med att visa en korridor för förbifarten är att hindra att marken tas i anspråk för något annat ändamål som i framtiden avsevärt skulle försvåra för vägbyggnationen. Om det i framtiden blir aktuellt att bygga vägen kommer olika sträckningar utredas mer ingående varav den sträckning som visas i översiktsplanen kommer vara ett alternativ.*

Hökerum:

Fritidsanläggning

Vad gäller de önskemål om en samlad idrottsanläggning med bland annat fotboll. Så ser jag inget område där detta planeras in.

Vi borde väl planera in ett område där lokal idrott kan utvecklas de närmaste 20 åren

Förslagsvis uppe vid skolan så delar av verksamheten kan samköras med skolundervisning.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Föreslagen markanvändning omöjliggör inte anläggandet av en fotbollsplanläggning. Kommunen har anpassat området så att det finns utrymme att anlägga en fotbollsplanläggning intill Hökerum skola och inom kategorin "tätort".*

Bostadsområden:

För att få sålt villatomter i Hökerum så måste man sälja natursköna tomter. Att då placera in bostadsområden i ett platt område där granskog är det enda som finns runt om är förödande ur ett attraktivitets perspektiv.

Att istället utveckla området ner mot Mogden ovanför banvallen är något som skulle göra tomterna attraktiva och på sikt möjliggöra Hökerums utveckling.

Så minska området sydväst ut och öka det området nordost mot Mogden.

En vettig målbild på antal tomter för att följa kommunens generella målbild är att ha 70-100 villatomter samt utrymmen för flerfamiljshus bostäder i centrum. Så området bör vara 100 000-140 000 kvm villaområden.

Vet inte vad områdena som är planerade är men känns som de är små. Speciellt om man inte tror att tomter inne i en granskog ska bli attraktiva. För att förstå idén på villaområdet titta på vad Samhällsföreningen i Hökerum föreslår, där framgår var de attraktiva tomterna skapas.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. En sådan utökning av området tar jordbruksmark i anspråk. Ett sådant ianspråktagande går inte att motivera utifrån kriteriet om att inga andra platsalternativ ansetts vara lämpliga. Utökningen av området skulle också hamna i konflikt med strandområdet kring Mogden.*

Trygghetsboende:

Jag tror att det ska adderas ett område för trygghetsboende nordväst om äldreboendet. Ett område ner mot ån.

Detta området hade varit det mest naturliga om äldreboendet i Hökerum skulle utvecklas med ett trygghetsboende.

Trygghetsboende är något nödvändigt för kommunen om vi ska ha en ekonomi för våra äldre inom de 20 närmaste åren.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Kommunen bedömer att ett antal bostäder ryms inom det som i översiktsplanen kategoriseras som "tätort" i Hökerum, och att en sådan liten exploatering inte behöver hanteras i en översiktsplan. Behovet bedöms rymmas utanför jordbruksmark. Detta innebär att ianspråktagande av jordbruksmark inte kan motiveras utifrån 3 kap. 4 § miljöbalken.*

Industriområde:

Jag tror ingen tung industri ska finnas i Hökerum men jag tror att det ska utvecklas och finnas kvar områden som kunde vara verksamhetsområden. Områden med lätt industri eller sällanköpshandel.

Allt så det inom 20 år finns möjlighet att en ICA, Hantverkarlokal, paddeltennis, växthus, frisørsalong eller andra företag kan hitta en tydlig plats att etablera sig.

Att fylla ut lite kring ytor runt existerande industrier samt radera andra industriområden helt är för lite för att göra att lokala företag kan utvecklas de närmast 20 åren.

Låt sågverksområdet gå till enklare industriområde och addera nått område med lite större ytor. Ett förslag hade varit att utveckla industrin sydväst ut (då slipper ni radera det industriområdet också).

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. I översiktsplanen har bedömningen gjorts att området på sikt lämpar sig bäst för att omvandlas till bostadsområde. Översiktsplanen föreslår huvudsaklig markanvändning. Verksamheter som är lämpliga inom bostadsområde omöjliggörs inte så länge den huvudsakliga inriktningen för området är bostäder. Planen kompletteras dock med ett förtydligande för tätorterna om att tätorterna är lokala centra för*

omgivande landsbygd. Därför är kommunen positiv till utveckling av dagligvaruhandel och urvalshandel i tätorterna.

2.2.66 Privatperson 77 (2 personer)

Hej

Angående samrådsförslag – Översiktsplan Ulricehamn 2040.

Bifogar förslag till LIS-område i Fästeredssund. Förslaget innebär i princip en utökning av de LIS-område som redan utpekats i Fästeredssund, så våra argument är dem samma som dem i översiktsplanen.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Området bedöms inte som lämpligt att bebygga med tanke på översvämningsrisken. Bedömningen gäller både för högsta flöde och 200-års flöde. Bebyggelse här anses inte gå i linje med PBL 2 kap. 5 §:*

”Vid planläggning och i ärenden om bygglov eller förhandsbesked enligt denna lag ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till

- 1. människors hälsa och säkerhet,*
- 2. jord-, berg- och vattenförhållandena,*
- 3. möjligheterna att ordna trafik, vattenförsörjning, avlopp, avfallshantering, elektronisk kommunikation samt samhällsservice i övrigt,*
- 4. möjligheterna att förebygga vatten- och luftföroreningar samt bullerstörningar, och*
- 5. risken för olyckor, översvämning och erosion.”*

2.2.67 Privatperson 78

När jag läser igenom förslagen förvånas jag av hur lite beaktande kommunen givit riksintresset för friluftsliv gällande Komosse, särskilt i vindkraftsplanen. Jag har tidigare skickat in underlag för att underlätta ett insatt arbete i frågan och hoppas nu att kommunen tar tydligare ansvar för det riksintressanta område den har att vårda och förvalta för framtiden.

Generellt bör förslagen uppdateras med att föra in passager om riksintresset för friluftsliv

gällande Komosse i alla avsnitt som handlar om Komosse, riksintressen, skyddsvärd natur etcetera. I översiktsplanens del om Fritid och Friluftsliv är texten genomarbetad och bättre uppdaterad än i Vindkraftsplanen - där riksintresset får ytterst sparsamt utrymme, trots att det bör anses vara en viktig del att beakta.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Detta görs redan i översiktsplanen i stort. I vindkraftsplanen framgår inte uttryckligen att Komosse är utpekad som riksintresse för friluftsliv. Planen kompletteras med att nämna att Komosse är ett exempel på ett riksintresse för friluftsliv och riksintresse för naturvård. Men i övrigt framgår att mossen är skyddsvärd och har höga värden.*

Vidare bör avsnittet i Vindkraftsplanen om Komosse (i Tranemo, Ulricehamns och Jönköpings kommun) utvecklas, inte minskas, då viktiga partier om områdets upplevelsevärde och potential för skidåkning med mera, har redigerats bort i den nya versionen. Till detta bör ni nämna att området även är utpekad enligt Ramsarkonventionen.

Kommentar: *Planen kompletteras med en skrivelse som förtydligar vilka mossar i kommunen som omfattas av Ramsarkonventionen.*

Det vore även önskvärt om en plan för samarbete med övriga berörda kommuner i frågan presenteras.

Kommentar: *Planen kompletteras med ett förtydligande om att det finns en överenskommelse om att samråda kring vindkraftsetableringar runt kommungränserna och kring Komosse i synnerhet. En sådan överenskommelse finns i dagsläget med Tranemo kommun och med länsstyrelsen i Jönköpings län.*

Skyddszonen runt Komosse i vindkraftsplanen bör kompletteras med en skyddszon för upplevelsevärdet, vilket på grund av den snabba utvecklingen inom vindkraftsindustrin kan vara svår att kvantifiera. Denna skyddszon bör därför utgå från att det centrala värdet av vildmarksupplevelsen, orörd natur och i princip obruten vy i värdebeskrivningen för riksintresset för friluftsliv gällande Komosse ska bevaras intakt. Tänk på att det bör gälla så väl i dagsljus som i nattmörker.

Använd er tidigare gjorda siktanalys och jämför med värdebeskrivningen och riskanalysen utfärdad av Länsstyrelsen som jag åter bifogar, och se var verk på 100, 150 och 200 meter är lämpliga att placeras för att inte skada detta nya riksintresse.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. En ny siktanalys har tagits fram för vindkraftsområdet Marbäck. Denna visar att området inte har någon uppenbart negativ påverkan på Komosses upplevelsevärden.*

En fråga som bör ställas är på vilket sätt kommunen tillgodoser riksintresset för friluftsliv för Komosse? Enligt Boverket ska detta särskilt redovisas i översiktsplanen, något som jag hittills saknar.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. En sådan redovisning görs redan i vägledningen för "Riksintresse för friluftsliv Komosse".*

I avsnittet "Analys" i Vindkraftsplanen hävdar kommunen under rubriken "Friluftsliv" att de föreslagna områdena för vindkraftsetablering inte kolliderar med några friluftslivsintressen med undantag av landskapets upplevelsevärde. Här vill jag påpeka att just upplevelsen av orörd natur och en i princip obruten horisont är en tung punkt i värdebeskrivningen av

riksintresset för friluftsliv gällande Komosse. Att bortse från detta är att skada det nya riksintresset, istället för att värna och tillgodose det. Riksintresset för friluftsliv bör redovisas i avsnitt om motstående intressen till riksintresset för vindbruk.

Restriktiva områden bör uppdateras med en slutsats utifrån kommunens siktanalys från Komosse kombinerat med värdebeskrivningen för riksintresset för friluftsliv gällande mossen. Förslagen bör även inkludera en beskrivning av de ekosystemtjänster som Komosse bidrar med.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. En ny siktanalys har tagits fram för vindkraftsområdet Marbäck. Denna visar att området inte har någon uppenbart negativ påverkan på Komosses upplevelsevärden.*

Det är inte aktuellt att i översiktsplanen göra en beskrivning av ekosystemtjänsterna som Komosse bidrar med, då sådana områden inte fördjupas i planen. Värdebeskrivningar för riksintresset finns under avsnittet "Värden och hänsyn" i översiktsplanen.

Nedan hittar ni texten från förra gången ni samlade in synpunkter för arbetet med att uppdatera översikts- och vindkraftsplanen. Jag skickar in synpunkterna (något redigerade) igen, då jag anser att de med fördel kan bidra till uppdateringen av främst vindkraftsplanen. Resonemanget utgår från tidigare inskickade dokument.

Komosse är inte ett vanligt motionsspår, utan tillför - utöver en stor artrikedom - en för landsdelen unik upplevelsemiljö i kommunen. Det är en miljö för både fysisk aktivitet och mental rekreation, vilket i ljuset av ökande sjukskrivningstal får anses vara en viktig samhällsfunktion.

Vi anser att kommunen bör ta bort de vindkraftsområden som uppenbart skulle innebära en negativ påverkan på värdet av riksintresset för friluftsliv gällande Komosse. Den siktanalys som kommunen tagit fram i samband med nuvarande vindkraftsplan visar att flera utpekade vindkraftsområden ligger väl inom synhåll från Komosse - skulle de bebyggas med verk med en höjd från 100 meter och uppåt.

Kommun: *Planen ändras inte i detta avseende. Sådana vindkraftsområden har tagits bort i samband med framtagandet av den nya vindkraftsplanen. De områden som kvarstår bedöms inte ha någon uppenbart negativ påverkan på Komosse. En ny siktanalys har tagits fram för vindkraftsområdet Marbäck. Denna visar att området inte har någon uppenbart negativ påverkan på Komosses upplevelsevärden.*

Nuvarande "respektavstånd" anges i kvantitativa mått och i förhållande till de djur- och naturvärden som finns på Komosse. Måttet är måhända relevant för flora och fauna, men kan inte längre anses vara helt gångbart med tanke på det nya riksintresset för friluftsliv som pekats ut och det faktum att en stor del av värdet i sagda riksintresse grundas i den upplevelse som området erbjuder. Rimligtvis borde även avståndet mätas i upplevelse som en komplettering till de avstånd som är tänkta att freda djur och natur, särskilt från de platser som bjuder på den öppna, storslagna vy som kännetecknar landskapet på mossen. Att avgöra vad som är en rimlig påverkan bör vidare inte överlätas på enskilda tjänstemän oberoende av instans, utan här bör kommunen göra en tydlig beskrivning utifrån en objektiv bedömning där utgångspunkten är den förväntade upplevelsen besökare har på mossen. Detta görs lämpligtvis utifrån värdebeskrivningen för riksintresset, och hur platsen i övrigt omnämns, beskrivs och gestaltas. Den genomförda siktanalysen och andra verktyg (se exempelvis avsnittet Ekosystemtjänster i samhällsplaneringen) kan sedan användas för att

mäta effekten av olika exploateringar, för att se om de skulle ha en påverkan på värdet i riksintresset (etc.).

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Det respektavstånd som anges för Komosse är satt för att skydda många olika värden på Komosse, däribland icke kvantitativa som exempelvis upplevelsevärden. Bedömningar avseende påverkan på omgivningen hanteras dessutom i de enskilda tillståndsärendena när placering av verken föreslås.*

2.3 Företag, organisationer och föreningar

2.3.1 Hökerums väg- och samhällsförening

På grund av yttrandets längd har det av redaktionella skäl behövts kortas ner i samrådsredogörelsen. De delar som utgör synpunkter på översiktsplanen och mark- och vattenanvändning redogörs för nedan.

Vi ser att ett ökat antal boende skapar en förutsättning för lokal service. Vi ser möjligheten att ett område/bebyggelse för lokal service är viktigt för utvecklingen och attraktiviteten i Hökerum som samhälle.

Exempel på verksamheter som bör välkomnas och planeras för är frisörer, restauranger, mataffär, bageri men även lokaler för hanterverkare så som målare, elektriker och byggfirmor.

Kommentar: *Planen kompletteras med ett förtydligande för tätorterna. Tätorterna är lokala centra för omgivande landsbygd. Därför är kommunen positiv till utveckling av dagligvaruhandel och urvalshandel i tätorterna. Översiktsplanen föreslår huvudsaklig markanvändning. Verksamheter som är lämpliga inom bostadsområden omöjliggörs inte så länge den huvudsakliga inriktningen för området är bostäder.*

I horisonten på 20 år så är det ett måste att något område för sällanköpshandel utvecklas som tex bygghandel, husvagnshandel, båthandel, servicelägen för motsvarande bensinstationer/vägservice/motell eller liknande.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Detta tillgodoses i samrådsförslaget genom förslaget nytt verksamhetsområde Hökerumsmotet.*

1. Villaområde - Hökerum Näset

Detta är ett område på ca 190 000kvm som kan rymma ca 80-90 tomter, alla i en sluttning ner mot Mogden. Området är idag delvis detaljplanerat och delvis åkermark. Anslutningsvägar till detta område måste planeras och här ser vi två möjligheter. Enligt karta anslutning 1 och anslutning 2. Alternativ 1 är en väg som ger direkt kontakt till infarten i Hökerum. Alternativ 2 är ett alternativ som ger kontakt via banvallens sträckning.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Området är med som förslag för område för "nya bostäder" i samrådsförslaget. I granskningsversionen av översiktsplanen har området avgränsats väsentligt utefter jordbruksmarken. Ianspråktagande av jordbruksmarken går inte att motivera då andra platsalternativ, utanför jordbruksmark, bedömts vara lämpliga i Hökerum.*

2. Verksamhetsområde - "Sågverksområdet"

Dagens industriområde skulle kunna ytmässigt minskas samt begränsas med ljud- och aktivitetsrestriktioner för att passa närboende. En mindre yta innebär inte att områdets utveckling begränsas, det är snarare att ytan bör planeras så fler mindre industrier kan etableras. Detta område är ca 100 000 kvm vilket kan erbjuda 5-15 nya företag enkla och överkomliga industri tomter.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. I översiktsplanen har bedömningen gjorts att området på sikt lämpar sig bäst för att omvandlas till bostadsområde. Översiktsplanen föreslår huvudsaklig markanvändning. Verksamheter som är lämpliga inom bostadsområde omöjliggörs inte så länge den huvudsakliga inriktningen för området är bostäder.*

3. Flerfamiljsområde

Detta är ett område som vi ser måste utvecklas och fler bostäder skulle kunna kombineras med möjligheter till genomgående vandringsstråk. Idag är området oanvänt och snårigt träden faller okontrollerat. Området ligger nära äldreboendet samt andra serviceinrättningar så som skola och kyrka.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Området är med som förslag för "nya bostäder" i samrådsförslaget.*

4. Trygghetsboende/flerfamiljsboende

Här är ett område som ligger i direkt anslutning till äldreboende. Att anlägga flerfamiljshus i nära anslutning till äldreboendet är en framtida anpassning till vårdbehovet i samhället. Här kan även möjlighet för framtida samhällsservice inrymmas, så som lokaler för frisörer, massörer, naprapater eller tandläkare.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Kommunen bedömer att ett antal bostäder ryms inom det som i översiktsplanen kategoriseras som "tätort" i Hökerum, och att en sådan liten exploatering inte behöver hanteras i en översiktsplan. Behovet bedöms rymmas utanför jordbruksmark. Detta innebär att ianspråktagande av jordbruksmark inte kan motiveras utifrån 3 kap. 4 § miljöbalken.*

5. Villaområde

Här finns ett område som kan erbjuda fina villatomter. Området är ca 16 000 kvm och kan rymma ca 15 villor som alla har ett läge med både utsikt över dalgången samt morgon- och kvällssol.

Kommentar: *Planen justeras genom att området föreslås för nya bostäder i granskningsförslaget av översiktsplanen.*

6. Hökerumsmotet

Detta är ett område som skulle kunna expandera och bli synligt både åt öster och väster. Ett gott visuellt läge är något som förbättrar attraktiviteten för företagen kring motet. Området kan även utvecklas väster om Hökerumsvägen. Området är ca 25 000 - 40 000 kvm och detta kan rymma ca 3-8 tomter för service och sällanköpshandel, allt med direkt kontakt till motorvägsområdet. Idag finns redan förberedda avfarter i motorvägsrondellen.

Kommentar: *Planen kompletteras med ett förtydligande avseende restaurangverksamhet vid Hökerumsmotet. Förslaget till ny översiktsplan möjliggör för industri och fordonservice vid motet. I detta ingår*

restaurangverksamhet. Planen ändras inte gällande sällanköp vid Hökerumsmotet. I den utredning som låg till grund för beslutet om att planera för volymhandel på Rönnåsen etapp 2 "Sällanköpshandelsområde- definition och lokalisering" går det att läsa: "Det är viktigt att ha i åtanke att volymhandeln konkurrerar över kommungränser och lockar långväga kunder. Ju längre ifrån konsumenten som handeln etableras desto starkare blir attraktionskraften hos regionala konkurrenter. Det vill säga, om ett volymhandelsområde etableras nära kommungränsen ökar konkurrensen från regionala konkurrenter eftersom det extra avståndet till Borås och Jönköping blir försumbart." Det beskrivs också i denna utredning att sällanköp i form av urvalshandel bör etableras centralt för att möjliggöra ett levande centrum. I denna översiktsplan har kommunen valt att fortsatt hålla sig till denna strategi. I korthet innebär detta att sällanköp i form av volymhandel ska koncentreras till Rönnåsen etapp 2, och att sällanköp i form av urvalshandel ska koncentreras till tätorternas centrala delar.

7. Ställplatser

Detta är ett område som kunde erbjuda tillfälliga besökare att parkera husbilar och husvagnar. Både med närhet till vatten och service. Detta är något som är eftertraktat och som vi ser är ett ökat behov i framtiden. Här kan utvecklas möjligheten till båtramp, badplats samt hyra av båt vilket är något som är unikt och eftertraktat. Området är ca 5000 kvm och kan inrymma ca 30 ställplatser.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Anläggandet av en ställplats i detta läge är inte beroende av att området är ett LIS-område.*

Ekonomiskt överslag för visionen i Hökerum

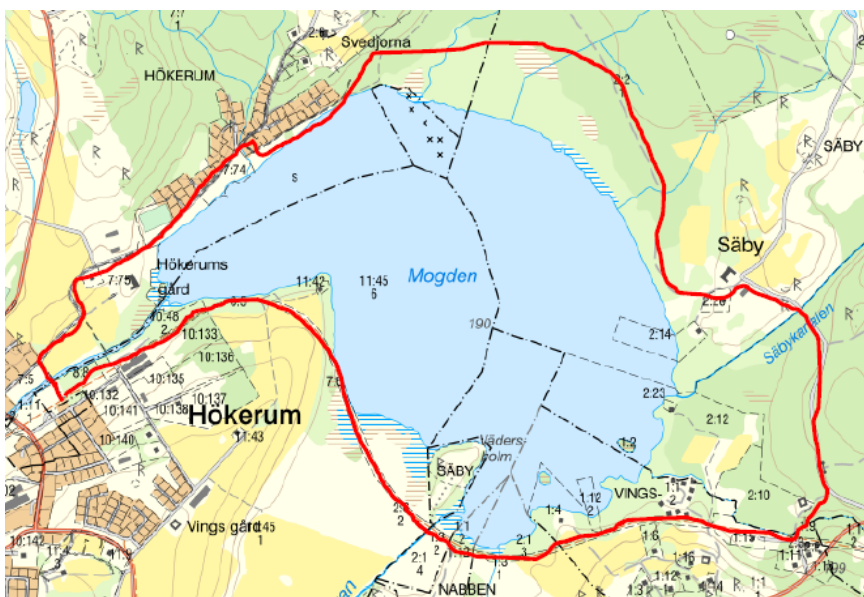
Det finns 2 delar som påverkar ekonomin för visionen, dels den kortsiktiga och dels den långsiktiga. Vi delar på detta nedan för att hantera alla de osäkerheter som antaganden om framtiden för med sig.

Kommentar: *Noteras. En exploateringskalkyl görs i samband med detaljplaneläggning.*

Vandringsled runt Mogden

Tänkt och rekad sträckning runt Mogden. Ca 1,5 km ny stig/gångväg behöver anläggas. Runt Mogden är det ungefär 8 km den ritade vägen.

Kommentar: *Planen kompletteras i detta avseende. En led runt sjön Mogden tillkommer i granskningsförslaget av översiktsplanen.*

2.3.2 Nitta samhällsförening

I Ulricehamns kommuns förslag till utvecklingsstrategi anses det att bostadsbyggande och verksamhetsetableringar i landsbygdstätorterna, är positivt för hela kommunen.

Vad det gäller detta, verkar inte Nitta samhälle vara medräknat i kommunens utvecklingsstrategi.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Kommunen är, i linje med utvecklingsstrategin, positiv till utveckling av bostadsbyggande och verksamheter i Nitta. I denna översiktsplan har fördjupad markanvändning angivits för ett antal av kommunens tätorter. Nitta är inte en utav dessa, utan kommer bli det i nästa version av översiktsplanen. Begränsningarna är gjorda av resursmässiga skäl. Utveckling kan ske utan att det angivits specifikt i översiktsplanens karta.*

När motorvägen från Göteborg fram till Nitta var klar, sågs ett kraftigt ökat intresse för de fastigheter som var till salu. Tyvärr såg inte kommunen till att det även fanns byggbara tomter att köpa.

Förslag är att det planlagda området vid Väpnarevägens förlängning tas med i översiktsplanen, samt att tomterna läggs ut till försäljning

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. I denna översiktsplan har fördjupad markanvändning angivits för ett antal av kommunens tätorter. Nitta är inte en utav dessa, utan kommer bli det i nästa version av översiktsplanen. Begränsningarna är gjorda av resursmässiga skäl. Detaljplan finns redan för området och byggnation enligt denna är fullt möjlig. Utveckling kan ske utan att det angivits specifikt i översiktsplanens karta.*

Tätortens läge, med närhet till rekreation i fin natur, mitt emellan Ulricehamn och Borås, medför att de fastigheter som varit till salu, varit eftertraktade och priserna har ökat. En ökning av invånarantalet, skapar förutsättning för större beläggning av resandet med kollektivtrafiken.

Kommentar: *Noteras.*

2.3.3 Vätterledens fastigheter

Synpunkter på samrådsunderlag Översiktsplan Ulricehamns kommun.

Ulricehamns kommun tar genom sitt förslag till översiktsplan i sikte på år 2040 och fortsatt tillväxt i kommunen. Formen som förslaget presenteras genom är lättöverskådligt och lätt att ta till sig, vilket naturligtvis är bra.

I stora delar kan Vätterledens Fastigheter ställa sig bakom förslaget. Det finns dock en justering som bör göras. Under fliken Markanvändning och bebyggelse delges en karta över kommunen och dess olika utvecklingsområden.

Området kring Ubbarp är indelat i två färgade områden. I området Befintligt verksamhetsområde Ubbarp finns följande att läsa under rubriken Beskrivning:

”Det befintliga verksamhetsområdet Ubbarp ligger längs väg 46, norr om riksväg 40 och öster om Åtran. Det inrymmer i dagsläget verksamheter med inriktning livsmedelsförsäljning, sällanvaruhandel, restaurang och fordonsservice. Området innehåller ytor med jordbruksmark.”

Under rubriken Vägledning är de två första punkterna formulerade enligt följande:

- Området kan kompletteras med verksamheter för fordonsservice, drivmedel och restaurang.
- Verksamheter som konkurrerar med centrumhandeln får inte etableras i området. Nya etableringar av volymhandel hänvisas till Rönnåsen - Etapp 2.”

Vätterledens Fastigheter delar till fullo att verksamhet som konkurrerar med centrumhandeln inte bör etableras i området. En ur ett handelsperspektiv fungerande och livskraftig stadskärna är viktigt för hela kommunen och för kommunens fortsatta utveckling.

Vägledningens första punkt bör dock kompletteras med begreppet ”sällanvaruhandel”. Det finns redan i området idag och en livskraftig stadskärna bör till största del ha en annan typ av handel än sällanvaruhandel. Därmed skulle det inte utgöra ett hot mot stadskärnans fortsatta utveckling.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. I den utredning som låg till grund för beslutet om att planera för volymhandel på Rönnåsen etapp 2 "Sällanköpshandelsområde- definition och lokalisering" går det att läsa: "Såväl urvalshandel som volymhandel kan etableras i externa lägen. Eftersom sällanköpshandeln i centrum till största delen utgörs av urvalshandel bör externhandeln primärt utgöras av volymhandel. Externt etablerad urvalshandel riskerar annars att utarma den som finns i stadskärnan. Om det finns flera externa handelsområden bör även dessa komplettera varandra." I denna översiktsplan har kommunen valt att fortsatt hålla sig till denna strategi. I korthet innebär det att volymhandeln koncentreras till Rönnåsen etapp 2, medan urvalshandeln koncentreras till centrum. I översiktsplanen föreslås centrum växa, och området bedöms tillräckligt för att täcka framtida behov av urvalshandel.*

2.3.4 Styrelsen Grönahögs LRF

Ser med oro på hur den föreslagna planen inskränker vårt ägande och brukande genom att föreslå stora tysta områden utanför Komosses naturreservat. Förslaget inskränker möjligheterna för oss landsbygdsföretagare att utveckla våra gårdar och företag på sikt. Att vi utan ersättning skulle upplåta så stora arealer av våra gårdar och företag känns orimligt. Det är ofta jord- och skogsbrukare som skapar naturvärden som människor trivs med: åkrar, ängar, tillgängliga bär- och svampmarker som vi upplåter i stort sett gratis. Förutsättningen är att vi kan få ett ekonomiskt utbyte av våra gårdar. Kommunen bör stödja och stimulera oss till att använda våra resurser.

Kommentar: *Planen kompletteras med ett förtydligande. Kommunen har i översiktsplanen pekat ut ett antal större områden baserat på en kombination av stora opåverkade områden och tysta områden. Dessa områden är större sammanhängande områden som inte är påverkade av eller som inte ska påverkas av stora exploateringar och som upplevs som tysta. Syftet med områdena är att de ska vara attraktiva för den typ av friluftsliv och turism som efterfrågar ostördhet och tystnad. De kan också vara lämpliga för boende i ostörd miljö. Att spara större oexploaterade områden är också ett sätt att behålla handlingsfriheten att vid senare tillfälle utnyttja området samt att*

behålla lämpliga områden för jord- och skogsbruk och jakt. Större, sammanhängande oexploaterade områden har betydelse för de naturliga ekosystemen. Ett tyst område har en ljudnivå understigande 30 dB(A) från olika typer av samhällsbuller. Verksamheter som jord- och skogsbruk begränsas inte av att de ligger inom stora opåverkade och tysta områden.

- Skogsbruk = trevliga skogar för rekreation, förnybara produkter, binder koldioxid
- Jordbruk = livsmedel, öppna landskap, biologisk mångfald
- Vindbruk = fossilfri och effektiv energi, låg miljöpåverkan
- Solenergi och biogas = småskalig förnybar energi
- Bergtäkt mm= korta transporter för väg-grus, byggmaterial

Naturupplevelser måste gå att kombinera med moderna klimatsmarta energilösningar, vilket är nödvändigt för att bromsa klimatförändringarna. Även Ulricehamns kommun måste visa att vi vill bidra i detta viktiga arbete. Den föreslagna översiktsplanen ger motsatta signaler. Med tanke på pengar och arbete som lagts ner, och nu när höjden dessutom inte är något hinder, bör vi gå vidare med pågående projekt.

Kommentar: *Planen justeras så att fler vindkraftsområden föreslås. Kommunen är positiv till vindkraft. Vid utpekande av vindkraftsområden har ett antal kriterier används för att säkerställa vissa värden, såsom god boendemiljö, hälsa, säkerhet, skydd av djur, natur och friluftsvärden. Områdena i vindkraftsplanen är ett resultat av dessa kriterier. Kriterierna har justerats något efter samrådet, vilket har resulterat i att granskningsförslaget innehåller fler vindkraftsområden.*

2.3.5 Ulricehamns orienteringsklubb

En översiktsplan är ett verktyg för Ulricehamns kommun i en förmodad expansiv period de kommande 20 åren. Det är i många aspekter positivt att Ulricehamn växer och att allt fler vill bosätta sig i kommunen. Den förväntat största ökningen av antalet invånare är i centralorten. Nya bostadsområden planeras i flera väderstreck. Tätortsnära skogsområden försvinner till förmån för nya kvarter.

I ljuset av den expansionen ökar betydelsen av Ulricehamns enda friluftsområde, Lassalyckan. I förslaget till översiktsplan finns en ny vägsträckning för väg 157 söder om Ulricehamn med som förslag. Tanken är inte ny och inte heller fel, sett till Ulricehamns stadsutveckling. Att få bort trafik, i synnerhet tung trafik, från Strandgatan är positivt.

Den korridor som är inritad i översiktsplanen är ett stort intrång i Lassalyckans friluftsområde. Milspåret skärs av på två ställen, flera promenadstråk omöjliggörs och på det stora hela blir det ett stort ingrepp i Ulricehamns rörliga friluftsliv.

Lassalyckanområdet har under flera decennier naggats i kanterna, av bostäder och annan infrastruktur. Inne i området har skogen fått ge vika vid en anpassning till större skidtävlingar, cykling och annan verksamhet. Lassalyckan är på väg att förlora sitt värde som skogsos för en växande stadsbefolkning. Skogsområdet tål inte fler ingrepp, framför allt inte i den storlek som en ny tungt trafikerad genomfartsled skulle innebära.

Ulricehamns OK anser att Ulricehamns kommun och Trafikverket tillsammans bör se över alternativa sträckningar av väg 157 öster om den nuvarande grusvägen mellan Lönnåsen och Sillebacken. Området väster om nämnda grusväg bör för framtiden bevaras som fredat område för det rörliga friluftslivet.

Kommentar: *Planen kompletteras med ett förtydligande. Föreslagen förbifart avses att anläggas på ett sådant sätt att negativ påverkan på Lassalyckans friluftsvärden minimeras. I översiktsplanen visas en möjlig ny vägförbindelse mellan Hössnamotet vid väg 40 och Marbäck för en östlig förbifart av väg 157. Sträckningen visas oförändrad jämfört med gällande översiktsplan med den skillnaden att i tidigare plan har sträckningen endast illustrerats med en tunn linje och i förslaget till ny plan visas en bredare korridor för att tydligare visa vilket markområde som reserveras för en eventuell framtida förbifart. Det huvudsakliga syftet med att visa en korridor för förbifarten är att hindra att marken tas i anspråk för något annat ändamål som i framtiden avsevärt skulle försvåra för vägbyggnationen. Om det i framtiden blir aktuellt att bygga vägen kommer olika sträckningar utredas mer ingående varav den sträckning som visas i översiktsplanen kommer vara ett alternativ.*

Ulricehamns OK vill också betona betydelsen av ett stort sammanhängande friluftsområde för Ulricehamn. Att ersätta en tredjedel av Lassalyckans friluftsområde med samma storlek på yta vid till exempel Åsastugan och Kråkeboberget är inte ett förnuftigt tankesätt. Det är bra med fler möjligheter till skyltad och kommunalt organiserad möjlighet till rörelse i skog och mark men värdet av ett större sammanhängande friluftsområde är ännu viktigare, både för Ulricehamns idrottsliv och för stadens skogsflanörer.

Kommentar: *Planen justeras med ett förtydligande i vägledningen för Åsakullen. Planen avser inte att ersätta någon del av Lassalyckan, utan att komplettera för bostadsnära friluftsliv i flera delar av centralorten.*

2.3.6 LRFs kommungrupp Ulricehamn

Stora områden i östra kommundelen är klassade som riksintresse för vindbruk av Energimyndigheten. Av dessa är bara två, relativt små områden, bedömda som lämpliga att använda enligt kommunens plan. Detta bedömer vi som enkelspårigt och tycker det vore lämpligare att använda områden som vindkraftprojektörerna anser lämpliga. Många fastigheter har utmärkta vindlägen, enligt expertis, unikt för södra Sverige. Att frånta oss markägare i den gröna sektorn möjlighet till vindbruk känns inte rätt när vi dessutom ska arbeta mot fossiloberoende. Vad gäller de två områden som nu pekas ut är de för små, rymmer endast ett mycket begränsat antal vindkraftverk. Det ena ligger utanför de områden som Energimyndigheten pekat ut som intressanta.

När Vattenfall inledde ett vindkraftsprojekt i Grönahög fanns många positiva röster.

När projektet närmade sig slutskedet gjordes en namninsamling mot projektet. Fotomontaget som bifogades till namninsamlingen gav en felaktig bild av etableringen, 15 synliga verk från samhället Köttkulla. Ordet industrietablering användes och det talades om 25 verk. Många blev oroliga och skrev på, lättare att säga nej än ja. Dessutom framgick aldrig med tydlighet den bygdepeng som garanterats av Vattenfall om 10 000kr per verk och år.

Vid kommunfullmäktiges omröstning i november 2018 angav flera politiker de planerade vindkraftverkens höjd, som ett skäl för att avslå Vattenfalls ansökan. Nuvarande plan säger att maxhöjden ska vara 170 meter, men att det går att göra undantag i vissa fall. De företagare som planerat för vindkraft har varit involverade sedan lång tid tillbaka. Hade denna satsning gjorts av markägarna i Grönahög utan stöd av Vattenfall hade de förmodligen inte kunnat hantera det ekonomiska bakslag som avslaget innebar.

Problemet är att oklarheterna kring vad som gäller nu fortsätter. Motiveringarna till avslaget var alltså att vindkraftverken som Vattenfall ville bygga var för höga. Dock hänvisade flera

politiker till det faktum att planen också kunde ge tillåtelse till högre verk i undantagsfall. Eftersom Ulricehamn inte har mer än tre vindkraftverk idag (och fortfarande inte fått fler) kunde andra politiker inte se Vattenfalls 17 verk som ett undantag. I det förslag som nu ligger på bordet tillåts högre verk men alltså endast på de två ovan nämnda mycket begränsade områdena.

Signalen till kommunens företagare så väl som energiföretag blir onekligen tydlig, vindenergin har ingen plats i Ulricehamn trots att kommunen är en av Västra Götalands läns största till ytan. Det känns som att man använder vindbruksplanen för att försvåra och förhåla vindkraftsutbyggnad och skjuter problemet framför sig, någon annan får lösa energifrågan och ta de obekväma besluten.

Allting har en baksida men de störande inslagen är relativt små om man jämför med alternativen. Alla måste bidra till klimatomställningen. Ersättningen till markägare och brukare bidrar till företagets utveckling och kan vara avgörande för fortsatt brukande. Dessutom kan bygdepengens ersättning till närboende vara välkommet för landsbygden. Vi ser exempelvis i vår grannkommun Tranemo att vindkraftsetableringen med sin bygdepeng bidrar positivt till landsbygdens utveckling. Detta ger ringar på vattnet om framtidstro och vi ser tex hur Grimsås nyligen återfått en livsmedelsbutik i nytt format.

Som den föreslagna vindbruksplanen ser ut nu känns det inte som att vi behöver slå vakt om tystnaden, den breder ut sig på landsbygden ändå. Nuvarande förslag hindrar och försvårar utvecklingen för företagare på landsbygden, vad blir nästa steg i "bevarandet" av tystnaden? Äganderätten inskränks genom att affärsmöjligheter som upplevs som störande av ett fåtal inte kan utnyttjas och utvecklas. Nya företagsidéer riskerar att hamna i malpåse då oron över vad grannar ska tycka tar över. Det känns som att detta förslag minimerar möjligheter och försvårar för vindbruk i Ulricehamns kommun. Ulricehamns kommun borde i större utsträckning bidra till riksdagens miljömål, FN:s globala mål och Vision Västra Götaland.

Kommentar: *Planen justeras så att fler vindkraftsområden föreslås. Kommunen är positiv till vindkraft. Vid utpekande av vindkraftsområden har ett antal kriterier använts för att säkerställa vissa värden, såsom god boendemiljö, hälsa, säkerhet, skydd av djur, natur och friluftsvärden. Områdena i vindkraftsplanen är ett resultat av dessa kriterier. Kriterierna har justerats något efter samrådet, vilket har resulterat i att granskningsförslaget innehåller fler vindkraftsområden.*

2.3.7 Vattenfall

Hej!

Vattenfall Eldistribution (Vattenfall) har tagit del av samrådshandlingar för ny översiktsplan och lämnar följande yttrande.

Vattenfall har delvis områdeskoncession inom kommunen. Vattenfall har som innehavare en plikt att försörja alla slutkunder med el inom området.

Inom kommunen finns det regionnätledning vilket redovisas i översiktskartan. Några av dessa ledningarna tillhör Vattenfall. Flytt och förändringar av regionnätet är tidskrävande och kostsamt.

Eventuell flytt och förändringar av befintliga elanläggningar utförs av Vattenfall men bekostas av exploitören.

Vid detaljplanshantering och bygglovshantering m.m. i närheten av Vattenfalls anläggningar är det viktigt att kontakta Vattenfall.

Kommentar: *Noteras.*

2.3.8 Liareds änglaallians

Det var med såväl bestörtning som förvåning vi tog del av samrådsförslaget gällande den nya översiktsplanen för Ulricehamn 2040. Under fliken "vindkraftsplan" har man helt gått emot det enhälliga och demokratiska beslutet som tidigare fattats av Miljö- och byggnämnden i Ulricehamns kommun genom att markera ett stort område i Liared med omnejd som "vindkraftsområde" och/eller "riksintresse energiproduktion".

Utöver Miljö- och byggnämnden har även Länsstyrelsen i Västra Götaland med tydlighet motsatt sig vindkraft i området och det senaste rättsliga utslaget författades av Mark- och miljödomstolen 16 februari 2016 (målnummer P 3653–15). I domen står det bland annat:

"Nämnden har bestritt bifall till yrkandet och därvid anfört bland annat följande. Platsen har karaktär av vidsträckt skogs- och lantbrukslandskap med stora kultur- och naturvärden. Naturvärdena består av våtmarker, sumpskog och nyckelbiotoper. Vindkraftverken skulle innebära en så negativ påverkan på områdets kultur- och rekreationsvärden att dessa skulle gå helt förlorade. Det finns även stora risker för att platsens naturvärden går förlorade, om verken uppförs och nya tillfartsvägar byggs över dessa känsliga områden. Härtill kommer att platsen inte är utpekad som ett prioriterat vindbruksområde.

Ärendet bereddes aldrig prövningstillstånd av Mark och miljööverdomstolen.

Även om vi i Liared vi känner oss väldigt trygga med nyss nämnda domslut kändes det som ett slag i ansiktet när vi blev varse om det nya samrådsförslaget. I bilden nedan finner ni området vi anser ska vara fortsatt fredat enligt de riktlinjer/beslut som fattats av Miljö- och byggnämnd, Länsstyrelsen samt Mark- och miljödomstolen:

Området som Liareds Änglaallians anser ska vara fortsatt fredat från all vindkraftsprojektering i enlighet med tidigare fattade beslut löper från Gullered österut mot Norra Hästhagen, vidare norröver mot Tälningarudorna för att sedan löpa västerut i höjd med det i förslaget markerade tysta området och sen söderut mot Gullered igen.

Med respekt för att det av naturliga skäl tillkommer ny personal på nyckelpositioner så vill vi gärna lämna en kort resumé och bakgrund; detta har varit en synnerligen segdragen och i vissa avseenden även smutsig process där flera vindkraftsbolag använt sig av ytterst tvivelaktiga marknadsföringsmetoder och förskönande bildcollage. Den varade mellan 2011–2016 och en hel by med boende och markägare engagerade sig. Liareds Änglaallians bildades genom ett upprop i Bygdegården och vi samlade ihop över 200 namnunderskrifter för att visa samhörighet, styrka, men också belysa varför vi anser att Liared inte är en lämplig plats för vindkraftverk.

Detta har vi fått tydligt gehör för och tar för givet att den lokala politiken, myndigheter och rättsinstanser står fast vid sina ord. För att boende och markägare i Liared ska kunna känna tillit och framtidstro efterlyser vi en skyndsam korrigerande av vindkraftsplanen i samrådsförslaget för översiktsplanen för Ulricehamn 2040 till framtida utställning och granskning.

Naturligtvis kan vi bistå er med ytterligare dokumentation i ärendet om så önskas.

Kommentar: *Planen justeras i detta avseende. Det i samråden föreslagna vindkraftsområdet Liared tas bort inför granskningen av översiktsplanen.*

2.3.9 Eolus vind AB

På grund av yttrandets längd har det av redaktionella skäl behövts kortas ner i samrådsredogörelsen. De delar som utgör synpunkter på översiktsplanen och mark- och vattenanvändning redogörs för nedan.

Eolus är positiva till att begränsningen vad gäller vindkraftverkens totalhöjd tagits bort.

Kommentar: *Noteras.*

Eolus anser att man bör ta ansvar för de nationella klimatmålen och skapa förutsättningar för att uppnå dessa i den översiktliga planeringen.

Kommentar: *Noteras.*

Eolus anser att fler av de tidigare utpekade områdena för vindkraft bör behållas i vindkraftsplanen, särskilt områdena Galtåsen, Boarp och Stigared som samtliga har mycket goda vindlägen och som kan utformas på ett sådant sätt att miljöpåverkan blir godtagbar.

Kommentar: *Planen justeras så att fler vindkraftsområden föreslås. Kommunen är positiv till vindkraft. Vid utpekande av vindkraftsområden har ett antal kriterier används för att säkerställa vissa värden, såsom god boendemiljö, hälsa, säkerhet, skydd av djur, natur och friluftsvärden. Områdena i vindkraftsplanen är ett resultat av dessa kriterier. Kriterierna har justerats något efter samrådet, vilket har resulterat i att granskningsförslaget innehåller fler vindkraftsområden. Vindkraftsplanen visar därtill områden som bedömts ha potential att rymma fyra verk. Efter att dessa kriterier analyserats har Galtåsen inte kvarstått som alternativ. Områdena Boarp och Stigared har nyligen fått avslag från kommunfullmäktige för vindkraftsetableringar. Områdena uppfyller de kriterier som använts i den nya vindkraftsplanen men har plockats bort då det inte bedömdes vara realistiskt med större etableringar i områdena givet dess närhet till Komosse, naturvärden i områdena och det motstånd som planerade etableringar i områdena mött tidigare.*

2.4 Grannkommuner

2.4.1 Jönköpings kommun

Jönköpings kommun har tagit del av samrådshandlingarna gällande förslag till ny översiktsplan för Ulricehamns kommun.

Mellankommunala frågor som behandlas i översiktsplanen och berör Jönköpings kommun är främst kommunikationer, Komosse och vindkraft. Jönköpings kommun ser positivt på översiktsplanens ställningstaganden i dessa frågor.

Kommunikationer

I förslaget till översiktsplan för Ulricehamn konstateras att Ulricehamn ligger mellan de två större orterna Jönköping och Borås och att kommunikationerna är viktiga bland annat för arbetspendlingen. I översiktsplanen förespråkar Ulricehamns kommun motorvägsstandard på hela riksväg 40. Även Götalandsbanan lyfts fram som mycket viktig för de framtida kommunikationsmöjligheterna. Jönköpings kommun är positiv till både standardhöjning av riksväg 40 och en framtida Götalandsbana. Detta är frågor där berörda kommuner behöver fortsätta det gemensamma arbetet för att förslagen ska bli verklighet.

Kommentar: *Noteras.*

Av översiktsplanen framgår att samarbetet med kommuner utanför Boråsregionen kan förbättras när det gäller kommunikationer norr och västerut. Jönköpings kommun noterar att ett sådant samarbete vore positivt även i riktning mot Jönköping.

Kommentar: *Noteras.*

Komosse

Komosse redovisas som ett viktigt område för naturvård såväl som friluftsliv. I vindkraftsplanen anges området som ett stort opåverkat område. Av översiktsplanen framgår att samverkan med Jönköping och Tranemo är önskvärt när det gäller Komosse. Jönköpings kommun ser positivt på ett gemensamt arbete mellan kommunerna för att bevara och utveckla Komosse som ett område för naturvård och friluftsliv.

Kommentar: *Noteras.*

Vindkraft

I Ulricehamns kommuns vindbruksplan föreslås två områden för vindbruk. Ett av områdena utanför Liared är så beläget att det skulle kunna påverka intressen i Jönköpings kommun. Av erfarenhet vet kommunen att förfrågningar gällande vindkraft även kan uppstå på andra ställen än de i översiktsplanen utpekade. En nära samverkan mellan kommunerna är angeläget i de fall projekt för vindkraft blir aktuellt nära kommungränsen.

Kommentar: *Planen kompletteras med ett förtydligande om att samverkan med aktuell grannkommun ska ske i samband med vindkraftsärenden nära kommungränsen.*

2.4.2 Herrljunga kommun

På grund av yttrandets längd har det av redaktionella skäl behövts kortas ner i samrådsredogörelsen. De delar som utgör synpunkter på översiktsplanen och mark- och vattenanvändning redogörs för nedan.

Sammanfattande bedömning

Herrljunga kommun ställer sig i stora drag bakom de ställningstaganden som framförs i samrådsversionen av Ulricehamn 2040. Planen är lättöverskådlig och det underlättar att få platsspecifik information tydligt kopplad till kartor. Herrljunga vill framföra vissa synpunkter gällande bland annat vattenskyddsområde, miljökvalitetsnormer för vatten, ekosystemtjänsters koppling till vattenförsörjningen samt sökbarheten i planen.

VA-plan

Herrljunga kommun är positiv till att Ulricehamns kommun tar fram en VA-plan och ser fram emot att få ta del av denna. Vattenavrinningsområden följer i regel inte kommungränser och Herrljunga kommun påverkas i viss mån av hur hanteringen av avlopp och eventuella utsläpp fungerar i nordvästra Ulricehamn. Det är viktigt att vi kan föra en kontinuerlig dialog kring dessa frågor så att eventuella problem uppmärksammas och hanteras i tid. Herrljunga kommun ser därför positivt på att Ulricehamns kommun inventerar åtgärdsbehovet samt upprättar en plan för nödvändiga åtgärder i området.

Kommentar: *Noteras.*

Vattenskyddsområde

Herrljunga kommun anser att det av planens textinnehåll tydligt bör framgå att vattenskyddsområdet i kommunens nordvästra del, vattenskyddsområde för Öresjö ytvattentäkt, är utpekad av Borås Stad och att även Herrljunga kommun berörs av vattenskyddsområdet.

Kommentar: *Planen kompletteras med ett förtydligande gällande detta.*

Miljö kvalitetsnormer för vatten

Planens beskrivning av miljö kvalitetsnormerna för vatten är knapphändig. Det är inte självklart att alla läsare har en förståelse för vad de olika klassningarna innebär. Av planen framgår inte heller om det som redovisas är kemisk eller ekologisk status. För att öka förståelsen är det, enligt Herrljunga kommun, önskvärt med ett förtydligande alternativt en tydlig hänvisning till annan källa.

Kommentar: *Planen kompletteras med förtydligande i den grad som anses lämpligt.*

Blågrön infrastruktur

I nordvästra Ulricehamn, intill gränsen mot Herrljunga, har områden med värdetrakt, skyddsvärda träd, samt värdetrakt lövskog pekats ut. Herrljunga kommun ser positivt på detta, särskilt med tanke på de ekosystemtjänster lövskogen bidrar med, till exempel i form av vattenrening. Herrljunga kommun skulle gärna se ett tydligare klargörande av den blågröna infrastrukturens betydelse för vattenförsörjningen, även för oss grannkommuner.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Den blågröna infrastrukturens betydelse för vattenförsörjningen bedöms inte kunna hanteras inom ramen för detta översiktsplanearbete.*

Fritid och friluftsliv

Herrljunga kommun ser gärna att Herrljunga och Ulricehamn i framtiden knyts samman av en cykelled över kommungränsen.

Kommentar: *Planen ändras i detta avseende. En cykelled mellan Ulricehamn och Herrljunga föreslås under avsnittet för "Fritid och friluftsliv" samt avsnittet för "Turism".*

Väg 182

Herrljunga kommun ser positivt på att Ulricehamn uppmärksammar att väg 182 ingår i funktionellt prioriterat vägnät samt är relevant ur kollektivtrafiksynpunkt. Framkomligheten på vägen, för både personbilar och kollektivtrafik, är viktig för medborgare i Herrljunga kommun som vill ta del av utbudet i Ulricehamn, eller reser vidare mot sydost.

Kommentar: *Noteras.*

Vindkraft

Herrljunga kommun noterar att det finns ett utpekad riksintresse för energiproduktion intill gränsen mellan Ulricehamn och Herrljunga kommun. Vidare noterar Herrljunga kommun att detta inryms i ett större område som pekats ut som "stort opåverkat och tyst område". Angränsande område på Herrljungas sida gränsen ingår i det som vid Länsstyrelsens inventering 2001 pekades ut som tyst område. Herrljunga kommun ser positivt på att Ulricehamns kommun gjort bedömningen att här inte är lämpligt att placera vindkraftverk.

Kommentar: *Noteras.*

Redaktionella synpunkter

För att öka användarvänligheten och överskådligheten ytterligare hade det varit önskvärt att det i planen fanns en sökfunktion som medgav sökning på nyckelord, och inte enbart kopplat till geografi.

Kommentar: *Noteras.*

2.4.3 Borås stad

På grund av yttrandets längd har det av redaktionella skäl behövts kortas ner i samrådsredogörelsen. De delar som utgör synpunkter på översiktsplanen och mark- och vattenanvändning redogörs för nedan.

Positivt med en digital plan.

Kommentar: *Noteras.*

Kommunstyrelsen ser väg 40 som ett viktigt mellankommunalt kommunikationsstråk.

Kommentar: *Noteras.*

Kommunstyrelsen stödjer Ulricehamns arbete för ny stambana och station inom kommunen.

Kommentar: *Noteras.*

Positivt att Ulricehamn pekas ut som tydlig centralort med blandad bebyggelse och bostäder med olika upplåtelseformer samt handel, service, kontor och parker.

Kommentar: *Noteras.*

Positivt att övriga tätorter pekas ut som viktiga noder för sitt omland och bebyggelseutvecklingen i första hand ska ske inom och i direkt anslutning till dessa tätorter.

Kommentar: *Noteras.*

Kommunstyrelsen vill påpeka att Ulricehamns förslag till markanvändning också bör stödja en långsiktig hållbar avfallshantering.

Kommentar: *Planen kompletteras med ett förtydligande i texten tillhörande "avfall" att markanvändningen i kommunen ska möjliggöra för en hållbar avfallshantering.*

Positivt att översiktsplanen visar på de kommunövergripande samarbeten som pågår, exempelvis inom utveckling av turism och projektet Cykla och Vandra.

Kommentar: *Noteras.*

Ett av de opåverkade områden och tysta områden som pekas ut är Grovare-Fänneslunda som gränsar till Borås kommun och ligger strax öster om Fristad/Borgstena. Vid eventuell förändring i området uppmanas till tidig dialog med Borås Stad.

Kommentar: *Noteras.*

2.4.4 Mullsjö kommun

På grund av yttrandets längd har det av redaktionella skäl behövts kortas ner i samrådsredogörelsen. De delar som utgör synpunkter på översiktsplanen och mark- och vattenanvändning redogörs för nedan.

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna Ulricehamns översiktsplan genom att inte lämna några synpunkter på remissen då Ulricehamns översiktsplan inte påverkar

Mullsjö kommun negativt och att vid vindkraftsetablering inom 5 km från kommungränsen bör samråd ske med Mullsjö kommun, boende och markägare.

Kommentar: *Noteras.*

2.4.5 Tranemo kommun

Kommunikationer

Väg 157 är viktig för Tranemo kommun vad gäller både persontransporter och näringslivet.

Kommentar: *Noteras.*

”Kollektivtrafik i nord-sydligt stråk” är tydligt uppmärkt i markanvändningskartan vilket Tranemo kommun ser som positivt eftersom det visar att stråket är prioriterat. Det är viktigt att denna kollektivtrafik kan komma fram enkelt genom Ulricehamn och andra ställen söder om Ulricehamn för att främja kommunikationen mellan kommunerna.

Kommentar: *Noteras.*

För det kollektiva resandet mellan kommunerna är linje 208 mellan Ulricehamn och Tranemo viktig. Framförallt är linjen viktig för Dalstorp. Närheten till Ulricehamn från Dalstorp gör att många Dalstorpsbor väljer att arbetspendla med kollektivtrafiken. *Kapitel 5. Trafik och kommunikationer* tar fasta på vikten av hållbar arbetspendling genom goda bussförbindelser till grannkommunerna via bland annat väg 157. Detta ser Tranemo kommun positivt på och vill poängtera vikten av att upprätthålla och stärka linje 208.

Kommentar: *Noteras.*

Tranemo kommun satsar på Kust- till kustbanan och en utökad tågtrafik mellan Göteborg och Värnamo. Detta gynnar också Ulricehamns landsbygd, till exempel Gällstad, som genom en attraktiv bussförbindelse till Limmared station smidigt kan resa vidare med tåg.

Kommentar: *Noteras.*

Korridor för ”Framtida järnväg Götalandsbanan” samt ”Nytt resecentrum-stationsläge” inom korridoren, visas mellan väg 40 och sjön Åsunden. Tranemo kommun ser mycket positivt på en ny stambana. Om det blir en station för nya stambanan i Ulricehamn är det mycket viktigt att snabb och effektiv kollektivtrafik kan mata mellan stationen och Tranemo kommun.

Kommentar: *Noteras.*

Under rubriken Kommunikationer (4. Värden och hänsyn samt mellankommunala intressen) står det att ”samarbetet med kommuner utanför Boråsregionen bör utvecklas för att behandla gemensamma intressen inom infrastruktur...”. Tranemo kommun är positivt inställda på att också utveckla samarbete med Region Jönköping gällande infrastruktur och kollektivtrafik.

Kommentar: *Noteras.*

Friluftsliv/turism och kulturmiljö

Tranemo kommun ställer sig också positiva till samarbetet mellan kommunerna i Boråsregionen tillsammans med andra aktörer i frågor om turism och friluftsliv. Bland annat är det arbete som drivs för att lyfta vandrings- och cykellederna viktigt. Åtradalsleden

sträcker sig i stora delar av Tranemo kommun och är inte endast viktig utifrån turism utan också för cykelpendling inom Tranemo kommun såväl som till orter i grannkommuner.

Kommentar: *Noteras.*

I översiktsplanen pekas bland annat Hofsnäs Herrgård och Torpa Stenhus ut som viktiga för Ulricehamns turism och besöksnäring. För Tranemo kommun är området runt Hofsnäs och Torpas Stenhus mycket viktigt. De har ett stort värde utifrån turismen för såväl Tranemo kommun som för Ulricehamns kommun och Borås stad. Därför är det av största vikt att det finns en samverkan och ett gemensamt arbete att bevara och utveckla området utifrån turism och friluftsliv. Viktigt är att bevara dess kulturhistoria och natur men samtidigt utveckla området för att gynna besöksnäringen och turismen i alla tre kommunerna.

Kommentar: *Noteras.*

För kulturmiljöområdet beskrivs att ”samarbete finns och bör utvecklas mellan Ulricehamn, Svenljunga och Tranemo gällande kulturarvet”. Tranemo kommun ställer sig positiva till att utveckla samarbetet med Ulricehamn tillsammans med Svenljunga för att hitta sätt att hantera de gemensamma kulturarvsfrågorna.

Kommentar: *Noteras.*

Natur och vatten

Tranemo kommun ser också ett värde i att utveckla samarbete kring naturvården, framförallt våtmarken Komosse som gränsar mellan Ulricehamns och Tranemo kommun. Likväl som området är viktigt för Ulricehamn utifrån turism och friluftsliv är det också viktigt för Tranemo kommun. Viktigt är att etablera ett samarbete med länsstyrelserna i både Västra Götalands län och Jönköpings län. Området ingår dessutom i Södras sammanställning över skogliga naturvårdsregioner för södra Sverige, område 6.6 Komosse-kalv mårdaklev, vilket är en viktig skoglig värdeakt som tyvärr inte återfinns i den regionala gröninfrastukturplanen då kunskapen är låg om skogliga värdekärnor.

Kommentar: *Noteras.*

2.4.6 Falköpings kommun

På grund av yttrandets längd har det av redaktionella skäl behövts kortas ner i samrådsredogörelsen. De delar som utgör synpunkter på översiktsplanen och mark- och vattenanvändning redogörs för nedan.

Falköpings kommun antog sin översiktsplan i februari 2017. Av Falköpings kommuns översiktsplan framgår att det finns ett viktigt natur- och rekreationsområde kring Åtradalen som fortsätter in i Ulricehamns kommun och som kräver regional och mellankommunal samordning. Det framgår även av Falköpings kommuns översiktsplan att framkomligheten och transportsambanden utmed riksväg 46 är viktiga att värna och prioritera samt att cykelleden på den gamla banvallen är ett viktigt cykelstråk i kommunen.

Vad gäller det viktiga kommunikationsstråket utmed riksväg 46 som sammanbinder Ulricehamn med Falköpings kommun planeras inga åtgärder som kan komma att få negativa effekter på framkomligheten på vägen, vilket Falköpings kommun ser positivt på. Det framgår även att riksvägen sträcker sig över den delregionala gränsen vilket innebär att nya samarbetsformer behöver etableras för att kunna arbeta mer aktivt med stråket eftersom kommunalförbunden är de som i stor utsträckning idag hanterar infrastrukturfrågor och där Ulricehamn och Falköping tillhör olika kommunalförbund. Falköpings kommun ser positivt på att Ulricehamns kommun avser att prioritera cykelvägnätet och ser möjligheter kring att

utveckla cykellederna på de gamla banvallarna till större sammanhängande cykelstråk. Detta går i linje med Falköpings kommuns översiktsplans intentioner.

Kommentar: *Noteras.*

Av Ulricehamns förslag till översiktsplan framgår att de önskar utveckla Ätradalen tillsammans med andra aktörer, det framgår dock inte vilka dessa aktörer kan vara. Eftersom natur- och rekreationsområdet sträcker sig över båda kommunerna bör en utveckling av området ske med samsyn mellan kommunerna. Detta sker redan i stor utsträckning idag genom samarbetet kring Ätradalen, det framgår inte av samrådsförslaget om det är detta inarbetade samarbete som avses eller om de tänker sig någon annan slags satsning i området.

Kommentar: *Planen kompletteras med ett förtydligande om med vilka aktörer som Ulricehamns kommun vill se ett utvecklat samarbete med kring frågor om fritid och friluftsliv i Ätradalen.*

Ulricehamn pekar på ett utökat samarbete med Falköpings kommun kring natur- och kulturmiljöfrågor i Ätradalen. Det framgår inte av samrådshandlingarna hur ett sådant samarbete skulle ta sig uttryck. Falköpings kommun ser positivt på samarbete kring gemensamma frågor med grannkommuner, men det behöver finnas ett tydligt uppsatt mål och syfte för samarbetet. Falköping välkomnar framtida initiativ kring mellankommunal samverkan.

Kommentar: *Noteras. Översiktsplanen avser att identifiera var samarbete bör utvecklas, men inte att redogöra för i vilken form samarbetet ska ske.*

Falköpings kommun ser gärna att kartmaterialet förtydligas på vissa punkter. Kommungränserna till grannkommunerna vore önskvärt att ha med även i de mer inzoomade nivåerna liksom en större färgdifferens mellan de olika markanvändningarna i markanvändningskartan.

Kommentar: *Planen utvecklas gällande användarvänlighet inför granskningen. Kommungränsen försvinner dock inte vid inzoomat läge i samrådsförslaget.*

2.5 Kommunal förvaltning i Ulricehamns kommun

2.5.1 Verksamheten för kultur och fritid

Verksamheten för kultur och fritid har varit med i arbetet att ta fram en ny översiktsplan. Framförallt i de delar som rör friluftsliv, motion och rekreationsmöjlighet och natur- och kulturarv.

Överlag tycker verksamheten att översiktsplanen redogör på ett bra sätt vad gäller de områden som faller inom Kultur- och fritids verksamhetsområde. Det ger en god grund för att kunna utveckla dessa områden.

Nedan redovisas några synpunkter och förtydliganden som bör beaktas i den framtida översiktsplanen:

Kråkeboområdet är ett utpekade område för friluftsliv, turism och så vidare, vilket är ett viktigt utvecklingsområde. I den skogsstrategi som tagits fram i kommunen är området utpekade som en produktionsskog, vilket innebär att skogen ska avverkas. Att avverka skogen i området skulle innebära att möjligheten till friluftsliv, turism som fokuserar på outdoor aktiviteter starkt begränsas. Även området på Lassalyckan är till viss del tänkt som produktionsskog.

Kommunen behöver fundera kring sin skogsstrategi då detta är några av de få större skogsområden som kommunen har. Kommunen behöver förvärva ytterligare skogsområden, dels för produktionsskog, dels för möjlighet till friluftsliv och turism.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Frågan kommer hanteras utanför översiktsplanen.*

Områden för bebyggelse bör ta hänsyn till möjlighet för rekreation och rörelse. Barns möjlighet till lek och rörelse, med säkra stråk där de kan ta sig fram till fots eller cykel bör inrymmas i framtida satsningar på bostäder. Även möjlighet till kulturupplevelser bör inrymmas, så att det finns möjlighet till konst/kultur i det vardagliga livet.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Vägledningarna för gång och cykel i samrådsförslaget bedöms tillräckliga för att säkerställa frågan om barns möjlighet att röra sig säkert till fots och på cykel inom tätorterna. Frågan om kulturupplevelser bedöms inte påverka den övergripande markanvändningen. Möjligheten för kulturupplevelser finns om sådana önskas skapas.*

Det behöver även tas hänsyn till kulturarv, exempelvis i Ubbarps området där markerna fortfarande visar spår från våra första kommuninvånare. Vid byggnation av ICA Maxi fann arkeologer resterna av ett långhus från järnåldern.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. I de föreslagna områdena för "nya bostäder" där möjligheten för sådana fynd är uppenbart stora står det i vägledningen att utredning ska göras. I alla andra fall hänvisas det till detaljplanprocessen, där en bedömning av behovet för utredningar alltid görs.*

Väg 157 förbereds att dras över exempelvis Lassalyckanområdet. Det är de delar av spårsystemet som ligger längst bort på området som kan komma att beröras på ett negativt sätt. Det är inte förenligt med att dra en stor trafikled genom ett friluftsområde och områdets karaktär. Främst utifrån själva områdets möjligheter till friluftsliv, motion och rekreation, men också utifrån områdets möjlighet att fortsätta locka stora arrangemang/tävling kan också påverkas negativt. Dragningen bör göras på ett annat sätt.

Kommentar: *Planen kompletteras med ett förtydligande. Föreslagen förbifart avses att anläggas på ett sådant sätt att negativ påverkan på Lassalyckans friluftsvärden minimeras. I översiktsplanen visas en möjlig ny vägförbindelse mellan Hössnamotet vid riksväg 40 och Marbäck för en östlig förbifart av väg 157. Sträckningen visas oförändrad jämfört med gällande översiktsplan med den skillnaden att i tidigare plan har sträckningen endast illustrerats med en tunn linje och i förslaget till ny plan visas en bredare korridor för att tydligare visa vilket markområde som reserveras för en eventuell framtida förbifart. Det huvudsakliga syftet med att visa en korridor för förbifarten är att hindra att marken tas i anspråk för något annat ändamål som i framtiden avsevärt skulle försvåra för vägbyggnationen. Om det i framtiden blir aktuellt att bygga vägen kommer olika sträckningar utredas mer ingående varav den sträckning som visas i översiktsplanen kommer vara ett alternativ.*

Verksamheten ser även att Sanatorieskogen som en viktig kulturhistorisk plats. Dagens frilufts- och idrottsområde följer en lång tradition som går tillbaka till den tid då området och skogen var knutet till det gamla sanatoriet. Detta bör framgå tydligare i ÖP.

Kommentar: *Planen justeras i detta avseende så att det i vägledningarna för Lassalyckans friluftsområde och närströvområde framgår att det finns flertalet*

byggnader med kulturhistoriska värden inom områdena som ska beaktas i samband med exploatering och andra åtgärder. Att peka ut Lassalyckan som en viktig kulturmiljö bedöms inte lämpligt eftersom det är svårt att uppleva det som en sammanhållen kulturmiljö där de historiska spåren är tydligt avläsbara i landskapet.

För det mesta tas bara hänsyn till kulturhistoriskt viktiga byggnader exteriört, men vissa utpekade byggnader bör även få visst skydd interiört ex Stadshuset. Likaså behöver sammanhållna miljöer betraktas ur ett kulturmiljöperspektiv och utifrån det få ett visst skydd. Gäller såväl inne i staden som på landsbygd. Detta behöver göras med avvägning mot framtida byggnation. Det är även bra om detta tänk finns med i framtida satsningar, ex kommer det nya Stadsbiblioteket bli en viktig byggnad i det framväxande Ulricehamn. Att redan från start betrakta det som en viktig kulturmiljö och hur det knyter an i ett stråk över Stureparken, Grodparken, Marknadsplatsen och Tegelbruket bör beaktas. Detta är en ny rörelse i staden och bör ses som en sammantagen framtida kulturmiljö.

Kommentar: *Planen justeras med bebyggelsemiljöer som är viktiga ur ett kulturmiljöperspektiv. Arbetet med kulturmiljö i översiktsplanen sker mellan samråd och granskning. Vilket framgår av samrådsförslaget. Inomhusmiljöer behandlas inte i översiktsplanen.*

Möjlighet att fortsätta utveckla Lassalycksområdet, kopplat till Rönnåsens gamla tomt, Kråkeboberget med omgivningar, Korpeboberget m.fl. utpekade platser som naturreservat, området för friluftsliv osv ser verksamheten som mycket bra och viktigt. ÖP tar god hänsyn till detta. Dessa behöver också vara kopplade till besöksnäring. I ett framtida besöksnäringssperspektiv så är "hemstrandet" viktigt. Detta framgår i ÖPn men kan förtydligas än mer.

Kommentar: *Planen kompletteras med ett förtydligande om att Lassalyckan bör utvecklas mot Rönnåsen både i vägledningen för "Fritid och friluftsliv" och "Turism".*

2.5.2 Ulricehamns Energi AB

De utritade verksamhetsområdena för VA stämmer inte helt och behöver uppdateras i kartan.

Kommentar: *Planen justeras med uppdaterade verksamhetsområden för VA. I samband med framtagande av översiktsplanen tas även en ny VA-plan fram. I detta arbete är Ulricehamns Energi AB delaktiga. I samband med framtagandet av ny VA-plan har områdena setts över, och det har framkommit att så som de redovisas i samrådsversionen av översiktsplanen inte stämmer med verkligheten.*

Det skulle även kunna misstolkas när områdena benämns "Verksamhetsområden vatten och avlopp" och går under samma färg och lager, när det i verkligheten skiljer sig åt vilka vattentjänster de innefattar.

Kommentar: *Planen kompletteras med en tydligare uppdelning av verksamhetsområden vatten och avlopp, så att det syns vilka olika vattentjänster de innefattar. Ulricehamns Energi AB är med i arbetet med framtagande av översiktsplanen och ansvarar för att informationen om teknisk försörjning stämmer.*

I kartan bör också sträckningen av Götalandsbanan uppdateras efter aktuella förslag, så att övriga verksamheter kan förhålla sig till en framtida utbyggnad.

Kommentar: *Noteras. Ännu finns ingen sträckning av Götalandsbanan. Inte heller ett definitivt riksintresse. Inför granskning och antagande är planen uppdaterad med den information som finns vid tillfället.*

Under ”Värden och hänsyn – Vatten” står att UEAB har ett utvecklat samarbete i Boråsregionen där de tekniska frågorna kring vatten hanteras. De tekniska frågorna kring vatten hanteras nästan uteslutande inom kommungränsen men vissa gränsöverskridande frågor lyfts för samarbete med berörda grannkommuner i Sjuhäradsbygden.

Kommentar: *Planen justeras gällande hur samarbetet fungerar, och hur kommunen och Ulricehamns Energi AB vill att det ska se ut i framtiden. Ulricehamns Energi AB är med i arbetet med framtagande av översiktsplanen och ansvarar för att informationen om teknisk försörjning stämmer.*

Under ”Tillgång till fast bredband” står: ”Andelen av kommunens befolkning som har tillgång till fast bredband med hastigheten 100 Mbit/s ska inte understiga målvärdet. Målvärdet för 2022 är att 92 procent av kommunens hushåll ska ha tillgång till fast bredband med hastigheter 100 Mbit/s.” Att en viss andel av hushållen ska ha tillgång till fast bredband med hastigheten 100 Mbit/s är en målsättning som varken kommunen eller UEAB har möjlighet att uppfylla på egen hand, då kommuninvånarna kan välja att tacka nej. Den officiella målsättningen från UEAB är att en viss andel av kommunens hushåll ska ha blivit erbjudna en anslutning.

Kommentar: *Planen justeras så att budgetmålet om tillgång till fast bredband stämmer med det som står i den beslutade budgeten. Det vill säga att det framgår att målet handlar om antalet hushåll och företag som ska ha fått ett erbjudande om möjlighet till fiberanslutning.*

2.6 Övriga synpunkter

Här samlas de yttranden som inte bedöms rymmas inom ramen för översiktsplanen.

2.6.1 Privatperson 17

Hej, jag bor på [redacted] utefter gamla riksväg 40. Hastigheten utanför är 70km/h men avsaknad av hastighetskameror och annan tillsyn gör att bilarna kör i motorvägsfart genom korsningen. Många promenerar i området och korsar vägen precis vid trafikskorsningen. Detta är direkt farligt. Stor risk för personolyckor. Det kan även vara problematiskt att ta sig ut med bil från anslutningsvägarna när många bilar har alldeles för hög fart genom korsningen. Vad gäller buller och bullerberäkningar som är gjorda är dessa mätningar gjorda efter den angivna hastigheten (70km/h). Inte efter den höga hastigheten som råder. Snälla, eftertänk i framtida planering att minska gamla riksväg 40 in mot stan (ej 2 fäls-väg där det i dag är 100km/h mellan korsningen Hede och in mot stan). Planera för sänkt hastighet! Mitt förslag är att minska ned vägen mot stan. 70km/h in mot stan och endast 50km/h genom korsningen. Sätta upp hastighetskamera? Hoppas på gehör i denna viktiga fråga.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Hastighetsbegränsningar hanteras inte inom ramen för översiktsplanen.*

2.6.2 Privatperson 25

Har läst era fina formuleringar runt bevarandet av jord och skogsbruksmark, och undrar om framtida etableringar ska tillgå som nybyggnationen av Ica Maxi och Mc Donalds i Ubbarp? I så fall kom mer det nog att stanna vid just fina formuleringar, eftersom det byggandet genomfördes på jordbruksmark, trots att det fanns flera butiker/matställen inne i Ulricehamn redan.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Etableringarna som yttrandet hänvisar till är redan genomförda. Kraven på hushållning med jordbruksmark har ökat under de senaste åren. Syftet är att långsiktigt säkerställa jordbruksmarken för framtida behov.*

2.6.3 Privatperson 30

Egenvärdet av ekonomisk tillväxt bör problematiseras, då erfarenhet och sunt förnuft säger att det motverkar en hållbar ekologisk värld. Forskning visar att ekonomisk utveckling ger bättre levnadsförhållanden upp till en viss nivå. Sen blir det inte bättre för människorna, utan snarare tvärtom. Vi har bara ett jordklot. Ett linjärt tänkande kring ekonomisk tillväxt kommer att sluta i överutnyttjande av jordens resurser. Det sker redan och all vidare så kallad ekonomisk tillväxt sker på bekostnad av jordens reservkapital. Vi behöver alltså välja. Vi kan inte både äta kakan och ha den kvar. Om vi inte kan välja så lyft åtminstone problematiken!

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. En problematisering av tillväxtbegreppet ryms inte inom ramen för en översiktsplan.*

2.6.4 Privatperson 34

I spåren av Covid-19.

Den demokratiska processen i översiktsplanarbetet fick sig ett allvarligt avbräck då inga samrådsmöten kunnat hållas. Att på egen hand ute i stugorna studera översiktsplanen i datorn är inte enkelt. Mitt förslag är att revidera tidsplanen så att samråd kan hållas "på riktigt" i höst. Allt blir förskjutet i tid, ja. Men hellre det än att den demokratiska processen blir stympad.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Denna fråga behandlas inte som ett yttrande då det inte är en synpunkt på planens innehåll.*

2.6.5 Privatperson 37

Förhindra och förtydliga förbud mot uppställning av husvagnar och husbilar. Idag är detta ett växande problem med att husbilar och husvagnar parkeras på snart alla tillgängliga ytor.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Förbud för uppställning av husvagnar och husbilar hanteras inte inom ramen för översiktsplanen.*

2.6.6 Privatperson 40

Vid ny bebyggelse ska en relevant mängd fordon per hushåll tas med i planeringen av parkeringar och ytor. Idag svämmar det över med bilar som inte har någon stans att parkera.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Detta hanteras i kommunens parkeringsnorm och inte i översiktsplanen.*

2.6.7 Privatperson 43

Vid ny bebyggelse ska en relevant mängd fordon per hushåll tas med i planeringen av parkeringar och ytor. Idag svämmar det över med bilar som inte har någon stans att parkera.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Detta hanteras i kommunens parkeringsnorm och inte i översiktsplanen.*

2.6.8 Privatperson 44

Beslut som fattas i kommunen av till exempel förvaltning eller politiken, och som rör samhällsservicen etcetera, bör ha ett redovisat landsbygdsperspektiv, då Ulricehamns kommun är en landsbygdskommun. Om ett sådant perspektiv i någon fråga inte anses relevant, bör det framgå varför.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Denna fråga behandlas inte som ett yttrande då det inte är en synpunkt på planens innehåll.*

2.6.9 Privatperson 45

Anger man naturvärden som ska bevaras i en detaljplan/översiktsplan ska även detta följas upp. Annars är det meningslöst att skriva några förhållningsregler. Den Pil som skulle bevaras på "Båtbyggeriet" försvann samma dag som inflyttningen skedde i bostäderna. Tråkigt!

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Denna fråga behandlas inte som ett yttrande då det inte är en synpunkt på planens innehåll. Det stämmer att pilträdet som åsyftas är skyddat i detaljplan. Trädet har tagits ner utan kommunens vetskap.*

2.6.10 Privatperson 46

Processer inom förvaltningen som berör brukare på ett mer generellt plan, som till exempel ändringar i verksamheter som påverkar grupper, bör föras på ett öppet och transparent sätt. Personal (exempelvis pedagoger) som har daglig kontakt med brukare (exempelvis vårdnadshavare) bör kunna diskutera med brukarna om verksamheten och aktuella förändringar, utan att känna sig bakbundna av upplevda eller uttalade krav på tystnad knuten till föreställd lojalitet mot organisationen. Att vara okritisk är i en sund organisation inte det samma som att vara lojal, och dialog och analys bör uppmuntras i en lärande organisation. Diskussioner och utbyten mellan personer i exemplet ovan bör dessutom uppmuntras, för att gynna det förtroende som rimligen eftersträvas mellan pedagoger och vårdnadshavare och barn.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Denna fråga behandlas inte som ett yttrande då det inte är en synpunkt på planens innehåll eller berör en fråga som ryms inom ramen för en översiktsplan.*

2.6.11 Privatperson 52

Väg 1700 mellan Rännaväg och Köttkulla bör prioriteras för renovering. Vägen är i uselt skick, vilket sliter oerhört hårt på fordon som åker här.

Kommentar: *Planen ändras inte i detta avseende. Denna fråga behandlas inte som ett yttrande då det inte är en synpunkt på planens innehåll eller berör en fråga som ryms inom ramen för en översiktsplan.*